

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kenessey Béla (1858–1918) márványoszlopa
a sírhely rendbetétele után

Tizennyolcadik évfolyam
2007. november

11

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Ambrus András: Én élek, ti is élni fogtok. János 14,18–20	487
Gyenge Károly: Felkel és ad neki. Lukács 11,5–8	488
Pásztori Jenő: Vetés és aratás. Galata 6,7–9	491
Sándor András: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” Lukács 17,11–13	493

Prédikáció „halottak napjára”

Visky János: Vigasztalás. 2Korinthus 1,3–5	496
--	-----

Prédikációk advent nagyhetére

Szép Eduárd: A Völegény érkezik!	
Völegényvárás. Máté 25,1	500
Kétféle készülés. Máté 25,2–4	502
A várakozás veszélyei. Máté 25,5	503
Felébredtek. Máté 25,6–7	505
Amit egymásnak tudunk adni, az nem elég. Máté 25,8–9	507
Amikor megérkezik a Völegény. Máté 25,10	509
Adventi imádság	511

Prédikációk advent első vasárnapjára

Szép Eduárd: Mit jelent végérvényesen Iekésni? Máté 25,11–13	512
Jakab Imola: Velünk az Isten. Máté 1,22–23; Róma 8,31	515

Prédikáció Kárpát-medencei Imanapra

Az Imanap célja	518
Bacsoni Szilárdka Kata: Válaszd az életet! 5Mózes 30,15–20	518

Prédikáció sákramentumos istentiszteletre

Úrvacsorai igehirdetés

Dr. Victor János: Az utolsó szó. 1Korinthus 11,25	522
---	-----

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Kegyelem (11.)	
A szeretet szorongat	524
Istenfélelem	526
Növekedjete a kegyelemben	526

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés a Kéve című kistérségi lap 100. száma megjelenésének ünnepségén:

Bustya Dezső: A magvetés áldása. Máté 13,2–9.23	528
---	-----

Esztetési igehirdetés:

Tamás Endre Ottó: Adok nektek egy szívet és egy utat. Jeremiás 32,39	531
--	-----

Temetési igehirdetés:

Ötvös József: Aki jó bizonyóságot nyert. Zsidók 11,1–3	532
--	-----

Tanulmány a restaurálásról

Szakál Ernő: Tagozatok védelme, helyreállítása, körestaurálás, szobrászati munkák	535
---	-----

A Kenessey Béla sírhelyének helyreállítási munkáit a Házsongárd Alapítvány vállalta Gergely Erzsébet vezetésével (lásd a borítón közölt fényképeket).

Vasárnapi prédikációk

Ambrus András
Csekelaka

Én élek, ti is élni fogtok...

Alapige: János 14,18–20
Bibliaalvasás: 1Thesszalónika 4,13–18

1. *Trianon óta árva nemzetnek tekintjük magunkat. A folyamat már korábban, a szabadságharc után beindult. Úgy gondoljuk, hogy az utóbbi évszázad alatt még az Isten sem pártolta a mi ügyünket. Azzal maradtunk, amit még meg tudtunk menteni. Különc tömegfoltként tekintünk szét Európában és nem találunk se rokon-, se testvérm nemzetet. De ez az árvaság nem jelenti azt, hogy sokan nem szeretnek. Sőt, éppen ellenkezőleg, a növekvő turisták száma mutatja azt, hogy fontosak vagyunk Európa számára. Ez azonban sovány vigasz. Az árvaságnak valós és elkeserítő jeleit látjuk szaporodni. A kommunista időszakban megindult és az azóta is folytatódó népvándorlás nyomán elárvult falvaink kiáltanak felénk, bennük az egyre fogyó öregekkel és az apadó számú gyerekekkel. De majdnem ugyanolyan siralmas a városra került és mindig hazavágyó középgeneráció helyzete is, akik többé-kevésbé beilleszkedtek az új, városi világba, de hétvégként nyolc lábbal szaladnak vissza gyerekkori otthonukba. Árva a falu és árva a város, árván maradt házak mutogatják borzos homlokzataikat. Ide jutottunk. *Ki segít nekünk? Ki veszi el a mi árvaságunkat? Hol lelhetünk igazi, meleg, családias otthonra, ahol él még apánk s anyánk??* És ki veszi el gyülekezeteink árvaságát?*

Ezekre a kérdésekre válaszol Jézus, amikor azt mondja, hogy „nem hagylak titeket árvául” Lehet, hogy nemzetek becsaptak és átgázoltak rajtatok, vagy idegen népek fojtogatnak napról-napra, gyerekeink távol árválkodnak a világban, én azonban nem hagylak árvául és eljövök tihozzátok. Mikor jössz el Urunk? Rád is úgy várjunk, mint elment fiainkra? Hát mindenre és mindenkire várunk kell ebben a világban?

Tudnunk kell, hogy megtörténhet, fiaink örökre távol maradhatnak, falvaink üresen sorvadhatnak, de az biztos, hogy Jézus visszajön, addig is elküldte a Szentlelket, hogy velük, az apostolokkal és velünk legyen. A tanítványok legalább annyira árváknak érezték magukat, mint mi most ebben a világban. De mi most Isten és Jézus hiánya miatt érezzük magunkat árváknak, vagy csak egyszerűen veszteségeink miatt kesergünk?

2. Jézust mi még nem láttuk szemtől-szembe, habár őt várjuk, de tudjuk, hogy sokan láthatták Őt a földön, még a benne nem hívők is. Számunkra azonban a fizikai és a lelki látás ideje is lejárt, Jézus most testileg nem látható, de eljön az idő, hogy akik Őt várják, újra láthatják a hőn várt Mestert. A benne nem hívők számára Jézus élete véget ért a kereszten és csak tanítása maradt utána. De mi tudjuk, hogy halála csak egy új kezdet volt, mely nagyon hosszú folytatást ígér. Ez a lelki vakok szeme elől el van rejtve. Jézus feltámadt és él, ezért újra láthatóvá fog válni.

De mit is jelent, hogy Ő él? Hát az, hogy mi élni fogunk? Most nem élünk? Ez a mondat sok kérdésre válaszol, de legalább annyit nyitva is hagy. Életünk záloga benne van, ha Ő fel nem támadt volna, hiábavaló lenne a mi hitünk és templomba járásunk. De tudjuk, hogy Ő él. De kicsoda élet az Övé a miénk mellett! Földön jártakor derült ki, hogy mekkora szakadék van a menny és a föld, az isteni életfelfogás és a mi életünk között. Számunkra az élet legtöbbször csak nyomorúságot, esetleg gyorsan múlt élvezetet jelent, amit ma kell megfogni, mert nem tudjuk, hogy mit hoz a holnap. A lelki, egyházi

élet is tele van bujasággal, rejtett alakoskodással, méreggel, aláásással, színjátékkal, csömörrel és kegyetlenséggel. Hát még a világ? Természetes tehát, hogy sokak számára az életen valahogy át kell vágni, sínylődni, hogy már vége legyen, ahogy az öregek szoktak felkiáltani: *mikor halok már meg?* Isten nem így képzelte el a dolgokat, és szerinte nem így zajlik az élet. Nála az élet mindig fény, vidámság, boldogság és megelégedettség. Ez az igazi élet, Jézus így élt. Nem vegetált, nem könyökölt, nem taposott el senkit, teljes életet élt.

Így mi nem fogunk élni soha a földön, habár erre várunk és ezért esedezünk.

Ezért mondja Jézus, hogy én élek és ti is élni fogtok. *Még nem éltek igazából, habár elkezdtétek azt, de a teljességtől még messze álltok.* Azonban Ő él és ez a teljes, igazi élet záloga. A Marosvásárhely-cserealji templom udvarán álló haranglábra az építő lelkes ezt az ígét vésette fel közvetlenül a fordulat előtt, mint az élet és változás reménységét, arra utalva, hogy az ígének az értelmét minden kor a maga reménységével bővíti. A reménység valósággá lett. A gyülekezet élt és él. De a gyülekezet a Jézusban megjelent igazi életet várja. A teljes élet vágya és reménysége tompítja az árvaság és elhagyottság érzését. Visszahozza a küzdés és akarás, a változtatás akaratát, a békességet és annak a tudatát, hogy feladatunk van itt a világban.

Nincs időnk tovább azon keserègni, hogy árvák vagyunk ebben a világban, hisz Jézus volt a legárvább és mégis otthont teremtett benne.

3. A viszontlátás valóság. Pedig számos titkot fog felfedni a hívő emberek előtt. Ezeknek egyike lesz ez a furcsának tűnő kapcsolathármas, egy érdekes kötődés, ami csak nyomaiban fedezhető fel itt a földön. Értelmileg, hittel elfogadjuk most ezt a valóságot, de igazi mibenlétére csak ott kerül sor. *Ott derül ki, hogy mit is jelent, hogy Jézus az Atyában van, mi Őbenne és Ő mibennünk.* A kérdés az, hogy megbizserget minket ez a viszontlátás, élő valóságként perzseli fel mindennapjainkat, vagy csak tudjuk és ebbe belenyugszunk.

Jézus a minőségi élet legtokéletesebbjét készíti számunkra, kell-e ez nekünk, vagy megelégszünk a földi salakkal? Ámen.

Gyenge Károly

Maradék, Délvidék

Felkel és ad neki

Alapige: Lukács 11,5–8

Bibliaalvasás: Ézsaiás 55,1–6

És monda nékik: Ki az közületek, akinek barátja van, és ahhoz megy éjjélkor, és ezt mondja neki: Barátom, adj nékem kölcsön három kenyeret,

Mert az én barátom én hozzám jött az útról, és nincs mit adjak ennie;

Az pedig onnét belülről felelvén, ezt mondaná: Ne bánts engem: immár az ajtó be van zárva, és az én gyermekeim velem vannak az ágyban; nem kelhetek fel, és nem adhatok néked?

Mondom néktek, ha azért nem fog is felkelni és adni néki, mert az barátja, de annak tolakodása miatt felkél és ad néki, amennyi kell.

Amikor az iskolákban a tanító azt akarja elérni, hogy tanulói, a gyerekek minél többet megértsenek és elsajátítsanak abból, amit a tanító előad, akkor mindig olyan példák-kal kell magyaráznia, amelyeket a diákok könnyen megértenek. Jómagam nem végeztem semmilyen pedagógiai egyetemet, esetleg annyit, amennyit a teológián el lehetett

sajátítani a katekétika órákon. Most már azonban több mint két évet tanítottam a pirosi iskolában és tapasztalnom kellett azt, hogy szinte semmit nem ér az, hogyha a tantervben előírt száraz anyagot leadom nekik. Egy hét múlva már nem emlékeztek semmire, és akkor állandóan ismételni kellett, ami persze az új anyagra szánt időt rövidítette.

Később aztán másképpen próbálkoztam, és pedíg azzal, hogy a mindennapi életből vett példákkal próbáltam megértetni velük. Csak egy példát mondok. Az Isten hármasságáról tanultunk. Arról, hogy az Atya Isten, a Fiú is Isten és szentűgy a Szentlélek is Isten. Mégsem három Isten van, hanem egy, akiben megvan mind a három. Ez bizony felfoghatatlan volt a gyermekek számára. Kapóra jött az, hogy megtudtam, hogy természetisméretből a növények részeit tanulták, és egy fát vettem példának. Hány részből áll a fa? És akkor ők mondták, hogy háromból. Melyik az a három? Gyökér, törzs és korona – mondták. És kiderült, hogy a gyökér is fa, a törzs is fa, a korona is fa; s mégsem 3 fáról beszélünk, hanem csak egyről. Mint ahogy Isten sem három Isten, hanem csak egy.

Talán túl sokáig meséltem már erről. Nem az a szándékom, hogy egy iskolai óra menetét mondjam el, hanem az, hogy megértsük, hogy Jézus miért beszélt oly sokszor példázatokban. Hogy jobban megértsük azt, amit nehéz megérteni. Miről beszél ez a példázat? A kérésről. Egy ember éjnek idején elmegy barátjához, hogy kenyeret kérjen tőle. De mi köze van ennek a mi keresztyéni életünkhöz, mi köze van az Istennel való viszonyunkhoz? Az, hogy mi is, amikor Istenhez fordulunk, legtöbbször kérésekkel járulunk hozzá imádságainkban. Jézus ebben a példázatban azt mondja el, hogy az imádságainkban a kérés milyen legyen, milyen legyen a mi imádkozásunk.

A 11. rész elején arról olvasunk, hogy a tanítványok arra kéri Jézust, hogy tanítsa őket imádkozni. „Monda néki egy az ő tanítványai közül: Uram, taníts minket imádkozni, miképpen János is tanította az ő tanítványait.” Hát ezek az emberek nem tudtak imádkozni? Milyen zsidók voltak ők, ha ennyit sem tudnak? – kérdezhetnék. Meglehet, hogy tudtak, de ők arra kéri Jézust, tanítsa meg őket helyesen imádkozni. Rossz dolgot kérnek? Egyáltalán nem, sőt nagyon is követendő az ő példájuk. Kérjük mi is erre Istent? Taníts minket imádkozni. Igen, kérjük! Nem azért, mert mi nem tudnánk egyáltalán imádkozni, hanem azért, mert nagyon sokszor nem tudunk helyesen imádkozni.

Lukács evangélista szerint ekkor mondja el Jézus az Úr imáját, a *Miatyánkot*, mely az imádság mércéjének is tekinthető: Így kell nekünk imádkoznunk, mint ahogyan Jézus a *Miatyánkot* imádkozza.

A mai igeversekben, a mai példázatban Jézus nem általánosan beszél az imádságról, hanem azt mondja el bővebben, hogy milyen legyen a mi kérésünk. Amikor imádkozva kérünk valamit Istentől, akkor azt hogyan kell tenni.

A példázatban egy ember kenyeret kér kölcsön és meg is indokolja, hogy miért kell neki, miért olyan sürgős. Szüksége van erre a kenyérre, mert egy másik barátja érkezett hozzá. Vendége van és nagy szűgyen érné, hogyha vendégét legalább kenyérrel nem vendégné meg.

Hasonlítunk-e mi ehhez a kérő emberhez? Nem azt kérdem, hogy volt-e már úgy, hogy vendégünk jött és nekünk nem volt kenyérünk, hogy megkínáljuk. Hanem azt kérdem, hogy felismerjük-e magunkat abban, hogy mi is akkor kérünk valamit, amikor szűgyünk van rá. És testvéreim, ez nem rossz dolog. Hát persze, hogy akkor kérünk valamit, amikor szűgyünk van rá. Sőt, Isten azt is elvárja, hogy azt kérjük tőle, azért imádkozzunk, amire szűgyünk van.

Nagyon csúnya és visszatetsző dolog, és Isten előtt sem kedvelt az, amit egyes szekták tesznek összejöveteleiken, hogy egyéni, szabadon és hangosan elmondott imádságaikban újabb és jobb autót kérnek, pénzt a drágább ruhákra és finomabbnál finomabb

ételekre. Vajon tényleg erre lenne a legnagyobb szükségünk? Vagy pedig amikor imádságainkban rosszindulatúan a felebarátunk kárát kérjük Istentől, Istennek tetsző imádság és kérés az? Milyen nagy szerencse, hogy Isten az ilyen imádságokat nem hallgatja meg, milyen jó, hogy Isten nem teljesíti az ilyen haragban és felindultságban megfogalmazott imádságokat. Milyen jó, hogy Isten tudja, hogy mire van szükségünk, még mielőtt mi azt elgondolnánk és kimondanánk.

A példázatbeli ember azért kér, mert nagy szüksége van rá, és ezért ennyire állhatatos, sokan talán kiállhatatlannak neveznék.

Vagy tegyük magunkat a másik ember helyébe. Ő már alszik, az egész család ágyban van már. Minden dolgát elvégezte, még az ajtót is bezárta lefekvés előtt. Ekkor érkezik a kölcsönkérő barát. Ugye, hogy mi is bosszankodnánk? Hát nem várhatnál reggelig? Miért zavarsz ilyen későn? A lámpagyújtásra, az ajtónyitogatásra a gyermekek is felébredhetnek.

Bizony hányszor bosszankodtuk már mi is, hogy túl későn érkezett valaki, hogy még pihenni sem tud az ember rendesen, mert mindig felriasztja valaki. De a példázatból kitűnik, hogy Jézus a kérő barátának ad igazat. És az addig kér, addig könyörög, amíg megkapja, amit akar. Állhatatosan, kitartóan kér, mert neki tényleg szüksége van arra a kenyérré.

Így kell kérni, mondja Jézus. Hogyha tényleg szükséged van valamire, és rájössz, hogy azt Istentől kell kérned, akkor légy kitartó az imádságodban. Az, hogy egyszer kéred, és nem kapod meg, nem azt jelenti, hogy Isten nem hallgatta meg a kérésedet, nem azt jelenti, hogy neked nem akar minden jót megadni. Isten tudja, hogy neked mire van szükséged, tudja még mielőtt elgondolnád és kimondanád. Tudja azt is, hogy nem csak lelkiekre van szükséged, hiszen Isten teremtett téged testté és lélekké. Tudja, hogy anyagi javak nélkül nem létezhetsz. De kérned kell, kitartóan és hittel kell kérned. Isten nem fogja tolakodásnak venni azt, hogy kései órákban kéred, azt sem, hogy sokszor, állandóan kéred, hiszen Ő tudja, hogy szükséged van rá. És ha szükséged van rá, akkor meg is adja.

Van a példázatnak egy másik, kissé rejtett üzenete is. Figyeljük meg, hogy a kölcsönkérő barát mit mond: „Mert az én barátom én hozzám jött az útról, és nincs mit adjak ennie.” Talán, hogyha csak neki kellene az a kenyér, akkor megvárta volna a reggelt, akkor nem háborgatta volna alvó barátját és annak családját. Viszont nem magának kéri, nem önző módon kér, hanem azért, mert barátját meg kell vendégelje. Olyan valamiért könyörög olyan állhatatosan és kitartóan, amire neki talán nincs is szüksége, hiszen ő meg családja valószínű, hogy elfogyasztotta már vacsoráját. De könyörög, kér a barátjának, aki útról érkezett fáradtan és éhesen. A vendégnek volt szüksége arra, amit ő kért.

Az egymásért való imádkozást helyezi itt Jézus előtérbe. Mert nem csak magamért kell könyörögnöm, hanem másokért is.

Kérjük mi is egymásnak kenyeret? – hogy a példázat képi szintjén maradjunk. Könyörögjünk egymás jólétéért, előrehaladásáért, sikeréért? Higgyétek el testvéreim, hogy ennél magasabb dolgot nem is tehetnénk egymásért. A saját gondjainkat a második helyre téve a felebarátunk gondját helyezzük az első helyre? Hát van ennél szebb és dicséretre méltóbb dolog? Kövessük ebben is Krisztus példáját. Hányszor és hányszor nélkülözött, fáradzott az ő földi életében, és amikor Atyjához imádkozott, mindig tanítványaiért, követőiért imádkozott, és azokért, akik majd hisznek benne; érettünk. Majd szenvedése közben, amikor szent és ártatlan vére csorgott le a bűnös földre, a bűnös emberek közé, akkor sem magáért imádkozott, hanem éppen azokért, akik durva

vasszeget vertek tenyerébe. Emlékszünk a keresztfán elmondott kérésére: „Atyám bocsásd meg nekik, mert nem tudják, hogy mit tesznek.”

Imádkozunk mi is egymásért, egymás javáért, ettől mi nem leszünk szegényebbek. Mi lenne, ha minden este imádkoznánk azokért, akikkel naponta találkozunk, azokért is, akiket talán soha nem láttunk, de ismerjük szenvedéseiket, hallottunk gondjaikról és szükségükről? Mi lenne akkor? És mi lenne, hogyha pl. a vasárnaponként összegyülekező hívek, itt a templom padjaiban istentisztelet megkezdése előtt imádkoznának azokért, akik nem jöttek el? Mi lenne, hogyha a hívek azért imádkoznának, hogy Isten küldje el Szentlelkét, hogy az érintse meg az ígértető szívét és ajkát, hogy Isten ígését tisztábban, jobban tudja átadni a gyülekezetnek? Mi lenne akkor? Szegényebbek lennénk? Veszítenénk valamit? Nem, semmiképpen nem, hanem inkább sokkal többet nyerhetnénk.

Mi biztosít minket arról, hogy így imádkozva a mi imádságunk meghallgatásra talál? Nekem például elég Jézus szava, az Ő szava biztosíték a számomra. Legyen mindannyiunknak elegendő az ő szava és ígérete. Mert tudjátok, hogy mit mond Jézus rögtön e példázat után? Azt mondja, hogy: „Én is mondom néktek: Kérjétek és megadatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyitják néktek. Mert aki kér, mind kap; és aki keres, talál; és a zörgetőnek megnyitják.” Ámen.

Pásztori Jenő

Sepsiszentgyörgy
ny. lelkipásztor

Vetés és aratás

Alapige: Galata 6,7–9

Bibliailvasás: Galata 5,15–26

Az ígében egy határozott parancs hangzik: „Ne tévelyegjétek.” Azok ellen szól, akik látszatkegyességükkel, hazug és külső szertartásukkal akarnak Istennek tetszeni. Pál a tévelygők szándékos és tudatos magatartását veszélyesnek látja kicsi gyülekezetére nézve. Minden tévelygés az Úrtól és a hittől tántorít el mindenkit. A galaták abban a téves hiedelemben élnek, hogy üres beszédükkel, áldozat nélküli keresztyénységükkel megtéveszthetik Istent. Méltán szól a figyelmeztetés: „Ne vezessétek félre, ne csaljátok meg magatokat!” Azaz ne próbáljátok jónak mondani a rosszat, világosságnak a sötétséget, igazságnak a hazugságot, áldozathozatalnak a csalást, istentiszteletnek a bálványozást, evangéliumnak a szentségtelen vénasszonyos meséket (1 Tim 4,7).

Az ilyen szédelőgre vonatkozik Ézsaiás szava: „Bölcsesség és tudományod csalt meg téged...” (46,10) Sajnos, itt magunkra ismerünk! Sokszor nem akarunk arról tudni, hogy Isten szeme rajtunk van. Figyeli tetteinket. Ezért hasít bele szívünkbe a felhívás: „Isten nem csúfoltatik meg.” Őt nem lehet kigúnyolni. Isten dicsősége, mindenhatósága kizárja a bűjőcskát s lesz igazzá a régi ének: „Te előtted elrejtennem semmit nem lehet!” Nemtetszésünk jeléül orrunkat hiába fintorgatjuk, mert mi leszünk a nevelés tárgyai, keresztyén életünk karikatúrái. A fájdalom útján haladó Jézus a bűnében fürdőző és sütkérező népek joggal üzeni: „ne rajtam, hanem ti magatokon és magzataitokon sirjatok” (Lk 23,28)

Fra Angeliconak van egy sokatmondó festménye. Krisztus bekötött szemmel a trónusán ül. Kezében a földgömb és a jogar. A körülötte álló durva arcú emberek csapdosásák, köpködik. Szelídségével, türelmével tartoztatja fel ellenségeit. Fensége éppen ebben a vonásában teszi nagyja előttünk Őt!

Szeretetének gazdagsága, keresztyének alázata bűnbánatra, döntésre kényszerít. Két úrnak nem szolgálhatsz! Ezzel kezdődik az evangélium megértése. Itt következetesen int az ige: „mert, amit vet az ember, azt aratja is...”

A vetés és aratás képe nem volt ismeretlen a földművelésből élő emberek előtt. A talaj megfelelő előkészítése, a magvak kiválogatása és idejében való elvetése a bő aratás feltétele. Ahol ez nem történik meg, ott gyümölcstelen marad a fáradozás. Ezért beszél Pál testi és lelki vetésről, illetve aratásról. Nem mindegy, hogy Krisztus gyermekei milyen talajba vetnek és milyen termést gyűjtenek. Az evangélium szerint: „aki vet az Ő testének, a testből arat veszedelmet” Itt az ige az élvezetek, az önzés szolgálatába állított életet leplezi le. Azt, aki csak önmagáért, testi célokért él. Azt, aki nem akar tudni arról, hogy a napfény és a szél festette sokszínűre az Isten képére teremtett emberi arcokat. Azt, akiknek eszébe sem jut, hogy a Harmadik Világban éhezõ testvérei vannak. Azt, aki elfelejti, hogy amikor családja számára szétszítja kenyereit, Afrikában sok millió gyermek éhen hal meg az elszáradt édesanyai kebleken. De jöjjünk közelebb! Gondoljunk a mámor, a kábítószeres megszállottjaira. Az alkohol, a paráznság rabjaira, akik kicsi gyermekeiket maguktól eldobják, s enyhet nyújtó családjukból örökre száműzték a hűséget, a csendet és a békességet. Most gondolj azokra is, akiket a pénz, a meggazdagodási vágy hajt, vagy akiket csak a divathóbort és a hazug érvényesülés érdekel.

Vajon nem testi és lelki gyilkosságok ezek? Mit kapnak érte? Mit aratnak belőle? – pusztulást, veszedelmet és halált!

De aki „vet a léleknek, a lélekből arat örök életet” Pál az igazi magvetést a hívek áldozatkészségében látja. Hogy neked mennyit ér a te Anyaszentegyházad, az igehirdetés szolgálata, kicsi társad és gyermeked, az méri, hogy mennyi áldozatot tudsz hozni érte! A szeretet mindenkor a kereszthordozásod fokmérője, skálája. Ezen a hullámhosszon tudod meg mennyi lelki, szellemi, anyagi támogatást tudsz adni annak, aki rád szorul, aki ajtódon kopog.

Az apostol Efézusban a kenyerét osztotta meg az éhezőkkel, a korinthusiak iránt a szeretet ablakait tárja ki. Onézimust, a szökött rabszolgát, a társadalom kitaszítottját keblére öleli. Az Adriai-tengerparton a homokban öregek és fiatalok, édesanyák és kicsinyek között imádkozik. Milétusban presbitertársaitól könnyes arccal búcsúzik, s a szívkanalló melegével a júdeai szegények számára perselypénzt visz.

A Léleknek vetni azt jelenti, hogy engedem, hogy Isten Szentlelke munkálkodjék bennem, és általam kapcsolja össze adakozó, segíteni vágyó érzéseinket Krisztus Örök és páratlan szeretetével, ahonnan az örök élet drága gyümölcssei teremnek. Ha Jézus arcára nézel, s úgy adod adományodat, ajándékod hálaáldozat, istentisztelet lesz!

Te, testvérem, a magvetők melyik sorába tartozol? Abba, „akik szelet vetnek és vihart aratnak?” Vagy azok közé, akik Isten szántóföldjén a Lélekből aratnak örök életet? A hit, a szeretet, a jóság mezején szétmorzsált életed az örökkévalóság számára érnek drága terméssé.

Ezért nem szabad jótéteményeinkben megfáradnunk, megrestülnünk. Mennyei édesatyádnak céljai vannak veled. Jócselekedeteink rugói nem emberi jószándékainkban rejlenek. Élõ hitbõl, a Szentlélek által születnek, Isten törvényének megfelelõek és az Ő dicsõségére történnek. (HK 91. k.)

A vers utolsó mondatából nem az olvasható ki, hogy jótetteinknek érdemszerző ereje van. Az itt emlegetett idejében való aratás jócselekedetünk jutalma lenne. Isten számtalan helyen tanítja, hogy aki nem vonja meg szeretetét a szűkölködőtől, arra gazdagon kiárasztja jutalmát. Egy pohár hideg víz, egy szelet kenyér, a kis árvára adott ruha, a szegény özvegyasszony két fillére, egy simogató meleg testvéri kéz, egy őszinte mosoly

nem marad említetlenül a nagy Vizontlátás ünnepén. (Mt 25) Azonban a nekünk tulajdonított, nekünk adott érdem csupán Kegyelemből a miénk! Ez a Krisztusba oltottak háládatosságának gyümölcse! Íme, előtted van az élet és a halál. Válaszd a halál helyett az örök életet! Ámen.

Sándor András
Magyargorosló

„Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!”

Alapige: Lukács 17,11–13
Bibliolvasás: Lukács 17,11–19

Az erkölcstelen étlettől és az alkohol mámorától már borzongó, megtört fiatalember érkezett a lekipásztorhoz. Beszélgetni akart mindarról, ami úgy nyomta lelkét, mint ahogyan a vastag hótakaró a fa földre hajló ágait, amelyek szinte elroppannak a teher alatt. Beszélgettek! De nem csak ketten voltak jelen. Jelen volt Az is, aki tél után mindig elhozta a tavaszt, elolvastotta a terhes havat a fák ágairól, hogy megint szabadon zöldellhessenek. Beszélgettek és imádkoztak. Egy ilyen meghitt pillanatban, amikor nyitva van a szív és őszinte imára nyílnak az ajkak, nem történhetett más, mint az, hogy az Ige beteljesedett: „Ahol ketten vagy hárman az én nevemben összegyűlnek, ott jelen vagyok én is.” Az a fiatalember nemcsak a lekipásztorral találkozott és beszélgetett, hanem az Úr Jézus Krisztussal is elkezdett beszélgetni. Azóta „beszélő viszonyban” vannak. Nyugodtan mondhatom: találkozott a láthatatlan Istennel!

Azért mondtam el ezt a történetet, mert a felolvasott ige is egy döntő találkozásról beszél, ahol tíz beteg ember gyógyul meg a bélpoklosságtól és kerül vissza az emberi élethez méltó helyére. Azért mondtam el, hogy akik hallgatják az igét, nehogy azt gondolják, hogy csak régen történtek ilyenek, de ma már nincs ilyen. A prédikációt nyitó rövid történet is bizonyítja – mert annak a fiatalembernek az élete erről beszél –, hogy Istennel a 21. században is lehet találkozni.

A tíz leprás meggyógyításának a történetéből felolvasott néhány versből megláthatjuk, hogyan jön létre egy döntő találkozás, amelynek az lesz az eredménye, hogy tíz ember meggyógyul. Hogyan kerülnek kapcsolatba az áldott orvossal, Aki képes meggyógyítani őket?

Jézus Krisztus Jeruzsálemben tart a Samária és Galilea közötti határon keresztül, amikor tíz bélpoklos férfi jött vele szemben. Megálltak távol, ahogy a mózesi törvény előírta, és hangosan kiáltozva megszólítják Jézust, és kérik, hogy könyörüljön rajtuk. Ennek az elszánt cselekedetnek meglesz az eredménye. Találkoznak az Úr Jézus Krisztussal és megváltozik az egész életük. Jézus elküldi őket a papokhoz, akiknek többek között az volt a feladatuk, hogy megállapítsák a gyógyulást, és ha tényleg bekövetkezett, akkor felmentsék a leprásokra vonatkozó tilalmak alól. Mind a tízen meggyógyulnak, de csak egy tér vissza, hogy megköszönje Jézusnak, amit velük tett. Dióhéjban ennyi a történet, de van ennek a találkozásnak néhány olyan fontos mozzanata, amire nekünk is jó lesz odafigyelnünk.

1. Ez a tíz gyógyulni vágyó leprás kihasználja az alkalmas időt. Okosan cselekszenek, megragadják az alkalmat, hogy Jézus arra jár és megszólítják. Feltételezhetjük, hogy ez az első alkalom, amikor Jézushoz hallótávolságon belülre kerülhettek. De ők arra is gondolhattak, hogy talán ez számukra az utolsó lehetőség arra, hogy megszólítsák Jézust. De most ott jár Jézus, ott a lehetőség, hogy meggyógyuljanak. Ott van egy halovány, pislákoló reménység bennük, hogy jó fordulatot vehet az életük. Ők meg is

ragadják a lehető legnagyobb segítséget. Ugyanis a leprások tisztátalannak számítottak, ezért a közösségtől elkülönülten, lepratelepeken éltek. A társadalomtól, családtól, kulturális közösségtől távol. Istentiszteleten nem vehettek részt, áldozatot nem mutathattak be. A mózesi törvény szerint, amikor tiszta ember közeledett feléjük, a következőt kellett kiáltaniuk: tisztátalan vagyok. Nem volt meg minden nap a lehetőségük, hogy Jézussal találkozzanak. Bölcsen cselekszenek, amikor kihasználják a gyógyulásra alkalmas időt, és gyógyulásért esedeznek Ahhoz, akinek hatalmáról, csodáiról már hallhattak. Annál is inkább bölcsen cselekszenek, mert mi már tudjuk, hogy vannak elmulasztott idők, alkalmak. Idők, amelyek ebben a földi életben többé nem térnek vissza. Egy beteg édesanya gyermekeinek sajnálkozva mondta az orvos: Miért nem jöttek hamarabb? Miért nem jöttek legalább három hónappal előbb, még meg lehetett volna menteni! De most már még megnyújtani sem tudjuk az életét.

Nemcsak testünkkel, földi dolgainkkal kapcsolatosan vannak lejárt idők, alkalmak, hanem lelkünkkel kapcsolatosan is. Vannak olyan elmulasztott, elengedett alkalmak, amelyekről örök életünk függhet. Hányszor került hozzád Jézus hallótávolságon belül, igéjének olvasása, hallgatása közben? Egy testvéren keresztül. Ott volt igéje és Szentlelke által közel hozzád, de nem vallottál, nem szólítottad meg és nem kérted. Történt valami olyasmi az életedben, amiről tudtad, ez nem véletlen. Történt valami veled vagy körülötted, és tépelődöttél, hogy mi lehet ennek a célja, értelme. Mit tettél ilyenkor? „Kiáltottál?” Legalább megpróbáltad megszólítani, megkérdezni?

Lehet így gondolkodsz magadban: Hogyan szólítsam én meg? – és mondd a jelzőket: én, ilyen-olyan ember. Hogyan szólítsam meg, nem érték hozzá és méltó sem vagyok erre? Nem! Nem! Milyen jó testvérem, hogy azt mondhatom, ismerve magam bűneit és Jézus tökéletességét, hogy én sem vagyok méltó, de mégis szabad és Ő válaszol. Azok sem voltak méltók, de kihasználták az alkalmas időt, a még rendelkezésükre álló kegyelmi időt és megszólították azt, akiről kiderült, hogy nemcsak hogy odafigyel a testi-lelki nyomorúságból kiáltó emberre, hanem meg is hal érte. Maghalt, hogy a maiak is kiálthassanak, még távolról is, még a nyomorúságból is, és találkozhassanak Vele.

2. A másik fontos mozzanata ennek a találkozásnak, hogy ezek az emberek abból az állapotból kiáltanak, amiben éppen élnek. Amint már mondtam, a bélpoklosok tisztátalannak számítottak, mindenkitől elkülönülve éltek. Mindenkitől távol éltek, csak a többi beteg volt mellettük. Ebből a mélységből és távolságból kiáltanak. Kiáltottak, ahogyan csak tudtak. Úgy kellett kiáltaniuk, hogy a távolság ellenére Jézus meghallja őket. Nem törődtek senkivel és semmivel. A zsidó betegek nem törődtek azzal, hogy mit mondanak a farizeusok, a nép vezetői, hogy Jézustól kérik a segítséget. A samáriaiak nem törődtek azzal, hogy Jézus zsidó származású, és a zsidók meg a samáriaiak gyűlöltek egymást. Egy vágy, egy gondolat vezette őket: a szabadulás vágya. Meg akartak gyógyulni.

Lehetetlen, hogy ne gondoljunk a saját nyomorúságainkra, amelyek távol tartanak Istentől és embertől. Lehet ez valamilyen lelki betegség, megkötözöttség, látványos vagy titkolt bűn. A nyomorúság, a halál völgyében járva, vagy a süllyedés, a megkeményedés pillanataival küzdve – mindegy – onnan, abból az állapotból kiálts, ahol most vagy. A disznók vályújától, a legfeketébb fertőből is szabad kiáltani. Jézus mentésünkre kinyújtott és átszegett keze ide is elér. Ő úgy mutatkozott be, mint a betegek gyógyítója, a bűnösök megmentője, az elveszett századik megkeresője. Tehát szabad nekünk kiáltanunk.

Ha életed romjai felett vonszolod magad, onnan kiálts. Ha a lelki megkeményedéssel küszködsz, ha az igével szembeni süketség kínoz, onnan kiálts. Ha nem megy egyedül, kérj segítséget. Ha nem megy állva, akkor térdelj! Térden állva majd csak fog menni. Az emberi lejtőn lefelé csak így, térden állva lehet megállni. De meg lehet állni.

Még lehet állni, mert Valaki nem szállt le a keresztről az ördög kísértő hangjára sem. Megállt a Kísértővel szemben is és legyőzte. Krisztussal, erejéből részesülve meg lehet állni az élet lejtőjén, mert őt még a halál sem tudta fogva tartani, harmadnapra feltámadt. Ő ma is él az Atya Isten jobbán, várja a vészjelzéseket, a segítségért kiáltó hangokat, hogy segíthessen.

3. A harmadik fontos dolog ebben a találkozásban az, amit a tíz leprás kér, amit kiált, valamint az, ahogyan megszólítják Jézust. A mózesi törvény előírása szerint azt kellett volna kiáltaniuk, hogy tisztátalan vagyok. De ők most nem ezt kiáltják. A legfontosabbért esedeznek Jézushoz: a gyógyulásért, a tisztulásért, a teljes értékű életért könyörögnek. Kérésüket nem váltják aprópénzre. Nem azt kéri Jézustól, hogy legalább egy ideig gyógyítsa meg őket, hogy vegyenek részt egy istentiszteleten, vagy legalább egy ünnepi ebéden legyenek együtt a családdal. Nem azt kéri, hogy könnyítsen a betegségükön. Nem! Ezt kiáltják: irtalmazz, könyörülj rajtunk. A teljes gyógyulásért esedeznek. Elszántan és határozottan a szabadulást kéri Jézustól.

Ahhoz kiáltanak, aki tényleg megszabadíthatja őket. Ezt kiáltják: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk.” A Jézus megnevezés az Ő személyének üdvözítő, szabadító voltát takarja. Mít is jelentenek ezek a megnevezések? Jézus, a Szabadító azt jelenti, hogy Ő meg tud szabadítani minden bűntől. Attól is, amelyik tönkre tette a te és szeretteid életét. Neki van hatalma arra, hogy megszabadítson mindattól, ami ma még legyőzhetetlennek tűnik és fogva tart. Amitől talán már próbáltál megszabadulni és nem sikerült. Sőt, a szabadítással együtt megadja az üdvösséget is. Nagyon egyszerűen szeretnék szólni arról, hogy mit jelent ez. Egy ember példáján keresztül, a Pál apostolén. Jézus a Szabadító, ez látszik Pál életén keresztül is, hiszen megszabadította őt a fanatikus vallássosságtól, a keresztyének iránti gyűlölelettől, és a halálfélelemtől is. Pál ismerte Jézust, mint Üdvözítőt, mert azt írja, hogy ingyen kegyelemből, a Jézus Krisztusban való hit által igazult meg, és más helyen: kegyelemből tartatunk meg hit által, és ez Isten ajándéka. A filippi keresztyéneknek pedig ezt írja: „nékem az élet Krisztus, a meghalás nyereség” Egy verssel lentebb pedig: „kívánok elköltözni (meghalni) és Krisztussal lenni” (Fil 1,21 és 23) Pálnak van üdvbizonyossága, hogy a földi élet után tovább él Krisztussal a mennyekben. Ez az ember nem csak a földön él. Hitével belekapaszkodik abba az emberileg nem látható, de létező valóságba, ahol most van Krisztus. Ismeri Krisztus jótéteményét, aki meghalt érte és ezzel megfizetett minden bűnéért. Feltámadott, hogy minden élő már most, a földi élete ideje alatt feltámasszon arra az életre, amely a halál után is folytatódik.

Egy fogalmi szókönyv szerint annak van szüksége erre a szabadításra, üdvösségre, aki nem tudja betölteni Istentől kapott küldetését. Testvéreim, minket az a veszély fenyeget, hogy már-már belenyugszunk abba, hogy nem tudunk emberhez méltóképpen élni. Azt hajtogatjuk, amit a Gonosz jól megtanított nekünk. Mi már ilyenek vagyunk! Nem tudunk változni! Igen, így van. Ha magunk erejére nézünk, nem is mondhatunk mást. De jó lenne, ha már egyszer, ha távolról is, ahhoz kiáltanánk és Attól várnánk az erőt, segítséget, akinek a neve azt jelenti: Szabadító. Jó lenne, ha bátoroknánk szólni azt, Aki küldetését így határozta meg: azért jöttem, hogy megkeressem és megtartsam, ami elveszett. Így hívogat: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” Más helyen így bátorít: „Aki énhozzám jön, semmiképpen ki nem vetem.” Még ha a disznó vályújától jön, de alázatosan, méltatlanságát ismerve, még akkor sem. Ez pedig igaz és nagyon fontos, mert Jézus maga mondta el ezzel kapcsolatosan a tékozló fiú példázatát. Jöjjetek tehát Krisztushoz – még ma! Ámen.

Prédikáció „halottak napjára”

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Vigasztalás

Alapige: 2Korinthus 1,3–5

Bibliailvasás: 2Korinthus 1,3–15

Kedves testvéreim! Ha most egy közvélemény-kutatást végeznénk azzal a kérdéssel, ki az közülünk, aki még soha nem volt vigasztalan helyzetben, bizonyára nagyon kevés ember jelentkezne. Azt hiszem, alig van itt olyan valaki, aki még soha nem állt koporsó mellett. Hányan feküdtünk már kórházi ágyon, súlyos műtét előtt, nem tudva, milyen kimenetele lesz a nagy próbának. Ha belegondolunk ezekbe a helyzetekbe, belátjuk, hogy mi mindnyájan vigasztalásra szoruló emberek vagyunk. Vagy a múltban voltunk olyan állapotban, amikor jól esett a vigasztalás, vagy éppen most szorul valaki vigasztalásra, vagy ezután. Testvérek, beszéljünk néhány ilyen esetről.

Most képzelj oda magad abba a helyzetbe, amikor ki kellett kíséred a temetőbe édesanyádat, édesapádat, netán éppen gyermekedet vagy társadat. Ott álltál a friss sírhant mellett s jöttek az emberek. Mindenki kezet szorított veled, részvéte jeleként talán meg is csókolt, de lehet, hogy a huszadik ember után úgy érezted, ebből már bőven elég lenne. Talán olyan érzés suhant át a lelkesen, hogy mindjárt áttörsz a tömegen, otthagya mindenkit, félrevonulsz a temetőnek egy csendes sarkába, leroskadsz fájdalommal egy padra, hagyjon neked békét mindenki ezzel a sok emberi, de hatástalan részvétkívánással. Szeretted volna valahol, mindenkitől távol maradni saját fájdalommal, magadba roskadva nyelni befelé könnyeidet, vagy kifelé hullatva azokat ott, ahol senki sem lát, senki ne zavarja a fájdalmadat. Mert abban a pillanatban úgy érezted, úgy sem tud igazán együtt érezni veled senki. Ezek a részvétnyilvánítások legtöbbször csak udvariaságból fakadnak. Itt-ott van benne őszinteség is, de a legtöbb ember csak azt várja, hogy mielőbb áteszen ezen a kínos és kötelező szertartáson, kilépjen a temetőkapun, s felsóhajtva megállapítsa magában, milyen jó, hogy nem én vagyok a friss özvegy, milyen jó, hogy nem az én gyermekemet temették most, milyen jó, hogy mehetek vissza a munkámba, s nem kell a gyásszal bajlódnom. Azt hiszem, sokunk számára ismerős ez az érzés.

Vagy ott van egy másik alaphelyzet, amikor a súlyos beteg a kórházi ágyon van, műtét előtt, és talán már jönnek is a beteglátogatók, s biztatnak, hogy semmiség az egész, csak egy kis vágás az a műtét, s nemsokára megint együtt táncolunk. Aztán jön a másik, ő már kevésbé tapintatos, mert a sógorát emlegeti, aki éppen ilyen betegségben halt meg, csakhogy ő sokkal rosszabb állapotban került a kórházba. De, te biztos túléled. S érzed, talán, hogy ebben a helyzetben a legjobb lenne, ha mindnyájan eltűnnének a betegágyad mellől, s hagynának csendben imádkozni. Amúgy is tudod róluk, alig várják, hogy elhagyják ezt az áporodott levegőjű kórházat, s kilépve annak kapuján, felszabadultan kikössenek a legelső kávéházban, hogy az felejtse a kórház émelyítő légkörét.

S valóban, sokszor így történik. Én is gyakran megfordulok a kórházban, beteglátogatás alkalmával. Mondom a vigasztaló szavakat, olvasom az ígét, imádkozom, de egy idő után én is felszusszanva lépek ki a friss levegőre. Valljuk meg őszintén, ilyen érzések vannak bennünk ezekben a nehéz helyzetekben. Azt is be kell látnunk, hogy sok-

szor azért csengenek üresen a részvétnyilvánító, vigasztaló szavaink, mert mi nem tudunk vigasztalni. Mi ugyanis mindnyájan vigaszra szoruló emberek vagyunk.

Wilhelm Busch lelkész írja le egyik élményét: egyszer eljön hozzá egy gyászoló asszony a gyülekezetéből. Feltartóztathatatlanul patazkik a könnye, látszik rajta, hogy halálosan szenved és teljesen vigasztalan állapotban van. Elmondja a lelkészének, mennyire szerette a férjét, milyen jól egyeztek. Minden kívánságát leste a férje, igyekezett kedvében járni. Az asszony mélységes fájdalomról tett tanúságot. Beszélt, beszélt folyamatosan, a lelkész csak csendesen hallgatott. Aztán egyszer megszakadt a keserű szóáradat, arcát a lelkészre emelte, s kétségbeesetten kért valami vigasztalást. De ő továbbra is mélységesen hallgatott. Ekkor fölsírt az asszonyból a kérdés: hát nem akar valami vigasztalót mondani? A lelkész teljes tehetetlenségét őszintén megfogalmazva, annyit mond: Én, én nem tudok. – De, hiszen ismernie kell a vigasztalás forrását – fakadt ki az asszony. A lelkész azt válaszolja: Ha egy szív ilyen mélységesen megsebzett, higgye el, nincs ember széles e világon, aki vigasztalni tudná, még én sem. Az asszony ekkor a tenyerébe rejtette könnyes arcát, és fölsóhajtott mélységes fájdalommal: De hát ez iszonyatos. – Igen, ez iszonyatos! – hagyta helyben a lelkész. Nézze, amikor második fiamat temettem el – folytatja a lelkész –, olyan fájdalom mardosott, amin keresztül most meg tudom érteni az ön fájdalmát. Ugyanúgy jöttek akkor is az emberek, mint az ön férjének a temetésekor, mondták a megszokott szavakat, én pedig rémülten vettem észre, hogy ezek a részvételkifejező emberi szavak el sem érnek az én megsebzett szívemhez. Gyógyulatlanul vérzett a szívem tovább. Akkor hazamentem, fájdalomban felütöttem a Bibliámat, s megtaláltam azt az ígét, ahol Jézus így szól: „Az én békességemet adom néktek.” Belém nyilalt a nagy felismerés: van valaki, aki vigasztalni tud. Mert mi, emberek, nem tudjuk igazán vigasztalni egymást. Akkor egyszerűen térdre borultam, s elkezdtem imádkozni: Uram, én nem értem, miért engedted reám szakadni két gyermekem elvesztésének fájdalmát. De add nekem ebben a helyzetben is a te békességedet. – És? – kérdezte kíváncsian az asszony – megtette? – Igen, megtette. S akkor én most mit tegyek? – kérdezte az asszony, szívében éledő reménységgel. – Tegyen ugyanígy – javasolta a lelkész az asszonynak. Ön eddig az Úr Jézus nélkül élt, de nem folytathatja így tovább. Induljon el, keresse Őt, hívja segítségül, különben csak a kétségbeesés marad és nem lesz emberi vigasz. – Komolyan gondolja, hogy Jézus meg tud vigasztalni? – Kedves gyászoló szív! Én biztos vagyok benne, mert én ezt megtapasztaltam.

Mi nem tudunk vigasztalni, csak azt a vigaszt továbbadni, amit mi is Istentől veszünk. Pál apostol is ezt mondja alapigénkben: áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, a minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságukban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket. Aki egyszer átéli az Isten szeretetének érintését, akinek a szívébe behull az együttérző isteni szeretetnek a szava, ott az élete egéről oszladozni kezdenek a sűrű gyászfellegek. Egy fényes pontot kezd észrevenni a távoli horizonton, ami egyre közelebb jön, s egyszer csak érzi, hogy kivilágosodik, átéli a csodát, hogy neki vigasztaló Istene van. Erről a személyes élményről beszél Pál a korinthusi gyülekezetnek, mégpedig olyan körülmények között írva e levelet, ahol Pál és a társai nagyon vigasztalan állapotban voltak. Azt írja később Pál: az életünk felől is kétségben voltunk. Már a halálra is elszántuk magunkat. Nos, ilyen helyzetben fakad föl a nagy felismerés az apostol szívében, hogy nekünk vigasztaló Istenünk van.

Figyeljük meg, hogy ezekben a versekben ötször van szó nyomorúságról, szorongatásról, ezzel szemben tízszer a vigasztalásról. Kétszer annyi vigasztalást kap az apostol, mint amennyi nyomorúságban van része. Miért? Mert felismeri, hogy a Jézus Krisztus Atyja az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket min-

den nyomorúságunkban. Miért? Hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket.

Testvérek, ezért több az isteni vigasztalás minden unalmas emberi szónál. Ezért nem mennek a hívők egymáshoz üres szavakkal, ezért nem látogatunk beteget könnyed emberi kifejezésekkel, hanem igazán beleérezve magunkat a helyzetébe, őszintén részt veszünk az ő nyomorúságában. A mi emberi eszköztárunkban igazi vigasz nincs, csak akkor, ha már egyszer felülről megkaptuk azt.

Ezért kiált föl Pál ujjongva, hogy áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, mert ő az irgalom atyja és minden vigasztalásnak Istene. Akinek ilyen élő Istene van, annak van vigasztalása a betegségben, annak van vigasztalása a gyászban, annak van vigasztalása az anyagi nyomorúság közepette, van vigasztalása a halál árnyékában is, van vigasztalása az özvegységben, az árvaságban, a magányban, az idegenségben, s akkor is, amikor végül szembe kell nézni az elmúlással. Kétszeres vigasztalása, mint amennyi nyomorúsága. Kétszeres erőforrása, mint amennyi próbatétele.

Higgyétek el, testvéreim, olyan zűrzavaros, kiszámíthatatlan világot élünk, ahol szükségünk van a léleknek erre a kétszeres mértékére. Ezért kell nekünk is ezt kérni, úgy, ahogy az apostol mondja: Krisztus által bőséges a mi vigasztalásunk. Testvérem! Ismerős-e számodra ez az állapot? Bőséges vigasztalás? A hívő embernek nem szabad leragadnia annál az állapotnál, amikor csak jajgat, sóhajtozik és csak azt mondja, hogy bőséges a próba, bőséges a kísértés, bőségesen részem van a fájdalomban, a szenvedésben, a veszteségben. Igen, ez lehet. Sokszor így van. Ezt nem kell kétségbe vonni, leki-csinyelni. De azt mondja Pál: ezekkel szemben bőséges a mi vigasztalásunk is. Kérdés: ismerős-e neked ez a vigasztalás-forrás?

Jézus azt mondta tanítványainak a búcsúzásakor, amikor kezdett eluralkodni rajtuk az elválás fájdalma: elküldöm nektek a Vigasztalót, a Szentlelket. Élő személyként jön, átjár titeket, bennetek fog lakozni és vesztek erőt a Szentlélek eljövetelekor, és föléje emel mindannak, amit nyomorúságnak, próbának, szenvedésnek és fájdalomnak éreztek. Ehhez kell a pünkösdi Lélek-áradás. E nélkül nincs vigasztalás, testvérek. Ezért nem elég a karácsonyi keresztyénység. Húsvéti, majd pünkösdi keresztyénekké is kell válnunk.

Ugyancsak Wilhelm Busch írja le egy másik találkozását.

Egyszer egy hitetlen, fellengzős viselkedésű fiatal ember robbant be hozzá beszélgetésre. Kifakadt: hallatlan, hogy a keresztyénység milyen hamisításokat végez. Minden ünnepet kisajátít magának, s megtölti a maga vallásos eszméivel. Ezt egyenesen lopásnak is lehetne nevezni, hiszen minden nép ősi tudatában régen megvoltak már ezek az ünnepek, mint a természet változásának az alkalmai. Amikor nagy nehezen szóhoz jutott a lelkész, megkérdezte, hogy pl. húsvétnek mi az értelme? – Húsvét, hát ez az ébredő természet ünnepe – mondja a fiatal ember. Menjen csak ki a szabadba, figyelje meg, hogyan éled újjá a természet, mindenből azt fogja kihallani: az élet győz. Hát ez a húsvét! – Tenne nekem egy szívességet? – kérdezi tőle a lelkész. – Attól függ, miről van szó. – Megkérném, jöjjön el velem a barátomhoz és tartson neki egy húsvéti beszédet azok alapján, amiket ön itt most nekem elmondott. Előbb azonban figyelmeztetni szeretném, hogy ez az ember a háborúban elvesztette a szeme világát. De, talán örülni fog, ha a maga húsvéti beszédét meghallja. – Igen, de ha az ember vak, akkor én hogyan beszéljek neki az ébredő természetről? De, bizonyára nős az illető, családja is van. Akkor megmagyarázom neki, hogy húsvét az élet ünnepe, ...vagyis úgy értem, hogy az élet állandóan folytatódik és a gyermekeinkben megújul. – Jaj, csak ilyent ne mondjon annak a vak embernek. Ezzel egyáltalán nem vigasztalná meg – állítja le a lelkész. – Ugyan, miért nem? – Azért, mert éppen a fia a legnagyobb szomorúsága. Mert ez a gyerek vala-

hogy igen elfajzott. Kétes dolgokba keveredett és most éppen börtönben ül. – No, jó... de hát akkor mit mondjak neki? A maga barátja talán egy különös kivétel. – Szó sincs róla! – válaszol a lelkész. Sokkal több ember van, mint ahogy azt maga a rózsaszín optimizmusával gondolná, akik kidobnák magát a természetről szóló szép húsvéti beszéddel együtt. De, ami a barátomat illeti, nála nem kell ilyesmitől tartania, mert ő megünnepeli a húsvétot, ugyanis hisz az élő Megváltóban. Ez a vigasztalásának, a békeességének az alapja. Bár vak, de felismerte Jézusban az Üdvözítőt. Beteljesedett rajta az isteni ígéret: akkor a vakok szeme látni fog. Ezt az én barátomat valójában már nem kell vigasztalni. De, ha önnek, kedves fiatalember, egyszer vigasztalásra lesz szüksége, eljöhöhet velem az én barátomhoz, ehhez a vak emberhez. Ő tudna magának egy vigasztalan órában is segíteni.

Testvérek! Ezt jelenti a feltámadott Krisztus által megvigasztaltatni lenni!

Egyszer Dél-Afrikában történt, hogy egy kunyhó tövében rongyokban találtak rá egy éhen halt néger asszonyra, aki valamikor egy gyémántbányában dolgozott. Amikor a bonctani intézetben leszedték róla a rongyait, a nyakában egy szíjon egy kis bőrzaccskót találtak, s abban egy darab csiszolatlan gyémántot. Ez az asszony élete végéig dús-gazdagon élhetett volna a gyémántja árából. Csakhogy ő ezt a gyémántot amulettnek használta átok ellen.

Hadd kérdezzek, testvéreim: vajon a feltámadott Krisztus csak ilyen amulett számunkra, akit nyakunkba akasztunk talán kereszt formájában, nyakláncként? S közben a kereszt ereje ismeretlen számunkra? Vagy: egész lénye hatást gyakorol reánk úgy, hogy valóban vigasztal minket, amikor vigaszra szorulunk? A legnagyobb kincset jelent-e számunkra, akiből egy életen át hitben gazdagon, megvigasztaltan élhetsz, s akiből még az örök életre is telik?

Egy fiatalember, aki sokat ellenkezett Istennel, édesanyjának sok imádsága nyomán megtért. Néhány nappal ezután azonban egy részeg autóvezető halálra gázolta. A kórházban haldokolva mondta édesanyjának: – nem halok meg túl hamar, hiszen már ismerem az Úr Jézust. A Káin és Ábel történetére utalva egy teológus így fogalmazott: Káin több mint száz évet élt és városokat épített, de minden cselekedete békétlen szívből jött. Nyughatatlan volt, mindig menekült és megérett a pokolra. Ábel csak néhány évet élt. Élete virágjában ragadta el az erőszakos halál, de megérett a mennyországra. Ha egy ember megérett az örökkévalóságra, soha sem hal meg túl hamar.

Testvérek! Ezért kell nekünk idejében megvigasztaltatnunk. Ezért kell megismer-nünk Jézus Krisztusban a Szentlélek Isten vigasztalását, annak felemelő erejét. Mert ennek az isteni vigasztalásnak a birtokában juthatunk el mi is erre a csodálatos felismerés-re, hogy az az ember, aki megérett az örökkévalóságra, sohasem hal meg túl hamar. Áldott legyen Isten, hogy voltak, vannak s lesznek még gyülekezetünkben olyan atyafiak, akik úgy mennek el az Úrhoz, hogy idejében megérnek az örökkévalóságra. Kívánom, hogy minden mai igehallgató idejében megismerje a vigasztalás Istenét, és érjen meg az örökkévalóságra, hogy ne haljon meg értelmetlenül, túl hamar. Ámen.

Prédikációk advent nagyhetére

Szép Eduárd
Magyarbükkkös

A Vőlegény érkezik!

Vőlegényvárás

Alapige: Máté 25,1

Életünk előre eltervezett fontos eseményeire kellő figyelmességgel készülünk, és komolysággal kezeljük, mert nem mindegy, hogy sikerrel vagy kudarccal zárulnak. Vannak alkalmak, melyekre nemcsak készülünk, hanem várjuk is – több, vagy kevesebb türelemmel – azok bekövetkezését. Sokszor egy-egy esemény annyira meghatározó, hogy végérvényesen zár le és nyit meg szakaszokat az életünkben.

Ezen a héten egy olyan igeréssel foglalkozunk, mely komolyan elénk tárja azt az eseményt, amit nem ember, hanem Isten tervezett el: az Ő Fiának visszajövetelét. Erre nekünk tudatosan készülnünk kell, hiszen egy olyan szakasz nyílik meg számunkra, melynek soha nem lesz vége: az örökkévalóság. Vajon készülünk és várjuk is Krisztus Urunk visszajövetelét?

Figyelve a világot és benne az emberek életvitelét, egy nagy egyensúlytalanságot észlelhetünk. Nagyrészt minden a pillanat gyönyörére, a hirtelen meggazdagodásra, csupán a testiek megszerzésére teszi a hangsúlyt. A nagy baj azonban az, hogy ez a lelkiület a keresztyének életébe is egyre jobban beszűrődött. Mi magunk is ennek a nagy egyensúlytalanságnak vagyunk, vagy lehetünk az áldozatai.

A tíz szűz példázata ezt tanítja nekünk: a Vőlegény érkezik! Engedd, hogy Isten helyreállítsa életedben az egyensúlyt! Hogy felelősen végezd a mindennapi tennivalódat, és komolyan készülhess a Megváltó visszajövetelére.

A példázat bevezető versei tisztázzák: itt nem az istentelen világról van szó, hanem olyanokról, akik azt mondják magukról, hogy hisznek Istenben, ismerik az Ő ígéreteit, és nem télenkednek. Mondhatnánk, rólunk van szó, advent ünnepére készülő keresztyénekről, akik imádkozunk, Bibliát olvasunk, templomba járunk.

1. A szüzek az **erkölcsi tisztaság** jelképei. Az erkölcsi tisztaság mindenképpen és elsősorban azok életében fedezhető fel, és azok törekednek érvényesíteni a mindennapi életben, akik számára fontos a Biblia tanítása. Sajnos már nem lehet azt mondani, hogy a vallásos ember, vagy egy falu hagyományvilágában élő fiatal ragaszkodik az erkölcsi tisztasághoz. Egy régi falusi közösség nagyrészt erkölcsi tisztaságigényt követelt tagjaitól, ma már az idősek is hallgatólagos beleegyezéssel engedik, hogy gyermekeik, unokáik a világi erkölstelenség hatására, a szerint rendezzék be életüket. Ma már az is előfordul, hogy azt tanácsolják egy lánynak, hogy városban szervezze meg egyházi esküvőjét, mert ott úgysem tudják, hogy rég összeköltözött jövendőbeli férjével, és a jegyes beszélgetés során szemrebbenés nélkül a legnagyobb tisztaságról és szentségről lehet beszélni.

Kedves testvéreim, úgy vélem, mindannyian érzékeljük, mennyire visszaesett az erkölcsi tisztaságigény, de azt is, hogy Isten ígéje éppen ezt hangsúlyozza. Mit teszünk mi azért, hogy gyermekeinkre, unokáinkra meggyőzően hasson, és egyben kívánatos legyen számukra az egyszerű és tiszta élet? Az első lépés arról szól, hogy mi magunk az

egyszerű és tiszta élet mellett döntünk és nem kényszerből, hanem örömmel próbálunk élni Isten ígéje szerint. A példázatbeli szüzek számára nem a világ, hanem Isten tanítása volt a mértékadó. Zárjuk mai igénk első üzenetét azzal, hogy megkérdézzük magunktól: mihez mérem és hogyan ellenőrzöm cselekedeteimet, gondolataimat és szavaimat? Ha a mérce a világ és annak kívánsága, akkor nem sokat zavar már a lelkiismeret, mert jobbnak látom magam sok más embernél. Viszont, ha Isten ígéjével ellenőrzöm *magam*, akkor van bőségesen olyan, amit el kell hagynom, amit ki kell vetnem, amit el kell ítélnem, hogy az erkölcsi tisztaság útján előrehaladjak én és környezetem. Ne felejtsük: a Völegényt váró egyén és közösség számára nagy érték az erkölcsi tisztaság.

2. Igénk második üzenete arról szól, hogy az erkölcsi tisztaságra vágyó és abban élő embereknek van **világító eszközük**. A szüzek „fogták lámpásukat” Nem kölcsön lámpással mentek a Völegény elé, hanem sajátjukkal. Talán úgy is mondhatnánk, hogy ha nem lett volna lámpásuk, akkor nem is találták volna meg a tisztaság útját.

Hogy volt saját lámpásuk, arra enged következtetni, hogy tudatosan tartoztak egy közösséghez, ahol komolyan vették Isten ígését, a Bibliára épültek a hitvallások és igyekeztek olyan lelki táplálékot nyújtani a gyülekezetnek, amely a hitbeli fejlődés, növekedés gyümölcseit hozhatta. Vajon – többek között – nem a templomos és úrvacsorázó reformátusságról van szó itt?

Elcsendesedve az ige mellett gondoljunk most arra, amit lámpásként említhetünk meg: Bibliánkra (Zsolt 119,105), hitvallásunkra (HK), református vallásunkra, amire sokszor oly büszkék vagyunk. Tehát van lámpásunk testvéreim, a későbbiekben azonban kiderül, hogy nem elég az, ha valakinek csak lámpása van. Ma azonban adjunk hálat Istennek a lámpásainkért és kérjük Őt, hogy töltsen meg lámpásainkat tőle jövő világgal az Ő Szentleke által. Elevenedjen meg számunkra a Biblia tanítása, ne maradjon csak betű, melyet, ha kell, a másik ember vagy közösség ellen is fel lehet használni, a magunk igazának védelmére. Legyen a hitvallásunk egy olyan térkép, mely elvezet bennünket a Biblia világába. És legyen református vallásunk egy olyan érték, mely nem dicsekvésünk tárgya másokkal szemben, hanem egy olyan lámpás, mellyel nem reformátusoknak is világítani tudunk szeretettel és alázattal, mert örömmel akarunk szolgálni az Úrnak (Zsolt 100,2).

3. Két **cselekvésről** számol be mai igénk: a szüzek fogták lámpásukat és kimentek a Völegény fogadására. A Mennyei Völegényt váró közösség: cselekvő közösség, ami azt jelenti, hogy nem hanyagolja el mindennapi tennivalóját, hanem hűségesen elvégzi a rábízottakat, de azt is jelenti, hogy mindezek mellett törődik üdvösségével, az örökkévalósággal, a mennyek országgal.

Néhány hónappal ezelőtt egy fiatalemberrel beszélgettem a tizedről, hogy az Ószövetség egyik fontos parancsa arról szól, hogy a választott nép tagjai minden jövedelmük tizedrészét Istennek kellett adják. Egy nagyon szép gondolatot fogalmazott meg: nekünk ez ma azt kellene jelentse, hogy minden nap a huszonnégy óra tizedét adjuk Istennek. Ne feledkezzünk meg az ige melletti csendességről és a szeretetszolgálatról.

A szüzek „fogták lámpásukat”, vagyis számoltak azzal, hogy nekik van lámpásuk, nem voltak közömbösek, mint ma sok református, akinek olyan mindegy, hogy van vagy nincs Bibliája, hogy a templomot akár be is zárhatják, mert mit sem érdeklí őket.

A szüzek „kimentek a völegény fogadására”, vagyis számoltak azzal, hogy Isten ígéje igaz és az ő ígéretei beteljesednek. Nem volt közömbös számukra, hogy Jézus Krisztus, Isten Fia, a világ Megváltója, akit ez a példázat mint Mennyei Völegényt mutat be nekünk, visszajön ítélni élőket és halottakat. Tanuljuk meg a példázatbeli szüzek-től a Völegényvárás komolyságát, felelősségét, de ugyanakkor engedjük, hogy vezessen bennünket az Úr a szolgálat útján.

A vőlegényt lehet fogadni az előírt szabályok és rend szerint, az ünnephez méltó ünnepélyességgel, de lehet ünneprontó is az ember, felboríthatja a rendet, és keserőséget okozhat a vőlegénynek, a násznépnek és nem utolsó sorban önmagának is. Nincs ez másképp a Mennyei Vőlegény fogadásával sem: cselekedeteinkkel, beszédünkkel, azaz, ahogy élünk, a Vőlegény fogadására készülünk. Jó, ha tudjuk, semmi nem marad nyomtalanul abból, amit teszünk vagy mondunk. Vigyázzunk, nehogy az ünneprontók sorába számláltassunk, akik önmaguknak, másoknak és a Vőlegénynek is keserőséget okoznak! Ámen.

Kétféle készülés

Alapige: Máté 25,2–4

Tegnap esti igénkben láttuk, hogy mind a tíz szűznek volt lámpása, mind a tíz kiment a Vőlegény fogadására. Mind a tíz fel tudott mutatni valamit és mind a tíz tevékeny volt. Mindeddig semmi különbséget nem lát az emberi szem. A különbség Isten előtt leplezetlen, Ő tudja, hogy mi történik a szívben, tudja, hogy mit miért tesz az ember. Azt is tudja, hogy mennyire tökéletes képmutató tud lenni az ember, amikor úgy alkalmazkodik környezetéhez, hogy ahol imádkoznak, ott imádkozik, ahol kegyeskedni kell, ott kegyes álarcot tesz fel, mert úgy lehet eredményt elérni. Ahol pedig elmarasztalják Isten igéjét, ott ő is elmarasztalja, ahol rágalmoznak, ott is jól érzi magát és neki is van mondanivalója, ahol csúfolódnak, ott ő is a csúfolódók székébe ül.

1. A különbséget Isten szeme látja, ezért mondja alapigénk első verse: „Őt közülük balga volt, őt pedig okos.” Jól figyeljünk testvéreim: nem az okos szüzek mondják ki azt, hogy vannak közöttük balga, bolond szüzek. A szüzek – az okosak és a balgák egyaránt – nem azzal foglalkoznak, hogy ítélkezzenek egymás felett, hanem azzal, hogy készüljenek a Vőlegénnyel való találkozásra. Itt megállunk, és éreznünk kell az ige súlyát. Hányszor annyira okosaknak képzeljük magunkat, hogy jogosnak tartjuk, ha ítélkezünk egymás felett, és mások felett. Úgy látom, sokan nagyon sok időt fordítanak arra, hogy mások hibáival, fogyatékoságaival és bűneivel foglalkozzanak, és azok fölött ítélkezzenek. Nagyon veszélyes játék ez, mert azt az időt fordíthatnánk saját dolgaink megvizsgálására, bűneink felfedésére, és imádságra, amikor odavisszük teljes önmagunkat a kegyelem királyi széke elé, hogy bocsánatot nyerjünk.

2. A példázatban az Úr Jézus Krisztus először a balga szüzekről beszél. Talán azért, mert minden okos, bölcs szűz balgaságából, bolondságából megtérve lesz azzá, amivé Isten szeretné tenni. Balgaságuk abban állt, hogy megelégedtek azzal, hogy van lámpásuk, és nem törekedtek arra, hogy olajuk is legyen. Használhatatlan az a lámpás, mely nem világít, mert nincs olaja. Mindez akkor derül ki, amikor megérkezik a Vőlegény. De Isten a Vőlegény megérkezése előtt már tudja, kinek van olaja és kinek nincs.

Az olajról a bibliamagyarázók többsége azt mondja, hogy a Szentlélekre utal és mutat. A Szentlélek jelenléte eleveníti meg a Biblia tanítását, hogy az élő és ható legyen, Ő teszi hitvallásunkat is fontossá, hogy ne csak az ajkunkon legyen jelen, hanem gyümölcstermő életünk legyen. A Szentlélek az, Aki gyülekezeteinkben munkálja az igazi közösséget Istennel és egymással.

A példázat a balga szüzek veszélyes útjára hívja fel a figyelmünket, akik készültek a Vőlegény érkezésére. Miben áll konkrétan a veszély? Mire kell nekünk is komolyan odafigyelniünk, miközben olvassuk ezt a példázatot? Első veszélyként a képmutatást említeném meg, amikor valaki tudja, hogy nincs olaja, de úgy tesz, mintha lenne. Úgy tesz, mintha a Szentlélek vezetése alatt lenne az élete, és közben saját bűnös kívánságai

szerint él. Második veszélyként az önámítás áll előttünk, amikor tudom, hogy nem elég a lámpás, vagyis ha azt mondom, hogy van Bibliám, jó nevelést kaptam, konfirmáltam, én sem vagyok bűnösebb másoknál, vagy büszkén vallom, hogy: „amiben születtem, abban akarok meghalni” Azt olvastam az egyik bibliamagyarázó könyvében, hogy „a bolond szüzek azokat jelképezik, akik azt vallják, hogy megvan náluk a messiási reménység, de sohasem tértek meg” Vajon nem igaz ennek a fordítottja is, amikor emberek dicsekednek megtérésükkal, de elmarad életükből a megszentelődés és szívük gonoszsága szerint élnek? Harmadik veszélyként álljon előttünk a tévhit, amikor az ember szentül meg van győződve, hogy elég a lámpása, vagyis az, amit ő fel tud mutatni, ami őt kielégíti vallásosságában.

Nagyon komolyan megfontolandó a három veszély: a képmutatás, az önámítás és a tévhit. Olajnélküli lámpásainkkal és önmagunkkal meglegedett keresztyéneket formálnak belőlünk, aminek az érkező Völegény előtt nincs értéke. Vigyázatok! Kerüljük el ezeket!

3. Az okos szüzek okossága, bölcsessége abban látszik először, hogy ők nem tartották magukat okosoknak, bölcséknek és nem bélyegeztek meg másokat sem bolondnak, sem hitetlennek, hanem komolyan készültek a Völegény érkezésére. Készülés közben pedig rájöttek, hogy nem elég, ha van lámpásuk, olajra is szükségük van. Ismerték a balgaság veszélyeit és tudták, hogy önmagukban nekik sohasem lenne erejük megtagadni mindazt, amit a világ bolondsága felkínál. Tudták, hogy csak az érkező Völegény kegyelme tarthatja meg őket, ezért olajat is vittek magukkal.

Az okos szüzek szerették a világosságot, ezért mindent megtettek azért, hogy az biztosítva legyen számukra akkor is, ha sötét lesz. Nem bízták – úgymond – a véletlenre azt, ami történni fog, amikor megérkezik a Völegény. Mély és elgondolkodtató tanítás bontakozik ki itt az igéből: világosságban élni azt jelenti, a Szentlélek vezetése alatt élni. Hány ember ma pontosan eltervez mindent, ami a mindennapi tennivalóit illeti, és a véletlenre bízva üdvösségét, örök életét.

Ne bízunk önmagunkban és abban sem, amit fel tudunk mutatni, hanem csak Isten nagy kegyelmében, Aki megtarthat, és kérjük Tőle az énekíró szavaival: a te áldott Szentlelked, kérlek, tőlem el ne vedd. Ámen.

A várakozás veszélyei

Alapige: Máté 25,5

Mindeddig hallottunk arról, hogy milyenek kell lennie a Völegényváró egyénnek és közösségnek, és arról, hogy hogyan kell készülni a Völegény, Jézus Krisztus megérkezésére. Ma este a várakozás veszélyeivel foglalkozunk, pontosabban azzal, hogy ma hogyan jelentkeznek ezek a veszélyek nálunk. A példázat 5. verse, a mai igénk, három veszélyt tár elénk.

1. Az a megállapítás, hogy „...a völegény késett...” túlmutat azon a koron, amelyben elhangzott, és az emberi **kíváncsiság**, valamint **türelmetlenség** termékeire utal. Emberi oldalról szemlélve az eseményeket, sok mindenre ki lehet mondani, hogy nem a maga idejében történt. Ha pedig valamiről kiderül, hogy nem elképzelésünk szerint, hanem később következik be, akkor kíváncsiskodunk (miért?) és türelmetlenkedünk. A kíváncsiság és türelmetlenség annyira meghatározta némelyek életét, hogy annak rabjai lettek és azt képzelték önmagukról, hogy azt is meg tudják fejteni, magyarázni, amit Isten nem engedett ki a kezéből. Úgy vélték, hogy a Völegény, Krisztus Urunk visszajövetelének időpontját is felfedhetik. A Szentírás arra tanít, hogy egyedül Isten ismeri az

Ő Fia visszajövetelének időpontját. Mégis az Adventisták és a Jehova Tanúi, spekulálva a Bibliában levő próféciákkal, pontos dátumokat írtak elő – nem is egyszer – híveiknek. Nagy **csalódás** volt a be nem teljesedett jövendőmondásnak az eredménye. Vigyázzunk, mert a kíváncsiság és türelmetlenség ma is a csalódások útjára vezet!

Egy értelmiségi férfival beszélgettem néhány évvel ezelőtt, aki Jézus Krisztus visszajöveteléről így nyilatkozott: „ha eddig nem jött vissza, már nem fog visszajönni” A hitetlenséget és **hamis megnyugvást** véltem felfedezni benne. Nagyon sokan vannak, akik ennyivel megelégednek, amikor életük közelébe kerül ez a bibliai igazság. A hamis megnyugvás odalopakodik a szívünk közelébe és lassan-lassan teret hódít abban, hogy reménységünket is hiábavalóvá tegye.

A mennyei Völegény nem késik és nem siet, hanem az Isten által megszabott időben jön vissza. Ez a hitben élő embernek erőt, reménységet és igazi békességet ad.

2. Az a tény, hogy a szüzek **elálmósodtak**, az emberiség örök problémájára mutat, nincs itt különbség, mindnyájukra hatással volt az, ami érintette őket – az ő számításuk szerint – a Völegény késése.

Az álmos ember nem igazán tud figyelni arra, amit tesz, sőt bizonyos esetekben felelőtlenül cselekszik. Ezért sok mindent elront, és sok baj származhat abból, amit tesz. Ez a célja a kísértőnek, hogy elálmósítson bennünket. Sokszor előfordult velem, hogy ha valami igazán érdekelt, akkor fáradtságom ellenére nem álmosodtam el, de az is előfordult, hogy ha valami unalmasnak tűnt és nem érdekelt, akkor egy idő után álmoság vett erőt rajtam. Valahogy ez körvonalazódik a lelki életünk területén is. Úgy viszonyulunk sokszor a Biblia tanításához, mintha azt már rég megtanultuk volna, és annyira ismerjük, hogy unalmas, ha újra halljuk. Nagyon sok mai keresztyén **unalmasnak** találja mindazt, ami Istenről és az Ő akaratáról szól, éppen ezért az **érdektelenség** talajára sodródik.

Milyen a világban uralkodó hozzáállás? Ha szórakozni kell, ha sok pénzt és vagyont lehet gyűjteni, ha hírnevet lehet valamivel szerezni, ha valamit meg lehet bosszulni, akkor az éberség tetőfokán van az ember. De amikor adakozni kellene, amikor ígét olvashat, imádkozhat, amikor szeretetből kellene szolgálni, akkor elfoglaltságra hivatkoznak az emberek. Aluszékony keresztyénekkal van tele a világ, akik úgy törődnek a hit dolgával, ahogy az álmos ember végzi munkáját. Nem szabad lezárunk ígénk második üzenetét, hogy fel ne tegyük magunknak a kérdést: bennem melyik hozzáállás uralkodik?

3. Mielőtt megérkezne a Völegény, **elaludtak** a balgák és az okosak is. Bárki elaludhat, vagyis annyira belebonyolódhat a földi dolgokba, hogy másodrangú, vagy ki tudja hányadrangúvá válnak életében az Isten dolgai.

Már néhány évszázaddal ezelőtt, Kálvin János úgy látja, hogy „az alváshoz e világ elfoglaltságai révén támadt elszakadás hasonlítható” Ha a világ el tudta foglalni a Kálvin korában (16. század) az embert, akkor mennyivel inkább most, amikor sokkal több eszköz áll a rendelkezésére. Mindannyiunknak tudni kell, hogy az istentelen világ mögött a Sátán áll, aki sok olyan elfoglaltságot akar nyújtani nekünk, amely elszakít mindattól, ami valamilyen formában összekötne Istennel, az Ő akaratával és terveivel. Mikközben elszakít attól, ami Istennel köt össze, magával köt össze, hogy azt tehesse velünk, amit ő akar.

Komoly figyelmeztetés ez számunkra, mert nem lehet úgy elszakadni Istentől, hogy közben semleges maradjon az ember. A hitéletben és az Istennel való kapcsolatunkban nincsenek semleges területek, nincs semleges magatartás, nincs semleges hozzáállás, nincs semleges megoldása egy-egy problémának. A semlegesség kizárt lehetőség. Ott színt kell vallani. Ott egyenesen kell beszélni és cselekedni, vagyis nem lehet két úrnak

szolgálni. A mai ember nagyon szereti a semlegességet, és legyünk őszinték, mi magunk is a semlegességet találjuk nagyon sok esetben a legmegfelelőbb útnak. Most azonban arra tanít bennünket a Mindenható, hogy Nála nincs semlegesség. Vagy Őt választjuk, mindazzal, amit Ő ad nekünk, vagy elfordulunk Tőle, és akkor az Ő ellenségét választjuk. Bármennyire tetszik nekünk a semlegesség, a tíz szűz példázata és a Biblia nagyon sok más tanítása arra hívja fel a figyelmünket, hogy a hitéletben és az Istennel való kapcsolatunkban ne próbálkozzunk a semlegességgel, mert a semlegesség céltalan-sághoz vezet. Isten pedig nem akarja, hogy örökkévaló célok nélkül éljük az életünket.

Jó tudni azt is, hogy az alvó ember is Isten kezében van. Ő felébresztheti és az üd-
vösség bizonyosságával töltheti be életét, hogy az utolsó felébresztés alkalmával öröm
töltse be szívét, mint az okos szüzekét. Ámen.

Felébredtek

Alapige: Máté 25,6–7

Ahogy mindnyájan elálmosodtak és elaludtak, úgy mindnyájan fel is ébredtek, amikor elhangzott éjfélkor a kiáltás. A tegnapi együttlétünk alkalmával a várakozás veszélyeivel foglalkoztunk. Figyelmeztetett bennünket Isten, hogy legyünk éberek, mert a hit, a lelki élet területén a világ nagy elálmosítója és altatója az ellenségünk, aki maga a Sátán. Nekünk azonban tudnunk kell, hogy nemcsak az munkálkodik, aki szeretné, hogy az Úrral való kapcsolatunkkal úgy törődjünk, ahogy az álmos ember foglalkozik munkájával, hanem Az is, Aki azt szeretné, hogy a bűn álmából felébredjünk és Neki engedelmeskedjünk. Nem is akármilyen a velünk való törődése, mert úgy igaz, ahogy Kálvin János mondja: „Minden nap kiáltja ugyan az Úr, hogy rövidesen el fog ő jönni, de akkor visszhangzik majd az egész világ gépezete, és az ő ijesztő fölsége úgy betölti az eget és a földet, hogy nemcsak az alvókat ébreszti fel, hanem a holtakat is kivezeti sírjaikból.”

1. A mai igénkben arra kell figyelnünk először, hogy **kiáltás** hangzott. Istennek mindig voltak eszközei, amiken keresztül belekiáltott a világba és ébresztette az elálmosodott vagy alvó embereket. Az iménti Kálvin-idézet arra mutat, hogy nincs olyan nap, amikor Isten ne kiáltana valamilyen formában, és ne szembesítene az Ő valóságos jelenlétével, valamint a Neki való engedelmesség lehetőségével és áldásaival. Nem utolsó sorban azzal is, hogy Előtte kell nekünk elszámolnunk életünkkel.

Kiáltott Isten a történelem folyamán, kiált ma és mindaddig, amíg bekövetkezik az az esemény, melyről a tíz szűz példázata szól.

Voltak és vannak **ember-eszközei**, mint Mózes, aki által szólt Isten az ószövetségi választott néphez és vezette őket, mint Jónás, aki által szólt Isten egy pogány városhoz, mint Keresztelő János, aki készítette a Megváltó útját és intette az embereket, mint Pál apostol, aki gyülekezeteket alapított és sokat szenvedett, de többre értékelte mindennél a Krisztus ügyét. Mint a reformátorok, akik életüket kockáztatták a felismert igazságért. Ma minden alkalom, ahol Isten igéjét tisztán hirdetik, és minden beszélgetés, ahol egy ember bizonyosságot tesz Isten szeretetéről és igazságáról, ilyen kiáltás. Lehetünk mi is olyan eszközök az Ő kezében, akik által szól másokhoz a szavainkon és életünkön keresztül.

Voltak és vannak Istennek **helyzet-eszközei**, mint a pusztai vándorlás nyomorúsága, mint a betegség (a lepra), a szíriai Naámán életében, aki megtalálta az élő Istennel való kapcsolatot és csak Neki akart szolgálni. Mint a minden eltékozlása a tékozló fiúnál, aki a disznók vályúja mellett érezte meg az atyai ház hiányát és ott tudta igazán értékelni

annak áldásait. Mint a halál a naini özvegnél, aki a mély gyászában találkozott Azzal, Aki a halál fölött is Úr. A betegség, nincstelenség, gyász vagy egyéb nehéz élethelyzet ma is lehet eszköz Isten kezében, melyek által megszólít bennünket.

Jó tudni nekünk mindezekről – mert a fent említettek mind arra hívják fel a figyelmünket – hogy Isten nem kellemetlenül, ijesztően akar meglepni akkor, amikor elhangzik a kiáltás: „Íme, a Völegény! Jöjjetek a fogadására!”, hanem készíteni akar bennünket, hogy örömteli meglepetés legyen számunkra a Völegény fogadása.

Az a kiáltás, melytől „visszhangzik majd az egész világ gépezete” bekövetkezik, és nekünk, adventet ünneplő embereknek tudnunk kell róla, készülnünk kell rá és bizonyágtételként másokkal is közölnünk kell, mint hitünk és hitvallásunk egyik alappilléret: Ő jön ítélni élőket és holtakat, és én hiszem, hogy van bűnök bocsánata, van a testnek feltámadása és van örök élet.

2. A kiáltás éjfélkor hangzott el, ami azt jelzi, hogy az idők és alkalmak az Ő kezében vannak. A Teremtő órája szerint – amit mi nem ismerünk – jön el a végső felébredés ideje. Amíg az ellenségünk, a Kisértő, a hit és örökkévalóságra nézve altatni akar bennünket és az egész világot, addig Isten, a mi szerető Atyánk ébreszteni akar még most, amíg tart a földi életünk, hogy a végső felébredés az öröm alkalma legyen számunkra. Mert van végső felébredés mindenki számára. Igénk ugyanis nemcsak az okos szüzek felébredtéséről szól, hanem arról, hogy: „...**felébredtek** a szüzek **mind...**”, mert az örökkévalóság kérdése nem annyira könnyen megoldható, ahogy a hitetlen vagy a tévhittel rendelkező ember próbálja megoldani. A hitetlen, istentagadó ember azt mondja, hogy nem érdemes pocskolni az időt arra, hogy az ember azzal is foglalkozzon, ami a földi élet határain túl van, mert ilyen nincs is. A tévhittel rendelkező ember – többek között – vagy azt mondja, hogy abban élünk tovább, amit alkottunk, vagy azt, hogy csak azok kerülnek Isten elé és a visszajövő Megváltó elé, akik az örök élet örökösei, a többi pedig öntudatlan állapotban marad. Vagy pedig azt, hogy a magunk jóságára, ügyességére és képességeinkre, vallásunkra elég támaszkodni, hogy az örök élet örökösei legyünk.

A Biblia arról tanúskodik, hogy mind a hívő, mind a hitetlen egyaránt odaáll majd a visszajövő Messiás elé. Ez a példázat pedig éppen azt helyezi a szívünkre, hogy az élő hittel és a tévhittel rendelkező emberek egyaránt szembesülnek majd egykor az egy, örökérvényű igazsággal.

Figyelmeztet az ige: engedjük, hogy felébresszen bennünket Isten, törekedjünk az éber és józan életre Krisztusban, vezéreljen bennünket Isten Szentlelke az engedelmeség útján. Mindez azért fontos, hogy Isten gyermekeiként éljünk és haljunk meg, amikor elérkezik az idő, hogy áldott és örömteljes legyen számunkra az az alkalom, amikor a Mennyei Völegény elé járulunk.

3. Meglepő, hogy mennyire ragaszkodik az ember ahhoz, amit ő tud felmutatni. Hangzik a végső kiáltás, felébrednek a szüzek mind, és nem arra gondolnak, hogy mit szól a Völegény ahhoz, hogy: miképpen vártam Őt, hogy mennyire éltem úgy az Ő távollétében, mintha mindig mellettem lett volna, hanem a lámpásaikat hozzák rendbe. Még mindig a lámpásaikkal foglalkoznak.

Mai igénk harmadik üzenete figyelmeztet, hogy nem a vallásunkat kell rendbe hoznunk, nem az érdemeinkre kell hivatkoznunk, nem az életünk pozitív oldalát, a jó oldalunkat kell mutogatni, mert ezek a visszajövő Völegény előtt csak olyanok, mint a szennyes ruha. A visszajövő Messiás számára a Neki odaszentelt élet, az őszinte és nyitott engedelmeség, a Szentlélek vezetése, jelenléte és a Benne bízó szív, mely Őt tartja szentnek (1Pt 3,15) az egyetlen lehetőség arra, hogy valaki bemenjen a menyegzői közösségbe.

A kegyelmi idő, az, amíg élünk, mozgunk és vagyunk ebben a földi életben – mondhatjuk, hogy – **a dolgok rendbehozatalának ideje**. Csak az a kérdés, hogy mit akarunk rendbe hozni? Olvastam arról, hogy valakinek meggyúlt a háza, és akkor nem a menekülés volt az első, amit tenni akart, hanem az, hogy bement a másik szobába és kereste a félretett pénzét, az értékes dolgait és ott először megfulladt, utána pedig elégett. Lehet így is. Lehet rosszul dönteni, mint a fenti példában. Isten azonban mást akar, szeretné, ha a Vele való kapcsolatunk rendbehozatalán fáradoznánk. Nem a „lámpásainkat”, hanem önmagunkat, az Úrral való kapcsolatunkat kell nekünk rendbe hoznunk!

Adventben élve és adventre készülve nekünk a zsoltáríró szavait kell nagyon komolyan vennünk és imádságainkban kérnünk: „A te jó lelked vezéreljen az egyenes úton!” (Zsolt 143,10b) Hogy a kegyelemnek ez a földi ideje legyen az Isten szerinti rendbehozatal ideje nálunk. Ámen.

Amit egymásnak tudunk adni, az nem elég

Alapige: Máté 25,8–9

A felébredés után a balga és okos szüzek rövid párbeszédével találkozunk. Először a megdöbbenés pillanatáról és az azt követő kapkodásról számol be nekünk a mai igénk. Továbbá az elkésett segélykiáltás és az emberi tehetetlenség is előttünk áll.

Bizonyára mindannyian voltunk már úgy, hogy a lényeges, a nagyon fontos dolgokról a lényegtelenekre, a kevésbé fontosakra figyeltünk és összpontosítottunk, és amikor rádöbentünk, már túl késő volt, már nem lehetett változtatni. Maradtunk a lényegtelenen, az értéktelenen, mert az elmulasztott alkalmakat, a rosszul felhasznált időt nem lehet visszatéríteni. De kezdhettünk újat, tanulhattunk a saját hibáinkból és a következőkre nézve tervezhettünk jobban.

A balga szüzek, akik túl későre, csak a Völegény érkezésekor döbbennek rá igazából a lényegre, a fontosra, hogy nincs olajuk, már nem tervezhetnek újra, már nem kezdhettek újat. S ez előremutat a mennyei Völegény érkezésére, amikor minden ember úgy találkozik Vele, hogy már nem lehet változtatni és új lehetőségekkel élni.

1. A világosság mindig áldott és nagy kincs volt az emberiség számára, hiszen minden munkáját, tevékenységét csak világosságban végezhetette és végezheti az ember. Amikor lassan, folyamatosan vagy hirtelen sötétben maradunk, mindig az aggodalomnak valamilyen formája kezd fellépni bennünk. Ha ezeket mind átgondoljuk, akkor el tudjuk képzelni azt a lelki állapotot, ami a balga szüzek szavai mögött áll, amikor ezt mondják: „Adjatok nekünk az olajotokból, mert **lámpásunk kialszik.**” Világosság helyett sötétség. Szörnyű kilátás azzal a tudattal élni, hogy amikor a legnagyobb szükségük van a világosságra, akkor maradnak sötétségben. Annak a szolgálatnak, amire megbízást kaptak – hogy fogadják a Völegényt – nem tudnak eleget tenni, mert lámpásuk kialszik.

Amikor azt mondják „... lámpásunk kialszik”, tulajdonképpen kétszeres félelem fogja el őket: először is kiderül, hogy nem igazán készültek a Völegény fogadására. Másodszor pedig szembesülnek azzal, hogy ők maguk saját biztonságukat játszották el, hogy képmutatónan úgy tettek, mintha nekik szívügyük lett volna a Völegény fogadására való készülés és az a szolgálat, hogy kimehetnek a Völegény elé.

Adventben élő keresztyénekként szabad és kell nekünk az öt balga szüz aggodalommal, sőt félelemmel teljes megállapítására gondolni: **lámpásunk kialszik**, mert semmi nem fog akkor nekünk világítani. Sokszor úgy gondoljuk, hogy jobbak vagyunk másoknál és ilyenkor a szívünk mélyén meghúzódik egy hamis elképzelés: akkor majd

világítani fog nekem a saját jószágom. Ahogy egy haldokló ember mondogatta az őt meglátogató lelkipásztorinak: „Tiszteletes úr, én jó ember vagyok.” Nem, testvéreim, a saját jószágunk nem fog nekünk akkor világítani. Sokszor úgy vélekedünk, hogy engem el kell fogadjon Isten, mert én kifizettem rendszeresen az egyházfenntartói járulékot, amit nem mindenki tesz meg a mai világban, vagy adakoztam mások megsegítésére és gondolataink mögött ott van: akkor majd világítani fognak nekem a jó cselekedeteim. Erre is azt kell mondanunk az ige szavával: nem, a jócselekedeteink sem fognak nekünk akkor világítani, mert „minden jó cselekedetünk olyan Isten előtt, mint a szennyes ruha.”

Hát akkor mi fog nekünk világítani? A válasz egyszerű. Az, ami és aki által világítani akar nekünk Isten most is: az ige, amit ösvényünk megvilágítására rendelt és a Szentlélek, aki vezetni akar bennünket, hogy Isten gyermekeiként éljünk.

Ha azt akarjuk, hogy ne a balga szüzek osztályrésze legyen a miénk, és ne mondjuk egykor kétségbeesetten: „...lámpásaink kialusznak”, akkor most kezdjük el komolyan az ige fényében élni, engedjük, hogy legyen lámpás, mécses lábaink előtt, tegyük minden lépésünket ebben a fényben. És kérjük Istent, hogy adja nekünk is napról napra az Ő Szentlelke vezetését.

2. Egy őszinte vallomással foglalkoztunk mai igénk első üzenetében: „... lámpásaink kialusznak.” De **menyire őszinte** ez a **vallomás!** Mondhatnánk, ennyire őszinte vallomással ritkán találkozik az ember, s talán maga Isten is. Mert ebben a vallomásban és egyben megállapításban minden benne van. Benne van fokozatosan az aggodalom, a kétszeres félelem, hogy kiderül, eddig nem voltam őszinte, csak képmutatóskodtam, félrevezettem másokat és magamat is, és ezzel elveszítettem biztonságomat. Ennek az őszinte vallomásnak és megállapításnak a hallatán nekünk magunknak kell ledöbbsenni, mert minden egyenessége és nyitottsága ellenére nem ér semmit. Nem ér semmit, mert **az őszinteséggel is le lehet készni.** Hiába a nagy nyitottság és egyenes beszéd, mert túl későre történik meg.

A balga szüzek őszintesége már hiábavaló, s ezzel az igével azt üzeni nekünk a visszajövő Völegény: Te még nem késtél le! Most jöhetsz hozzám őszinte szívvel! Elmondhatod nekem, hogy de sokszor hazudtál másoknak úgy, hogy magadat is félrevezetted, mert a hazugsággal az ember nemcsak másokat, hanem magát is félrevezeti. Elmondhatod őszinte kérésként: Uram, gyógyíts ki hűtlenségemből és taníts naponta nyitottnak és egyenesnek lenni.

Az ige melletti csendben figyeljünk most arra az örömré, amit a Völegény a szívünk közelébe hoz: Én még nem késtem le. Minden bűnőmmel, nyomorúságommal, készületlenségemmel és hűtlenségemmel mehetek hozzá, hogy készen legyek akkor, amikor Ő visszajön.

3. Nagyon sokra értékeljük az emberek segítségét, és mögöttük ott látjuk hitünkkel a segítő Isten kezét. Lehetünk egymás segítségére a testi-anyagi dolgokban és a lelkiek területén egyaránt. De tudnunk kell, hogy a segélykérésnek és a segítségnyújtásnak is megvan az ideje. Lehet túl későre kérni a segítséget, amikor minden készsége és jóindulata ellenére a másik már nem tud rajtunk segíteni. Hányszor történik meg az, hogy valaki túl későre fordul orvoshoz, és az, minden igyekezete ellenére, már nem tud segíteni.

Az okos és balga szüzek együtt készültek a Völegény fogadására, együtt fogták a lámpásukat, együtt mentek ki. De nem kértek tanácsot, nem mondták el, hogy segítségre lenne szükségük. Amikor ez megtörténik, már túl késő. **A segélykéréssel is le lehet készni.** Nem önzés van az okos szüzek válaszában, hanem csupán annyi, hogy amit ők tudnának adni, az nem elég.

Kedves testvéreim, most még lehet egymástól tanácsot kérni, lehet segítséget kérni a lelki élet területén is, lehet egymás hite által épülni. Nem kell színészkedni, megjátszani, hogy mennyire rendben vagyunk a hit területén, mennyire rendben vagyunk Istennel és az emberekkel. Most is csak az elég, amit Isten ad, mert Ő ébreszthet szívünkben bűnbánatot, Ő erősítheti meg a hitünket, Ő adhatja meg nekünk, hogy már most érezzük szívünkben az örök élet kezdetét. De mindezekben egymás javára akar bennünket használni és lehetünk eszközök az Ő kezében.

Visszajön a Völegény, és a balga szüzek már hiába kérik a segítséget. Előremutat az ige: akkor majd hiába kéri egymástól a segítséget az emberek, mert **amit egymásnak tudunk adni, az nem elég**. Nem támaszkodhat testvér a testvérré, nem kapaszkodhat a gyermek a szülőbe és a szülő a gyermekebe, nem viheti magával a rokon a rokont, a szomszéd a szomszédot és a barát a barátot, mert amit egymásért tudunk tenni, az nem elég. Az elég, amit Isten tud adni, és Ő most akarja adni. Most akarja adni a hit és bűnbocsánat ajándékát, az üdvösség bizonyosságát, mindezeket egy személyben a visszajövő Völegényben.

Egy közmondás így hangzik: „Akinek Krisztus a barátja, könnyen üdvözülni.” Testvéreim, most tekintsünk el attól, hogy milyen körülményekre nézve használják ezt a közmondást az emberek. Nézzük meg: az ige szerinti üdvözülésre nézve teljesen igaz. Csak az üdvözülni, akinek Krisztus, a mennyei Völegény a barátja. A tanítványainak azt mondta, hogy „Ti barátaim vagytok...” (Jn 15,14) Most neked és nekem mondja, hogy a barátunk akar lenni, mert az örök élet részeseivé akar tenni. Fogadjuk el a felajánlott barátságot, hogy ne csak lámpásunk, hanem olajunk is legyen itt, s majd akkor, amikor Ő visszajön. Ámen.

Amikor megérkezik a Völegény

Alapige: Máté 25,10

Sokszor panaszkodunk a távolságok miatt. Mert a távolságokat le kell küzdeni, át kell hidalni, az általuk előidézett nehézségeket valamilyen úton-módon meg kell oldani. A tanulónak, akinek nem ott jár iskolába, ahol lakik, a munkásnak, aki munkahelyéig sok kilométert kell megtennie, gondja kell legyen arra, hogy idejének egy részét az utazásra szánja. Aki rokonát, ismerősét, barátját akarja meglátogatni, annak kisebb vagy nagyobb távolságokra kell elmenni, hogy célját elérje. A **fizikai vagy külső távolságok** azonban megoldhatók, ha az ember szívében szeretet van a személy vagy ügy iránt, melytől távolságok választják el. Vannak tehát **belső-lelki távolságok** is, melyek sokszor nem látszanak, de a legtöbb esetben miattuk nem oldódnak meg a külső-fizikai távolságok sem. Sokszor panaszkodik egy-egy idős szülő, hogy gyermeke nem látogatja meg, nem törődik vele, pedig nem is lakik oly távol. Sokszor egymás mellett élő emberek is nagyon távol vannak egymástól. Mert nem a külső távolság a nagy akadály, hanem a belső, amit a közömbösség és szeretetlenség hoz létre.

1. Mai igénk azzal kezdődik, hogy amíg távol volt az öt balga szűz, megérkezett a Völegény. Mielőtt megvizsgálnánk azt, hogy milyen következményekkel járt, hogy távol voltak, amikor megérkezett a Völegény, azzal kell foglalkoznunk, hogy mi idézte elő ezt a távollétet. Nem akkor távolodtak el, amikor elmentek olajat vásárolni, vagyis bepótolni azt, amit egy életen keresztül elmulasztottak. Nem a külső távolság volt a legnagyobb gond a balga szüzek életében, hanem az a távolság, amit ők annyira tudtak leplezni egész életükön keresztül: a **belső távolság**, ami arról szól, hogy lelkükben mindig távol voltak a Völegénytől és sohasem szerették Őt, a **szívük volt távol Tőle**.

Ez a rövid jelenet arra figyelmeztet testvéreim, hogy nem éri meg megjátszani a mélyen hívő, a kegyes embert. Nem éri meg akkor sem, ha az egész világot félre tudjuk vezetni és be tudjuk csapni, annyira jól tudjuk utánozni a valódi keresztyén életet, mert a szívbeli távolság, a belső-lelki távolság, a Vőlegény visszajövele alkalmával kiderül, napfényre jön. Akkor majd csak annak lesz értéke, ami valódi, aminek fedezéke van a szívben, mert Isten nem a külsőt nézi csupán, hanem az összhangot a külső és belső között. A külsőnek az igazolását a szívben keresi.

Továbbá figyelmeztet az ige, hogy aki távol van, az nem megy be az Isten országába. Az idő, amit kegyelemből adott nekünk Isten, azért van, hogy a bűnnek minden távolságából az Ő közelébe kerüljünk. Hogy a mennyei Vőlegény jövele alkalmával mi úgy menjünk eléje, mint akik mindig az Ő közelségét kerestük, és közelségének világosságában éltünk.

2. Az ige nemcsak arról számol be nekünk, hogy egyesek távol voltak, amikor megérkezett a Vőlegény, hanem arról is, hogy voltak, akik készen voltak. **Készen voltak, mert a hitük és kegyességük nem volt képmutatás.** Készen voltak, mert szívükben közel voltak hozzá, mert belső-lelki közelségre törekedtek, a kísértések és az élet sokféle gondja ellenére. Készen voltak, mert el nem múlt szeretettel szerették a mi Urunkat, Jézus Krisztust, a Mennyei Vőlegényt.

Készen lenni mindenekelőtt azt jelenti: készülni. Csak az lehet készen, aki szüntelen készenlétben van. Az igazi keresztyén élet készülés a Vőlegénnyel való találkozássra. Ebben a készülésben a kimondott szónak értéke van, az erkölcsi tisztaság nagyra becsült kincs, a másik ember megbecsülése mindennapi kötelesség. Mindez csak úgy lehetséges, ha Ő igéje és Szentlelke által soha nincs távol tőlünk. Kérjük és keressük ezt a közelséget, hogy készülni tudjunk és állandó készenlétben legyünk.

3. Amikor ígéretekről esik szó, a mai ember bizalmatlanságát és hitetlenségét juttatja kifejezésre. Sajnos az a tény, hogy nagyon sokan ígérenek és nem tartják be, bizalmatlanná tesz bennünket is. S ha mi feledkeztünk meg ígéreteink betartásáról, vagy szándékosan mulasztottunk, akkor mi ébresztettük fel a bizalmatlanságot másokban. Isten azonban nem ember, Ő betartja ígéreteit, s a mai igénk erről is szól: Megjött a Vőlegény. Amikor megjön a Vőlegény, valósággá válik az ígélet, a reménység pedig szemtől-szembe való látássá. A megígért áldás élő tapasztalat lesz.

Nemrég olvastam ezt az elgondolkoztató mondatot: „Isten nem teljesíti minden kívánságunkat, de minden ígéletét igen.” Ezt tárja elénk most a Mindenható, azzal a céllal, hogy tanuljuk meg: az Isten országára készülő ember életéhez hozzátartozik az, hogy betartja ígéreteit. Aki készenlétben van, annak az igene igen, és a neme nem, mert ő jól tudja, hogy ami ezen felül van, az a Sátántól van.

Mi olyan Urat szolgálunk, Aki hű ígéreteihez. Mindenki, aki az Ő közelségében él, annak el kell tanulnia ezt Tőle.

Kettős beteljesedést látunk alapigénkben, mert az ígérethez nemcsak az tartozik, hogy Jézus Krisztus visszajön, hanem az is, hogy akik készen vannak, bemennek a mennyegzőre. Felelősséggel és ugyanakkor örömmel kell nekünk közelednünk az ígéhez. Felelősséggel, mert készülnünk kell életünk legnagyobb alkalmára, amikor azzal találkozzunk szemtől szembe, Aki minden hatalommal rendelkezik. Örömmel, mert Ő azért jön vissza, hogy bevigyen oda, ahol helyet készített nekünk.

4. Ha intézetlenül maradnak feladataink, terveink, dolgaink, kitzűzött céljainkat pedig nem tudjuk elérni, olyan, mintha egy zárt ajtó előtt állnánk. Az ilyen zárt ajtók kellemetlen érzéseket keltenek bennünk. Lelkiismeret-furdalásunk van, mert eszünkbe jut, hogy tehattunk volna többet és jobbat a cél érdekében.

Az Úr Jézus Krisztus azt mondja ebben a példázatban, hogy miután megérkezett a Vőlegény, azok, akik készen voltak, Vele együtt bementek a menyegzőre és „azután bezárták az ajtót”. A bezárt ajtó keserüségről és boldogságról beszél nekünk egyaránt. Keserüségről, mert vannak, akik később érkeznék, miután bezárták az ajtót, és boldogságról, azok boldogságáról, akik készen voltak és bementek.

Kedves testvéreim, a bezárt ajtó itt elsősorban nem arról szól, hogy lesznek olyanok, akik lekésnek és kizárják önmagukat az Isten országából (erről holnap fogunk hallani). **A bezárt ajtó először azt hirdeti nekünk, hogy akik bemennek a menyegzőre, teljes biztonságban és minden zavaró tényező nélkül lehetnek együtt a Szentháromság Istennel és egymással.**

Teljes és tökéletes boldogság biztonságban, ezt kínálja fel nekünk Isten. A biztonságban nagy ára van ebben a bizonytalan világban, sokat fizetnek érte az emberek és annak ellenére sokszor a bizonytalanság uralkodik el. Ő úgy hív, hogy elmondja: a teljes és tökéletes biztonságot ingyen kapjuk, nem azért, mert olcsó vagy nincs értéke, hanem azért, mert a visszajövő Vőlegény – az Ő vére árán – megvásárolta számokra és számomra.

Vele, aki azt ígérte, hogy velünk van minden napon a világ végezetéig, boldogságban és biztonságban élhetünk. Ez pedig teljességre jut, amikor megérkezik a Vőlegény. Ámen.

Ádventi imádság

*„Akkor hasonló lesz a mennyek országa a
tíz szűzhez, akik fogták lámpásukat
és kimentek a vőlegény fogadására.”*

(Máté 25,1)

Uram Jézus Krisztus, Te azt akarod, hogy várjunk téged!
Taníts hát meg várni! Taníts meg a te szent pillanatra,
a Te idődre várni! Hogy legyen időm Téged hallgatni,
legyen bátorságom hozzád imádkozni, legyen erőm neked
engedelmeskedni; hogy rátaláljak az útra, amelyiken
követhetlek Téged!

Uram, taníts meg a másik emberre várni! Hogy legyen időm őt
megkeresni, legyen bátorságom megismerni,
legyen erőm rajta segíteni; hogy rátaláljak az útra,
amelyiken találkozhatom veled!

Uram, taníts meg szent igédre várni! Hogy legyen időm
átgondolni, legyen bátorságom elmondani, legyen erőm
felelni rá: hogy megtaláljam az utat hirdetésére; hogy
beteljesedhessék rajtam, ha Te úgy akarod!

Uram, mutasd meg nekünk, hogyan lehet a kapukat
szélesre tárni ezen a világon! Mutasd meg, hogyan
hirdethetjük, hogy eljöttél és eljövendő vagy. Mutasd
meg, hogyan élhetünk, mint olyanok, akik hozzád
tartoznak ma és mindörökké! Ámen.

**Peter Spangenberg után németből
fordította Túrmezei Erzsébet**

Prédikációk advent első vasárnapjára

Szép Eduárd
Magyarbükkkös

Mit jelent végérvényesen lekésni ?

Alapige: Máté 25,11–13
Bibliaalvasás: Máté 25,1–13

Bibliaalvasásunk felelevenítette az elmúlt hét minden alkalmának rövid üzenetét. A tíz szűz példázata kimeríthetetlen, de ugyanakkor áldott, figyelmeztető és örömteljes adventi tanítást hordoz magában.

A kegyelem, a rendbehozás idejét éljük. Mindannyiunkra nyomást gyakorol az istentelen világ. E nyomás alatt veszélybe sodortatunk, hiszen kísért bennünket az önmagunkkal szembeni engedékenység. Az istentelen világ lágy és szabados nyomása alatt elálmosodunk, és már nem vigyázunk annyira az erkölcsi tisztaságra. Külső-fizikai és belső-lelki távolságok keletkeznek, s már nem is érezzük igazán annak szükségességét, hogy ezeket leküzdjük. Az elmagányosodás útját járja a mai keresztyének nagy része, ahol szinte lelkiismeret-furdalás nélkül lehet az anyagi haszon ördögi körét járni, mit sem törődve a felebaráttal, a testvérrel és a szeretet nagy parancsolatával. Észrevétlen veszélybe sodortatunk, mert a nagy álmosító, a nagy csaló, a Sátán ügyesen álcázza a veszélyeket. A képmutatás csapdáját oly szépen állítja fel, hogy már nem is látjuk csapda-mivoltát, nem látjuk a veszélyt, sőt megoldási lehetőségként kezeljük. Ezért figyelmeztet bennünket Isten azzal, hogy élénk teszi bűneinket, hogy könyörüljön rajtunk.

Figyelmeztet bennünket Isten, élénk teszi bűneinket, hogy igazi önmagunkra ismerjünk és már most Hozzá meneküljünk, hogy ne tartozzunk azok közé, akik végérvényesen lekésnek.

1. A balga szüzek később érkeztek meg, miután bezárták az ajtót. Amikor a segítségkéréssel és az őszinteséggel késtek le, akkor volt egy reménysugár számukra. Akkor nem a menyegző bezárt ajtaja előtt álltak, hanem az emberi tehetetlenség zárt ajtó előtt, mert amit az okos szüzek adhattak volna, az nem lett volna elegendő. Most az isteni igazság zárt ajtó előtt állnak, amit már nem lehet kinyitni sem a kétségbeesett meneküléssel, sem a könyörgéssel. Ez a jelenet egy bizonyos mértékig élénk idézi Noé bárkájának zárt ajtaját, amit senki nem nyithatott ki, csak egyedül Isten. Nyitva volt az ajtó, nyitva tartotta Isten kegyelme, de Noé kortársainak nem kellett a kegyelem, és eljött az idő, amikor Isten igazsága bezárta az ajtót és azt nem lehetett kinyitni kétségbeesett meneküléssel, jajveszékeléssel, könyörgéssel.

A balga szüzek a zárt ajtó előtt állnak. Most érzik valójában, hogy az utolsó reménysugár is szétfoszlik, mert az isteni igazság zárt ajtaja előtt tapasztalják, hogy **a meneküléssel is, a könyörgéssel is le lehet késni**. Még hozzá végérvényesen!

Testvéreim, nagyon szomorú, mondhatnánk keserves csak olvasni is arról, hogyan állnak a zárt ajtó előtt a balga-bolond szüzek. Hogyan menekülnének, de lekésték a menekülés idejét, hogyan könyörögnek, de lekésték a könyörgés, az imádság idejét.

A Völegény érkezik, s megérkezésével lezárul a kegyelem ideje. Az isteni kegyelem nyitva tartja számunkra a menekülés, a könyörgés ajtaját, de ma is sokaknak nem kell a kegyelem. Amikor azonban az isteni igazság bezárja az ajtót, akkor túl késő lesz őszintének lenni, túl késő lesz segítséget kérni, túl késő lesz menekülni és túl késő lesz imádkozni.

Egy mai történeten keresztül is megláthatjuk, hogy mit jelent lekésni, és annak következményeit elszenvedni. „Egy fiatal holland férfi a tékozló fiú útját járta. Miután mindenét elköltötte, belépett egy katonai ezredbe, amelyet Indonéziába rendeltek. Onnan írt az édesapjának, és kérte, hogy sürgősen küldjön neki pénzt. Néhány hét múlva megjött a várva várt levél. De mivel nem volt benne sem pénz, sem csekk, összegyűrte és elolvasatlanul bedobta a táskájába. Három hónappal később súlyosan megbetegedett. Akkor eszébe jutott a levél, amelyet nem olvasott el. Az ápoló elhozta a táskájából. A fiatalember olvasni kezdte, az édesapja a következőket írta: Megbízom az illetékes kapitányt, hogy ha ki akarsz lépni a hadseregből, hozzon haza a hajóján. Ott jó helyed lesz. Tehát írv a kapitánynak még május 1. előtt. A beteg homlokán veríték ütött ki a döbbsent ijedségtől. Június vége volt. Elkésett.”

Ne vessük meg az örömhírt, amelyet Isten küld nekünk, hogy ne késsünk le végérvényesen!

2. Mai igénkben látjuk beteljesedni azt, amit az Úr Jézus a Máté 7, 21-ben mond el: „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei atyám akaratát.”

Lehet szépen mondani azt, hogy „Uram”, és közben nem Úr az Úr Jézus az életünkben, hanem mi magunk vagyunk a magunk urai. Lehet áhítatosan mondani, hogy az Úr akarata teljesedett be egy-egy életeseemény során, és közben a magunk erőszakossága, törtétese, vagy éppen gyávasága jutott kifejezésre. Lehet képmutatóan mondani, hogy „az Úr akaratát keresem”, hogy az valósuljon meg, amikor egy fontos döntés előtt állunk, de már eldöntöttük, hogy mit szeretnénk végrehajtani, s ha kell, nem igazságos módszerekkel és nem egyenes úton a magunk akaratát igyekszünk megvalósítani.

Lehet szépen, áhítatosan, kegyesen vagy képmutatóan mondani azt, hogy „Uram”, mindegy hogyan mondjuk, azt azonban jó tudni, hogy nem elég. A balga szüzek bizonyára sokszor mondták a Völegény megérkezése előtt, mert nagyon természetesnek hangzik az ajkukról az „Uram-Uram” Hozzá voltak szokva, úgy tűnik, mintha az „Uram-Uramnak” tulajdonítanak a kulcs szerepét a zárt ajtó előtt.

Testvéreim, a felelőtlenül, meggondolatlanul vagy megszokásból elmondott „Uram”, vagy: „legyen meg az Úr akarata” – s közben keressük a magunkét –, súrolja az istenkáromlás határát. Ne így legyen nálunk, hanem a szónak legyen súlya, mert az ég és föld Urát szólítjuk meg. Ez a szó legyen szent számunkra, mert szent az, akit megszólítunk. „Dicsérjük Istent szívvel”, s imádkozzuk őszintén és nyitottan: „Szenteltesék meg a Te neved”, törekedjünk is reá, hogy készen legyünk és bemehessünk a menyegzőre, a mennyei Völegénnyel való közösségbe.

3. Amikor az igazi megtérés és megszentelődés ajtaja nyitva volt, a bolond szüzek nem azt választották, hanem a képmutatás ajtaját és útját. Hamis képet alkottak maguknak a visszajövő Völegényről, nem akarták Őt megismerni, ahogy Ő akarta megismertetni magát velük. Nem akarták önmagukat se úgy látni, ahogy a mennyei Völegény látta őket, s mindezek után kéri kétségbeesetten a zárt ajtó előtt: „nyiss ajtót nekünk!” És hangzik a válasz: „Bizony, mondom nektek, nem ismerlek titeket.”

„... nyiss ajtót nekünk!” – kérjük most, s miközben őszintén könyörgünk, látni fogjuk, hogy az ajtó nyitva van, mert a visszajövő Völegény vére árán nyitotta meg számunkra, hogy bemehessünk Vele a menyegzőre. Vigyázzunk, nehogy a magunk erejére és tetteire alapozzunk, mert akkor úgy járunk, mint az a néhány turista, aki meg akart tekinteni egy régi várkastélyt. Amikor jelentkeztek a kastély gondnokánál, az átadott nekik egy kulcsot, ezekkel a szavakkal: „Kérem nyissák ki maguk a várudvarba vezető kaput, és ott várjanak rám; azonnal jövök önök után.” Az egyik látogató beledugta a nagy kulcsot a zárba, de nem tudta elfordítani. Hiába próbálkoztak a többiek is újra és újra, amíg csak meg nem jött a gondnok. „Nem tudjuk kinyitni a kaput” – mondta az

egyik turista. „Ó, bocsássanak meg kérem – felelte a gondnok –, elfelejtettem, hogy nemrég volt egy másik csoport látogató a várudvaron, és az ajtó egyáltalán nincs bezárva. Csak a kilincset kellett volna lenyomniuk, hogy bejussanak.”

Érdeemes megszívlelni két figyelmeztetést: sem a magunk erőlködésével, sem a kép-mutató, szép szavakkal nem lehet kinyitni az Isten igazsága által bezárt ajtót, hanem a kegyelem nyitott ajtajának kell örülni, amíg az nyitva van.

4. Nem tudjuk a napot, még kevésbé az órát, amikor a mennyei Völegény visszajön, de vigyázhatunk, készülhetünk és várhatjuk Őt. Vigyázva várjunk és várakozva vigyázunk, mert a napok gonoszak. Mindezeket tudva örvendhetünk annak, hogy a mennyei Völegény, noha a mennyben van, mégis szeretetével, gondoskodásával jelen van életünkben. Igéjét adja, hogy tápláljon és erősítsen, segítségét nyújtja embereken keresztül, hogy meglássuk mindenhatóságát és mindkettővel tanít arra, hogy Nála nincs bizonytalan és véletlen, a jelent és jövőndőt egyaránt a kezében tartja.

Kérjük Istent, hogy adjon nekünk gyermeki hitet, hogy várakozásunk legyen őszinte, nyitott és bizalommal teljes. Tanítson erre a következő történet: „A tél a kis városkára telepedett. A kisebb gyermekek az ablakon keresztül szemlélték a csodálatos hótakarót, a nagyobbak élvezték, hogy a hóval játszodozhattak. Az emberek sietve haladtak keresztül a városka parkján. Egy hét-nyolc éves fiúcska ült az egyik padon. Fázott, mert hideg volt és a ruhái túl vékonyak voltak. Ajkai megkékültek a hidegtől és az arca sárga volt, mint a viasz. Valószínű, hogy szomorú volt, mert sírt és időközönként felnézett a felhőtakarta égre.

Sokan mentek el mellette, mindannyian siettek, és nem vették észre a kisfiú szomorúságát. Egy idő után, a park egyik ösvényén megjelent egy idősebb férfi, aki gondolataiba mélyedve, lassan lépkedett. Szomorú volt, mert az egyetlen fia nem tért vissza a háborúból. Megfosztottnak érezte magát, s ennek keserűségét siratta feleségével együtt.

Az ösvény, melyen haladt, a pad előtt vezetett el, melyen a megfázott kisfiú ült.

– Mit csinálsz itt? Vársz valakit? – kérdezte a férfi, amikor meglátta.

– Igen uram – válaszolta a kisfiú. Várom az Istent, hogy vegyen magához.

– Mit akarsz mondani te gyermek? Beteg vagy? Úgy gondolod, hogy meg fogsz halni?

– Nem, de az elmúlt évben az Isten magához vette a mennybe édesapámat és a kicsi testvéreimet. A tegnap pedig, a kórházban édesanyám azt mondta, hogy ő is oda megy, de Isten nem fog elhagyni soha. Most – folytatta a kisfiú – nincs senki, aki szeressen és gondomat viselje. S már olyan rég nézek fölfele, hogy lássam, mikor jön Isten, de nem látok semmit! Ugye uram, Isten mégis el fog jönni, ha várom Őt?

– Igen, gyermekem – mondta az öregúr, miközben könnyeivel küszködött. Senki nem várja Istent hiába. Ő küldött engem, hogy gondodat viseljem. Gyere velem, mindeged meglesz nálam.

A kisfiú szemei ragyogtak az örömtől és az arcán egy győztes mosoly jelent meg, miközben ezt mondta:

– Tudtam jól, hogy eljön az Isten, vagy küld valakit, mert édesanyám soha nem hazudott nekem.

Sietve mentek keresztül az emberek a kis parkon, és senki nem tudta, milyen nagy öröm vett lakozást e két szívben. A mennyei Atya munkálta azt mindkettőben.”

A tíz szűz példázata int, hogy végérvényesen lekéshejtjük az üdvösséget, de ugyanakkor arra tanít, hogy a bizalommal teljes várakozás nem szégyenít meg, mert senki nem várja hiába Isten ígéreteinek beteljesedését.

Adventi ünnepszentelésünket, úrvacsorai közösségünket és templomon kívüli életünket egyaránt hassa át a példázat központi üzenete: a mennyei Völegény érkezik! Készülj rá, hogy bemehess a menyegzőre! Ámen.

Velünk az Isten

Alapige: Máté 1,22–23; Róma 8,31

Mindkét bibliai verset jól ismerjük, ott cseng a fülünkben mindkettő. Talán naponta biztatjuk ezekkel az igékkel magunkat. De feliratként megtaláljuk még számtalan helyen, a templomban, a kapura fölvésve, szószerkeztetőre vagy egy zászlóra rávarrva. Vagy éppen otthon, a szülői házban: egy kis táblácskára fölfestve és kiakasztva – úgy, mint sok helyen a *Házi áldás. Szállóigévé lettek az evangélium mondatai*. S ezek a versek valóban sokat jelentenek: sokakat megtartottak, és sokaknak erőt adtak a legnehezebb időkben is.

Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? – Ez volt Bethlen Gábor dicsőséges fejedelmünk jelmondata. És szintén vagy 300 évvel ezelőtt Gustav Adolf svéd király az *Immánuel* jelszóval indult háborúba. De az Immánuel felirat – németül *Gott mit uns* – állítólag ott ékeskedett minden porosz katona övcsatján, az I. világháború idején. Francia földben még sok ilyen csat rejthető, bár viselői már rég elporladtak.

Vajon Isten velük volt? Vajon Isten mindig azzal van, aki ezeket az igéket a száján, vagy az övcsatján, vagy a homlokán, vagy éppen a szívében viseli? – Bizonyára igen, vele van, velünk van. Akkor is, ha nyilvánvalóan nem érte, nem az Ő ügyéért harcolunk.

Néha úgy látszik, nagy árat kell fizetni akkor, ha valaki az igaz ügyért harcol. Miért nem könnyíti meg Isten azokat a küzdelmeket, melyeket érte vállalunk? De az is igaz, hogy a háborúk, harcok, küzdelmek sokszor akkor a legszörnyűsebbek, amikor a felek meg vannak győződve arról, hogy az igaz ügyért harcolnak. Cél szentesíti az eszközt? Örök kérdés. Hát még, ha a cél sem szent, és mi meg vagyunk győződve, hogy az. De ne menjek most bele ezekbe a kérdésekbe, hiszen akkor messze eltávolodnék a mai vasárnap lényegétől, üzenetétől.

Olyan csodálatos megtapasztalni egy-egy nehéz helyzetben, hogy ezek az igék erővel és hittel töltenek be. Olyan csodálatos hinni és látni az eredményt. Megtapasztalni azt, hogy Isten tényleg velünk van, és nekünk nem árthat semmi. Csodálatos, amikor ezt így tapasztaljuk.

De mi van akkor, amikor minden erőnket megfeszítve hiszünk, hinni akarunk, imádkozunk, rábizzuk magunkat arra az Istenre, aki ezekből az igékből hozzánk szól, és akkor azt kell megtapasztalnunk, hogy ez az Isten nem segít, nem emel föl, nem válaszol?

Marad a régi kérdés, az örök: hogy vajon életem sikereiből és kudarcaiból következtethetek-e Isten akaratára. Mondhatom-e azt – ha többé-kevésbé úgy alakultak a dolgaim, ahogy kértem, ahogy elgondoltam –, hogy *Isten velem van*, ha pedig nem, akkor ellenem??? Ez a kérdésfelvetés így nem helyes, mert Isten akaratát sem a világ, sem pedig életünk történéseiből nem olvashatjuk ki. És mégis újra meg újra megfogalmazódik bennünk ez a kérdés.

Bizonyos, hogy jeleket, biztosítékot kaphatunk és kapunk is Tőle, megerősítést is, *de az isteni elgondolást nagyon nehéz összehangolni akár a világ eseményeivel, akár életünk eseményeivel*. Ha más nem, Jób könyve is azt mutatja, hogy általános igazságként semmiképp nem áll meg az, hogy ha sikeres vagyok, vagy ha jól mennek a dolgaim, akkor Isten velem van, ha pedig szerencsétlen vagyok, akkor ellenem van.

De akkor, ugye, Isten igazsága a probléma. Akkor Ő maga válik kérdésessé. És vívódásunkkal eljuthatunk akár addig a pontig is, hogy azt mondjuk magunkban: *vajon létezik egyáltalán?* Ha nem felel, nem segít, nem emel föl, miközben én minden hitem belé helyeztem, talán értelmetlen ez a világ, és benne az én életem is...

Velünk az Isten! – Csodálatos ezt megtapasztalni egy-egy sikerben, jó eredményben, előmenetelben. Akkor, amikor úgy érezzük: áldás van rajtunk. De még csodálatosabb megtapasztalni ezt a bajban, a kétségbeesésben, a fájdalomban, a veszteségben, azon a legeslegmélyebb ponton, ameddig Isten rejtve marad, hogy majd az utolsó pillanatban utánunk nyúljon, hogy alá ne zuhanjunk végleg a szakadékba. Igen, Isten sokszor a kétségbeesésig rejtve marad, hogy utána hatalmas erővel megtapasztaljuk, hogy Ő valóban velünk van, és akkor senki nincs ellenünk. És minél mélyebb a kétségbeesés, annál nagyobb erővel éljük meg a megváltást, a szabadítást, és minél nagyon a bűn vagy a fájdalom, annál szebb a megtisztulás.

De azt hiszem, éppen elég példát tudnánk saját életünkéből és a világ történéseiből is felhozni, amikben nem találjuk, nem látjuk Istent, bármennyire is igyekszünk Őt megtalálni, meglátni.

A tavalyi katasztrófa, ami ezt a falut érte, mélyen megrendítette mindenkit, és sokan kerestük az eseményekben Istent. Talán a rémületben sokan nem láttuk Őt, hiába imádkoztunk. Aztán, ahogy megszűnt a veszély, és láttuk, hogy megmaradtunk, erősen megéreztek és megtapasztaltuk, hogy Ő az, aki felemel, aki megsegít, aki visszaad, aki erőt ad, s aki a mások szeretete által gondoskodik rólunk. De ott, azokban a családokban, ahol emberi életek mentek el örökre, ott bizonyos, hogy megmaradt a kérdés: *hol volt Isten? Máshol volt, nem velünk.*

Isten valóban nagyon sokszor a kétségbeesésig rejtve marad. Addig a pontig, amikor már úgy érezzük: ennél mélyebbre nem kerülhetünk. És akkor egyszerűen csak megjelenik, és fölsegít, fölemel. És akkor addig meg nem tapasztalt erővel élhetjük át, hogy Ő velünk akar lenni és velünk akar maradni.

De mi van akkor, amikor ezt nem élhetjük át? Amikor elenged, amikor nem emel föl, nem segít? Nem tudom, hogy a 20. század történelmében van-e nagyobb botránkozás, mint Auschwitz. Van-e erősebb megtapasztalása annak, hogy az Isten nem volt jelen. Nyilvánvaló, hogy Auschwitzt nem Isten okozta, nem Isten akarta. Emberek rendezték meg, embertársaik ellen – elképesztő, hogy milyen mélyre süllyedhet az ember –, de hogyan lehet ezt a kérdést teológiailag megközelíteni? Hol volt Isten, miért engedte?

Eli Wiesel zsidó író és filozófus egy írásában elmeséli, hogyan élte meg 1944-ben Auschwitzban, hogy egy rabbikból álló törvényszék összegyűlt és bepanaszolta Istent a nyomorúságok végtelen soráért, amit népére mért. *Nem azért mesélem el ezt a történetet – mondja –, mert azt gondolnám, hogy ez az emberi felelősséget enyhítené: semmi esetre sem. Auschwitz először és mindenekelőtt emberi probléma és emberi felelősség. De Istent kihagyni, ugyancsak becstelenség lenne. Az a tragédia, hogy nem tudjuk elképzelni Auschwitzt Istennel, de nélküle sem. Az ítélőszéki eljárás elhúzódott – meséli. Végül pedig az ítélőszék elnöke kihirdette az ítéletet: bűnös. Isten bűnös. Aztán csönd lett úrrá közöttünk – hallgatás, amely a Sínai-hegyi csöndre emlékeztetett: végeláthatatlan, örök csöndre. Végül az elnöklő rabbi megtörte a hallgatást: Most pedig barátaim, gyertek, imádkozunk! És Istenhez imádkoztunk, akit néhány perccel azelőtt gyermekei bűnösnek találtak.* (Horst Hirschler: *Isten ott van a rémületben is* c. írása nyomán)

Panaszkodni, bepanaszolni, sőt elítélni, és mégis Istenhez ragaszkodni. A Vele való kapcsolatban kitarítani. Istent nem vonni ki a rémületből.

Talán mindenki érzett már hasonlót, amikor nyomorúságok, próbatételek végtelen sorával kellett megküzdenie. Amikor már Istent vádolta és számon kérte a veszteségekért, mert hiába imádkozott éjszakákon át, nem jött a segítség, nem jött a megoldás. Ki tudtunk-e tartani ilyen helyzetben Isten mellett? Tudtunk-e ilyen helyzetben is ragaszkodni Istenhez, és hinni abban, hogy Ő velünk van, hogy Ő a támaszunk? Ha pedig Ő velünk van, akkor nem árthat nekünk senki és semmi. Gyászban vagy akármilyen más megpróbáltatásban, betegségben, fájdalomban, kétségbeesésben. Amikor úgy érezzük, hogy az életünk értelmetlen.

Tudnunk kell, hinnünk kell, hogy Isten ott van velünk a rémületben, ott van a legnagyobb fájdalomban vagy veszteségben is. Ott van, amikor azt érezzük, ennek az életnek semmi értelme nincsen. Ám hitünk célja nem csupán az, hogy Őt mint végső támaszt ne veszítsük el, *hanem hogy megértsük: Ő nemcsak itt, most, ma, holnap vagy holnapután akar velünk lenni, hanem az örökkévalóságban.* Hogy megértsük, vagy legalább megsejtsük: *ez az élet csak árnyéka annak, amire Ő elhívott minket.*

Néha, ugye, még azt is nehéz érteni és érezni, hogy Ő ebben az életben a mi oltalmunk és mentsvárunk? Néha nem látjuk Őt még ott sem, ahol nyilvánvalóan ott van, ahol áldás van, öröm van. Elfelejtjük, hogy Tőle kaptuk, hogy Ő segített. Hát még milyen nehéz hinni, hogy Ő ott van mellettünk nyomorúságunkban, a rémületben, a két-ségbeesésben, vagy éppen a világ borzalmas eseményeiben!

Hogyan tudnánk érteni és érezni azt, hogy ennél többet és jobbat akar velünk? Hogy Ő tartogatja még azt, *amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett?* (1Kor 2,9) Sokszor azt gondoljuk: beérjük mi azzal is, ha itt, ebben a földi 50–70 vagy akár 90 esztendőben segít nekünk, eligazít vagy mellénk áll.

A megértett Isten nem Isten – mondta Gerhard Tersteegen német lutheránus teológus, író 200 évvel ezelőtt. *De nem is érteni kell Istent, hanem hinni.* Hinni, hogy Ő velünk van, velünk volt tegnap, ma is velünk van, és ezután is minden nap velünk akar lenni.

Ezen felül pedig hinni, hogy ez a nehezen érthető, ez az akaratában és lényegében rejtőzködő Isten, aki ráadásul újból és újból megrémiszt, az az Isten, aki hol így, hol úgy magát nekünk kijelenti, *ez az Isten magát tökéletesen kijelentette Jézus Krisztusban.* Ha nem érteni, de hinni, hogy ez a Krisztusban tett kijelentés: *ez teljes, örök és tökéletes kijelentés.* Hogy nincs más, nincs több, de nem is kell más, nem is kell több.

Isten velünk van, velünk akar lenni és velünk akar maradni ebben az életben és az örökkévalóságban. Ez így igaz, ez hitünk lényege, hogy ebben a kapcsolatban megmaradjunk. De mindenképpen pontosítanom kell ezen a kijelentésen: *Isten Krisztusban van velünk, és Krisztusban, Krisztus által lesz velünk ezután is.*

Adventbe léptünk, Krisztus születésére várunk, készülünk. Arra készülünk, hogy ismét megünnepeljük ezt a csodálatos érkezést. Annak születésére várunk, aki Ézsaiás próféta jóvendőlése szerint az *Immánuel* nevet kapja. „Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által: Íme, a szűz fogan méhében, fiút szül, akit Immánuelnek neveznek, ami azt jelenti: Velünk az Isten.” Kell ennél örömtelibb kijelentés, kell ennél nagyobb ígélet, mint hogy Isten Krisztusban velünk van és mindörökké velünk is marad? Hogy Ő erőt adó közelségbe került, hogy mi ne az elhagyatottság tapasztalatával és rémületével éljünk tovább, hanem a hit bizonyosságával, hogy íme, Ő leszállt közénk, a távollévő Isten közellévővé lett, emberré lett.

A mi életünk és világunk nagyon sokszor az Istentől való elhagyatottság mintája, Isten hatalmából nagyon sokszor semmi sem látszik. De Isten akkor is velünk van, az az Isten, *aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta. Hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?* (Róm 8,32)

A korai keresztyénség különös módon nem az üres sírt vagy a győzelem jelét, hanem az életfaként is gyakran ábrázolt keresztet választotta jelképül, rajta a Megfeszítettel. A keresztet a húsvéti világosságban. Ez annyit jelent: Isten akkor is ott van veled, ha nem megtapasztalható módon van jelen. A rettenet, a halál pedig Krisztusban megszűnt.

Ehhez az Istenhez forduljunk, aki Krisztusban eljött közénk az első karácsonyon kicsi gyermekként, és ezt a nevet kapta: *Immánuel.* Jöjjön el most a mi életünkbe, és töltsön be szeretetével, kegyelmével, és azzal a bizonyossággal, hogy nem hagy el soha! Legyen ez az adventi idő a reményteli várakozás és készülődés ideje! Ámen.

Prédikáció Kárpát-medencei Imanapra 2007. december 2.

Az Imanap célja

2005. július 5–7. között Debrecenben tartott, a Generális Konventhez kapcsolódó Kárpát-medencei nőszövetségi vezetők találkozásán született meg az a határozat, hogy az Ökumenikus Imanap mintájára minden évben megszervezzük a Kárpát-medencei Imanapot. Az imanap gondolata a 2004. december 5-i szégyenteljes nap emlékére, de az Anyaország határain túli magyarság sorsával való együttérzés jeléül született. Elszakadt véreinkkel így is egyek lehetünk, ha akarjuk. Történelmünket, kultúránkat nem ismerjük vagy rosszul ismerjük. A felnövekvő új nemzedékek a nemzet gyökereitől egyre jobban elszakadnak. A Kárpát-medence 6 országában élő nemzetünk történelmének, kultúrájának jobb megismerését és nemzeti öntudatunk erősítését így vállalta fel a Kárpát-medencei Református Nőszövetség. Minden évben december első vasárnapján imanapot tartunk megmaradásunkért, imádkozunk egy-egy országrészért és egyházkerületért. Minden imanapon más-más országrész – egyházkerület – (Dunamelléki, Dunántúli, Tiszánineni, Tiszántúli, Erdélyi, Királyhágómelléki, Felvidéki, Kárpátaljai, Délvidéki, Horvátországi Református Egyház) – mutatkozik be, tárja fel örömeit és gondjait, hív hálaadásra és könyörgésre bennünket. Az imanap anyagát a református nőszövetségek készítik elő. Nemzeti és református öntudatunk ápolása nem csak a nőszövetségek feladata, ezért szeretettel kérjük fel egyházunk elöljáróit, lelkipászorait és hívő népünket, legyen ez az ügy közös szolgálatunk, Isten dicsőségére, nemzetünk javára.

2006-ban Dunántúl hívő népéért imádkoztunk. A 2007-es Imanapot az Erdélyi Református Nőszövetség készítette elő.

2007. szeptember 27–30. között Marosvásárhelyen, a Bod Péter Diakóniai és Tanulmányi Központban tartottunk meg, Kárpát-medencei Református Nőszövetségek elnökeinek és képviselőinek a találkozóját (45 személy), amelyen az Erdélyi Imanap anyagát mutattuk be és adtuk át az elkészült anyagot. 1300 példányban nyomtattuk ki az Imanapi füzetet és 200 CD-t készítettünk Erdély bemutatásáról. Első este (csütörtökön) egy filmet mutattunk be Erdély nevezetességeiről, pénteken Erdély bemutatására került sor a CD alapján, szombaton erdélyi körút, kirándulás, és vasárnap istentisztelettel zártunk a vártemplomban.

Baczoni Szilárdka Kata

Szováta–Szakadát

Válaszd az életet!

Alapige: 5Mózes 30,15–20

A felolvasott igében, mely az élet-halál közötti választás függvényében került megfogalmazásra, Isten a szabad akarattal megajándékozott embert, közösséget szólítja meg. Ismeri szükségünket. Előre látja a fenyegető veszélyeket. Mint igaz és hűséges Úr, szerető szívvel készít elő a jövőndőre. Egyetlen célja, hogy felbátorítsa népét, hogy szilárdan és állhatatosan járja az engedelmesség útját, amely akkor ott, az Ígéret Földjére való belépés előtt, a Moábbal határos területen és most itt, és minden időkben a győ-

zelem, áldás és béke útja. Azt azonban elvárja népétől, hogy az isteni kiválasztás tettét hálával és hűséggel viszonzozza, s életét az isteni parancsolatok követésében találja meg. Ezért adatik a második törvénykönyv a Sínai-hegyen kívül. Ez a törvénykönyv a záró intésekben úgy jelenik meg, mint az Isten és ember közötti *szövetség* alapja. A nyomatékos intelmek Mózes ajkáról itt, az ígélet földjének határán a nép szeme elé tárják engedelmességének, illetve engedetlenségének várható következményeit. Mert Isten kegyelmét kiérdemelni nem lehet, de eljátszani igen.

Ezt az őszövetségi pillanatot, ha az Újszövetség oldaláról közelítjük meg, akkor ki kell mondanunk, hogy az üzenet, a felszólítás: „Válaszd az életet!” – a megváltott, a kegyelembe fogadott embernek és a megváltott közösségnek szól.

Párhuzammal hozom közel az igének kortörténeti jelentőségét, a mai gyülekezetnek.

A választott nép előtt Mózes felemeli a 10 parancsolat tábláit, mint a szövetségkötés bizonyosságait. Az Újszövetség népe előtt felemeljük a kenyeret és a bort, és látjuk az értünk meghalt és feltámadott Krisztus bizonyosságát. Emeljük fel tekintetünket az ígéről, e régi eseményről, és lássuk meg annak üzenetét, mely drámailag hangzik ma az élet és halál feszültségében.

Nem a shakespeare-i „lenni vagy nem lenni” örök emberi kérdés drámaisága szólal meg itt, hanem az öröm, a reménység, a biztatás.

„Lám, elődbe adtam ma néked az életet és a jót; a halált és a gonoszt.” – Igen, van élet és van halál, mint állapot, van jó és van gonosz, melyhez valamiképpen viszonyul az ember.

De van Isten! És lásd, Isten az élet mellett döntött: – Egyiptomban, a szolgaság földjén; a pusztában, amikor a kősziklából víz fakadt; Máraiban, amikor a megkeseredett vizet édessé tette; amikor felállította a rézkígyót. Lásd, Isten a múltból jövőt akar teremteni és ebbe a jövőben belehelyezi az embert!

Isten soha nem a múlté. „*Ma*” adtam elődbe – mondja Mózes. Ez a *ma* nem az időszámítás szerint meghatározható dátum, hanem a minősített idő. Az a nap, amikor megszólít Isten. „Válasszatok ma magatoknak Isteneket, akinek szolgáltok” – mondja Józsué a sakemi országgyűlésen; „Ma veled kell vacsorálnom” – mondja Jézus Zákheusnak; „Ma lett üdvössége e háznak” „Ma velem leszel a paradicsomban” – mondja Jézus a kereszten; „Hirdetek néktek nagy örömet” – hirdetik karácsonykor az angyalok; „Mert született néktek ma a Megtartó” *Ma*, amikor együtt halljuk az ígét, mindennapi döntéseink következményeit mérlegelve, tudjuk-e, hogy minősített időket élünk, mert szól hozzánk Isten?

„*Elődbe adtam*” – mutat a kőtáblákra Mózes, és a nép emlékezik az Úr kegyelmes tetteire.

A mélylélektan megfogalmazásában ez az „elődbe adtam” azt jelenti, hogy a tudatalattimból felszínre hozom, emlékezem. Nekünk ma, ez az „*elődbe adtam*” feladat, amit meg kell mutatnunk, át kell adnunk. Kötelesség, amit nem szabad elfelejteni! Mindegy, hogy hogyan fogalmazok, az élet vagy halál, a jó vagy rossz döntése előtt ki kell mondaní, rá kell mutatni, mit ajándékoz az ő kegyelméből Isten: Fiában megváltást és örök üdvösséget. Ezt hirdették a tanítványok: „Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.” Mondani kell nekünk is velük együtt. „Nékem az élet Krisztus” és tudom, „aki hisz Őbenne, ha meghal is él” Miért kell mondani, a világ és népünk elé adni? Mert csak így változik meg az élet. Csak így lesz áldott.

Mózes 40 éven át vezette népét a rabszolgaság országából az ígélet szabad földjére. A pusztai vándorlás tele volt örökös kísértéssel. Éhség, szomjúság, betegség. Sokan fel akarták adni a harcot, fellázadtak. Nagy volt a kísértés, hogy abbahagyják a vándorlást. Mások vissza akartak menni az egyiptomi húsos fazakakhoz. Ebben a kritikus pillanatot

ban Mózes döntésre készíti a népet. „Lám, előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!” A rabszolgaság jelenti a halált. Az Isten ígérete, a szabadság jelenti az életet. „Válaszd az életet!” Az állhatatosság győzelemre vezet. Ha bízol Istenben, Isten is megbízik benned. Ha hűséges vagy hozzá, Ő is hű marad hozzád. Ha kéred áldását, ő gazdagon megáld téged. Ha ragaszkodsz hozzá és szövetségben maradsz Istennel, a jövő a tied.

Erre a magatartásra van leginkább szüksége a mi népünknek is. Oly sok a fájdalom és a bajunk. A nemzet teste darabokra törve. A felnövekvő új nemzedékek az el- és kivándorlással a nemzet gyökereitől elszakadnak. Sokszor elsiratjuk népünket: Mohács, 1848, Trianon, 2004. december 5. Mostanában mind gyakrabban emlegetik, mint társadalmi betegséget, a „hungaro-pesszimizmust” „Keservesen kell tapasztalnunk, hogy nincs jövőképünk. Valami különös erőtlenség és ki nem fejezhető tehetetlenség érzése fog el bennünket. Csüggedten állunk nagy feladatainkkal szemben, bizalmunkat veszítve, fáradt tétlenséggel nézünk egy bizonytalan és komornak látszó jövő elébe. Ezért lélek nélkül végezzük munkánkat, melynek már alig látjuk értelmét. Hitünk száraz fogalomná halványodott és kihalt belőle a lélek. Pedig minél nehezebb az idők járása, annál több lélek kell belénk.” (Prohászka) Csüggedésünk okait keresve mindig abba a hibába esünk, hogy az okot a külső körülményekben keressük: elnéptelenedő falvaink, csökkenő létszámú gyülekezeteink, a nemzet népességének, létszámának veszélyes fogyása. A szellem fejlődése nem tud lépést tartani a kavargó, rohanó élettel, a történelem váratlan fordulataival, a technika haladásának örült gyorsaságával. A világ anyagiassága, az emberek számító önzése, az idealizmus kihalása az ifjokban, munkánk eredménytelensége, az eszközök hiánya, társaink rossz példája, az emberek gonoszúsága és még sok más ok. Okot találhatunk önmagunkon kívül, de igazi mentséget nem. Vádolnak és vádolunk. Hibásokat keresünk és találunk. Kivonulunk és elvonulunk. Ez baj.

De ennél nagyobb baj, ha hallgatunk. Ha nem emeljük fel szavunkat, az evangéliumot. Ha eddig mérlegeltünk, ha valami megkötött, lebénított és csak egymásnak mertük megmondani, megvallani, ma merjük hirdetni: „Válaszd az életet!” Ha eddig csak templomokban hirdettük, emeljük ma fel Krisztust! Merjük vállalni Őt a világ előtt – bár sokaknak bolondság, másoknak megbotrányozás – de nekünk, akik hiszünk benne tudjuk, Istennek ereje. Szenvedhetünk, szomorúak is lehetünk, de nem csüggedhetünk, bizalmunkat soha el nem veszíthetjük, mert van Krisztusunk!

Nem a sértett, a kifosztott, a megalázott ember, hanem a hitvalló, a megbízott szolga emeli fel ma szavát. Az emeli fel szavát, aki tudja: felemeltetett, megbízott, aki hatalmat kapott Urától a naponként megújított szövetség hirdetésére. „E jelben győzni fogsz”; „Az ördögök is engednek néktek”; „A pokol kapui sem vesznek diadalmat rajtad”; „Válaszd az életet!” Imádkozz, szolgálj, keresd meg az elveszett századikat, fogadd be a hazatérő tékozló fiakat, engedd el az adósságot, és hirdesd: megbocsátattak néked a te vétkeid. Emeld fel a Világ Világosságát, az áldott Orvost, mert néki növekednie kell. Azoknak az istenkeresőknek, akik csak azt hiszik, amit látnak, meg kell mutatnunk, hogy Isten látható és tapintható alakban jelent meg Jézus Krisztusban és itt marad az Egyházban a világ végezetéig. A jövő népe a hitvalló nép. De ehhez bátorság kell. Ez a bátorság, ez a hitvallás a szeretetből táplálkozik. Nem azért emelem fel szavamat, nem azért hirdetem Krisztust – mint az életem meghatározóját –, mert bátor vagyok, vagy mert a körülmények ma ezt megengedik, hanem mert szeretem Őt. Krisztus szerelme kényszerít. És mert szeretem Anyaszentegyházamat, népemet. „Akik, az Istent szeretik minden javukra van.” „Szeressed az Urat, a te Istenedet, hogy hallgass az ő szavára, és ragaszkodjál hozzá, mert Ő a te életednek és a te életednek hosszúsága; hogy

lakozzál azon a földön, amely felől megesküdtél az Úr ...hogyan néked adja azt.” (5Móz 30,20)

Isten jobb sorsra teremtett minket. Nincsen rajtunk olyan átok, amire ne lenne orvosság. Ha elszakadt véreinkkel egyik akarunk lenni, megtehetjük, ha akarjuk. Ha a népesség kérdését kívánjuk megoldani, megoldhatjuk, ha akarjuk. Ha a nemzeti öntudatot szeretnénk helyreállítani, elérhetjük, ha akarjuk. Ha a gyermekeink vallásos nevelését kívánjuk megerősíteni, megtehetjük, ha akarjuk. Ha az Istennel való kapcsolatunkat akarjuk elmélyíteni, elmélyíthetjük, ha akarjuk. A hitnek óriási szerepe van a nemzet jövőjét illetően. Ha hiszünk, „Maga az Úr megy előtted, ő lesz veled. Nem hagy el téged, és nem marad el tőled. Ne félj hát és ne rettegj!” (5Móz 31,8)

De nem csak a nemzet, hanem az egyén életében is szükség van erre a hitre. Kit ne kísértene közülünk is nap mint nap a gondolat, hogy adjuk fel a küzdelmet? Tudatában kell lennünk belső erőinknek. Istenbe vetett bizalommal újra megpróbálhatjuk a lehetetlent is, de fel ne adjuk a harcot. Ha minden ajtó bezárul is előttünk, egy még mindig nyitva van. A döntő, hogy világosan lássuk Isten akaratát. Ő előbb-utóbb győzelemre viszi ügyét, csak mi ne maradjunk hűtlenek hozzá. Miénk a jövő, ha megtartjuk vele a szövetséget.

Mózes felemeli a szövetség tábláit, a lelkész a kenyeret és a kelyhet. Meg kell mutatni a mindenkor embernek: *Isten szövetséget kötött velünk!* Ma politikai, gazdasági, nagyhatalmi szövetségeseink, mint Európai Unió, vagy globalizáció, vagy multinacionális cég ígéretet a jövőt, a jót. Az embernek döntenie kell. Választani, mert élet és halál mezsgyéjén járunk, választani jó és gonosz, áldás és átok között.

Az ország, a közösség felelős vezetőinek tudniuk, hallaniuk kell: Istenhez tartozásán, Istennel való közösségén múlik az ország, a nemzet léte és jövője. Tudniuk kell: akkor nyugszik meg Urunk áldása népe életén, ha a szülők gyermekeiket Jézus Krisztus vezetésében és szeretetében tanítják és nevelik. Ha a megbízottak készségesen vállalják az Úrnak átadott és neki elkötelezett életet, vállalják a haza, a nemzet, az Anyaszentegyház iránti tudatos, építő szolgálatot.

Halk és szelíd hangon, de határozottan tegyünk vallást: Választom az Istent, választom az életet, választom az áldást! Mert „ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Senki nincsen, bizonyára nincsen!” Ámen.

Prédikáció sákramentumos istentiszteletre

Úrvacsorai igehirdetés

Dr. Victor János

Az utolsó szó*

„...*amaz új szövetség*...

IKor 11,25

Amikor Jézus a magyarázatra váró tanítványoknak megmondja, hogy az a kenyér és az a pohár, amelyet kézről-kézre ad közöttük, egy „új szövetség” vendégsége, nem ismeretlen dologról beszél előttük. Úgy említi előttük az új szövetséget, mint azt a bizonyosat, amelyről ők is tudnak. Régi gondolatokat elevenít fel bennük. Utal és hivatkozik a már birtokukban levő fogalmakra.

Valóban, már régóta élt Izráel kegyeseiben az a gondolat, hogy a hajdan, az Egyiptomból való szabadulás után kötött szövetség nem utolsó intézkedése volt Istennek, hanem jönni fog egy nap, amelyben Isten „új szövetséget” fog kötni. A régi szövetség emléke nem veszített fényéből. Évszázadról-évszázadra csak annál mélyebb kegyelettel csüngtek rajta a hű lelkek, mennél jobban átérezték, hogy mit is jelentett, milyen szent szolgálatra választotta ki és milyen teljes engedelmességre kötelezte általa Isten az Ő népét. De amint múlt az idő, mind jobban kitűnt az is, hogy azt a régi szövetséget felborította a nép bűne. Istennek megígért áldásai kárba veszttek. Még ha kiárasztotta is jótéményeit egy-egy nemzedékre, amely a bálványimádástól elfordult és visszatért Őhozá, nemsokára újra csak romlásra vált a virágzás, mert ideig-óráig való volt a javulás. Annál bővebben beteljesedtek a szövetségben foglalt fenyegetések. A hűtlenségre megígért ítélet nem késett. Romra rom halmozódott. S a megvilágosodott, prófétai lelkek előtt bizonyossá vált, hogy a régi szövetség alapján Isten nem valósíthatja meg céljait. Ha Isten uralkodni akar a föld népei felett, márpedig ebben nem rendülhetett meg a hitük, akkor Istennek valami egészen újat kell cselekednie. S így megjelent távoli jövődők látóhatárán az „új szövetségnek” a látomása. A jelennek szomorúságaival szemben ez a reménység vigasztalta őket. Ha most diadalmasabbnak látszik a bűn, mint az Isten szándékai, örvendeztek abban a bizonyosságban, hogy az Isten egykor majd mégis megmutatja a maga legyőzhetetlen hatalmát.

Abban fog különbözni az új szövetség a régitől, hogy a bűnbocsánat szövetsége lesz. Isten el fog intézni minden régi számadást. Akármennyi pere volt is az Ő népével, a háta mögé veti mind. Említésbe sem fog jönni többé a múlt. És még ennél is meglepőbb lesz az új szövetség különbsége: nem kőtáblákba vésett törvényt ad majd Isten, hanem a szívek hústáblájára írottat. Nem kívülről fogja az emberek elé szabni akaratát, hanem lakozást fog venni az Ő belsejükben és onnan fogja az életüket kormányozni. Örökre egygé lesz tehát az Ő népével megbocsátó és újjáteremtő kegyelme által.

Ez az az „új szövetség”, amelyről Jézus beszél. A régieknek megígértetett. Néktek most megadatott, mondja a tanítványainak. Amit eddig csak a reménység szeme látott előre, az most az én halálom által a ti számotokra valósággá válik. Ütött az Isten órája és elérkezett az az idő, amelyre régtől fogva készítette a világot. Most már feltárta a szí-

* A szerző *A szentek szentjében* című kötetéből.

ve legmélyét. Mit mondhatna még, amit nem mondott el? Mit tehetne még, amit nem tett meg?

Valljuk meg, hogy ennek az állításnak a mi szívünk sokszor ellentmond. Gyakran mi is elégedetlenek vagyunk azzal, amit Isten eddig cselekedett. A mi tekintetünk is a jövőben keres és talál csak megnyugvást. Mintha a jelen még mindig csak kudarcról beszélne és mintha velünk is ezentúl még valami egészen mást és újat kellene kezdenie az Istennek, hogy célhoz jusson. Sehogy sem látjuk az Ő dicsőségét diadalmaskodni a magunk életében – úgy elborítja azt a kicsinyesség, a tisztátalanság, a földi életnek sok közönséges, szentségtelen, elszomorító valósága. Körülöttünk pedig olyan hivalkodó a bűn, olyan makacsul tartja uralmát és olyan tehetetlennek látszik vele szemben minden istenes szándék ostroma. Mintha sötétségben járnánk mi is és csak a távoli láthatáron jelezné a reménységnek halvány fénycsíkja, hogy egyszer majd felkel a nap.

Bizonyára nem Jézusban, hanem bennünk van a hiba. Mégis csak neki kell igaza legyen, és az az idő, amit mi élünk, mégis csak „az utolsó idő”, amin túl nincs mit várunk. Igaz, nekünk, az „új szövetség” népének is adtak ígéretet, amiket még nem teljesített be az Isten hatalma. Mi is várjuk, forró reménységgel, a mi Urunknak, a Jézus Krisztusnak megjelenését dicsőségben és erőben, hogy az Ő lábai alá vetessenek minden ellenségei. De mi újat hozhat nekünk ez az Ő nagy napja? Hiszen mi már most is ismerjük Őt s akkor nem fog más történni, mint hogy mindenekelőtt fénylőn fog fölragyogni az Ő arca, amelynek vonásai nekünk már most a szívünkbe vannak vésve! A világ az előtt az Úr előtt fog akkor meghódolni, akinek hatalmát mi már most megtapasztaljuk! Nyilvánvaló lesz akkor ég és föld előtt az, ami elrejtve, a mi szívünkben már most valóság!

Lám, a régi szövetség vacsorájára emlékezni jöttek össze az emberek, és minél mélyebb áhítattal emlékeztek az Isten régi tetteiről, annál forróbb sóvárgással kellett várniuk az Ő eljövendő nagyobb tetteit. Ennél a szövetségi vacsoránál pedig, ha elszáll is a tekintetünk a titokzatos jövőbe, sóhajtozva az ígéretet beteljesedése után, csak annál nagyobb hálával kell visszafordulni a múltba azokért, amik már megadtak nekünk.

Több „új szövetséget” Isten nem fog kötni. Csak legyenek megnyilatkozott szemünk meglátni, hogy amikor az Ő Fiának testéből és véréből készített vendégséget ennek a világnak, akkor a legnagyobb, az utolsó ajándékot tette elénk az asztalra. A bűnbocsátnak és az újjászületésnek a végső kegyelmi csodájával kínál meg az Ő halálában. Elégítették csak meg vele a lelkünk. Mi egyébre óhajtoznánk még akkor? Ámen.

A Genezáret partján

Lelkipásztorok lelkipozíciói rovata*

Jerry Bridges: *Kegyelem* (11.)

A szeretet szorongat

A 2Korinthus 5,14–15-ben Pál ezt mondja:

„Mert a Krisztus szeretete szorongat minket, mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt; és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.

Bár nagyon sok lelki igazság található ebben a szakaszban, lényeges tanítása azonban mégis arról szól, hogy Krisztus szeretete szorongat minket, hogy most már ne önmagunknak éljünk, hanem Őérte, aki meghalt értünk és feltámadt.

A fő téma újra az odaszánásunk Jézus uralmának életünk minden területén. Az Ő akaratát kell életünk meghatározójává tennünk, és célul kell magunk elé tűznünk, hogy dicsőségére élünk. Mi ennek az odaszánásnak a kiapadhatatlan forrása? Milyen tantétel fog arra készíteni egy embert, hogy ne önmagának, hanem Istennek éljen?

Pál azt mondja, Krisztus szerelme szorongat minket, hogy ezt a fajta odaszánást megtegyük, és nap mint nap megéljük. *A szorongat* erőteljes kifejezés, gyakran negatív képzettársítással jár az erőszakkal és kényszerítéssel kapcsolatban. De itt pozitív a jelentése. Charles Hodge Krisztus szeretetéről azt írta, hogy „kényszerít, vagy nyomást gyakorol ránk, és éppen ezért ösztökél. Irányító hatás, amely ellenőrzése alatt tartja az életet.” Nem a következményektől való félelem vagy a jutalom elvárása motiválta Pál életét, hanem Krisztusnak halála által irányában megnyilvánuló szeretete volt életének mozgatóereje.

A Williams-féle Újszövetség elismertségét a görög igeidők körültekintő tolmácsolásával vívta ki, és ez nekünk itt most különösen nagy segítséget jelent. Williams a következőképpen fordította le a 2Korinthus 5,14 első felét: „Mert a Krisztus szeretete folyamatosan kényszerít engem.” Figyeljük meg *a folyamatosan* szó használatát, amely mutatja, hogy Krisztus szeretete az állandó, kifogyhatatlan forrása Pál mindennap megújuló erejének. Pál soha nem tévesztette szem elől, soha nem felejtette el, soha nem vette természetesnek, hogy Krisztus érte meghalt. És ahogyan a Krisztus halálában megnyilvánuló mérhetetlen szereteten töpreng, ösztönzést érez, nem kényszerítést és ösztökélést, hogy Őérte éljen, aki meghalt és feltámadt.

Néha, amikor a cselekedetek helyett a kegyelemből való életre biztatok, látom, hogy néhányan idegesek lesznek. Voltak már, akik figyelmeztettek, nehogy „túl messzire menjek”, és történeteket kezdtek mesélni emberekről, akik – meghallva az Isten kegyelméről szóló üzenetet – néhány valóban durva bűnt követtek el. Magam is igazolhatom, hogy Isten kegyelme valóban ennyire félreérthető.

Hiszem, hogy a legtöbb esetben, amikor emberek látszólag visszaélnak a kegyelemmel, akkor nem a kegyelemről szóló üzenetet hallották, csak a törvény hatalma alóli fel-

* Ezt a sorozatot a presbiterképzésben is felhasználhatjuk

szabadulásról szólót. A törvénytől való szabadság a kegyelem eredménye, és fontos alkalmazása a kegyelem igazságának, de nem ugyanaz, mint a kegyelem. A törvénytől való szabadságunkról tanítani először, mielőtt a kegyelemről beszélünk olyan, mint házat építeni alapok nélkül. Ez a fajta megközelítés vezethet visszaéléshez. De ha valaki igazán megérti Isten Krisztusban megjelent kegyelmét, akkor nem fog visszaélni ezzel a kegyelemmel.

Júdás elmondja nekünk, hogy vannak „istentelenek, akik a mi Istenünk kegyelmét kicsapongásra használják” (Jud 4). Júdás nyilvánvalóan nem hívőkről beszél – hanem olyanokról, akik „istentelenek”, és akik „Jézus Krisztust megtagadják” –, tehát ez a rész keresztyénekre nem alkalmazható.

Emberek, akik nemcsak értelmükkel értik meg Isten kegyelmét, hanem lényük legmélyéig, nem fognak a kegyelemmel felelőtlenül visszaélni. Mialatt néhány hétig ezen a fejezeten dolgoztam, Biblia-olvasó kalauzom szerint napi olvasmányom éppen a Rómaiakhoz írt levél volt. Egyik reggel a negyedik fejezetéhez értem, és a 7. és 8. versekben a következőt olvastam:

„Boldogok, akiknek megbocsáttattak törvényszegéseik, és akiknek elfedeztetek bűneik. Boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bünt.”

Amikor ezt olvastam, „boldog az az ember, akinek az Úr nem tulajdonít bünt”, sírva fakadtam az örömtől és hálától. Micsoda fantasztikus biztatás, az Úr soha nem fog megítélni egyetlen bűnömért sem. Tudom, hogy gonosz és bűnös természetem van, mint bárki másnak, és a Szentlélek megszentelő munkája nélkül képes vagyok az erkölcstelenség, iszákosság, lopás és ehhez hasonló durva bűnök elkövetésére. De nem ezek a bűnök izgatnak engem most. Küzdelmem sokkal inkább azok ellen a bűnök ellen irányul, amelyeket „kifinomult bűnöknek” nevezek, úgymint: önzés, büszkeség, türelmetlenség, kritikus magatartás és ítéletés.

Bár „kifinomult bűnöknek” nevezem őket, nagyon is valóságos bűnök. Bűnök, amelyekről nem szívesen adnék számot Isten ítélőszéke előtt. Bűnök, amelyek Krisztus engesztelő áldozata nélkül biztosan az örök kárhozatra juttatnának. Ha pedig Isten kegyelme helyett az érdemeimet venné figyelembe, minden áldását elveszíteném. Röviden tehát, azok a bizonyos „kifinomult bűnök” nagyon is problematikusak.

Így tehát, amikor azt olvastam, hogy Isten soha nem fogja ellenem vádként felhozni önzésemet, büszkeségemet, türelmetlenségemet, és így tovább, örömben sírva fakadtam. Abbahagytam az olvasást, és szívből hálát adtam Istennek kegyelmes megbocsátásáért. Mit tettem ezután? Azt mondtam talán magamnak: *Nos, ha Isten valóban nem fogja ellenem vádként felhozni ezeket a bűnöket, akkor egyáltalán nem baj, ha nem foglalkozom velük? Vagy talán azt gondoltam: Mivel Isten úgysem vádol engem ezekkel a bűnökkel, nem is kell azzal gyötörnem magam, hogy halálba adjam ezeket az istentelen jellemzőimet?*

Természetesen nem így gondolkodtam. Ehelyett azt kértem Istentől, hogy tisztítsa ki természetemből ezeket a bűnöket. Arra kértem, tegyen képessé, hogy egyre jobban tudatában legyek mindazoknak a lelki történéseknek, amelyek hatására elkövetem ezeket a bűnöket, és hogy az Ő Lelke segítségével halálba adjam őket, ahogyan azt Pál tanítja nekünk a Római levél 8,13-ban. Szeretete szorongatott, hogy kutassam, hogyan is tudnék megszabadulni bűneimtől.

Istenfélelem

Az Isten kegyelméért érzett mélységes hála mellett észrevettem, hogy istenfélelmem és mélységes tiszteletem is engedelmességre indít. Amikor Potifárné Józsefet erkölcsatlenségbe akarta keverni, a férfi így válaszolt: „Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?” (1Móz 39,9) Nem Potifár haragjával vagy Isten áldásainak elvesztésével számolt. Attól tartott, engedetlené válik a mindenható, szent Isten felé, bár tudta, Isten engedte meg, hogy saját testvérei rabszolgának adják el.

Pál apostol összekapcsolta az Isten felé irányuló motivációk közül ezt a kettőt – hála és istenfélelem –, amikor a korinthusi hívőknek írt: „Mivel tehát ilyen ígéreteink vannak, szereteteim, tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól, és Isten félelmében tegyük teljessé a mi megszentelődésünket.” (2Kor 7,1)

Pál utal azokra az ígéretekre, hogy Isten a mi Istenünk és Atyánk lesz, és mi az Ő fiái és leányai. Philip Hughes a következőket mondta erről a részről: „Krisztus követőjének tökéletesen szakítania kell mindenfajta egészségtelen kompromisszummal, amely logikus következménye lenne ilyen ígérek birtoklásának.” Láthatjuk tehát újra, hogy a kötelességteljesítést megelőzik az ígérek, maga a kötelességteljesítés pedig Isten ígéreteire adott szívbeli válaszból következik.

Pál továbbment, és azt mondta: „Isten félelmé[ből].” *Az istenfélelem* egyfajta mélységes csodálat, tisztelet és odaadás. Isten belülről fakadó értékének, lényé végtelen méltóságának és jelleme végtelen tökéletességének felismerése. Mivel Isten az, aki, és mivel olyan, amilyen, határtalanul méltó arra, hogy hálából és szeretetből engedelmeskedjem, még akkor is, ha soha egyetlen áldást sem kapok a kezéből. A tény persze az, hogy megszámlálhatatlan áldást kaptam már Tőle. Az Ő méltósága önmagából belülről fakad; és nem függ az áldások számától, amelyeket Tőle kapok.

János apostol látomásában a huszonnégy vén soha nem szűnik meg mondani: „Méltó vagy, Urunk és Istenünk, hogy tied legyen a dicsőség, a tisztesség és hatalom, mert te teremtettél mindent, és minden a te akaratodból lett és teremtett.” (Jel 4,11) Isten önmagáért méltó szeretetteljes engedelmességre, nem pedig azért, amit cselekszik.

Isten kegyelmének ismeretében biztat bennünket Pál a Róma 12,1-ben, hogy ajánljuk testünket, mint élő áldozatot. Valóban méltó Isten ekkora áldozatra? Természetesen igen! Istennek való szolgálatunk és engedelmisségünk motivációja nem tud ilyen magasságokba emelkedni addig, amíg meg nem tanulunk naponta kegyelméből élni, és meg nem tapasztaljuk naponta a teljesítmény taposómalmának kötelékéből való szabadulást.

Hiszem, hogy az Isten felségességére adott őszinte, szívbeli válasz a lehető legmagasabb szintű motiváció az Istennek való engedelmességre és szolgálatra. Azonban nem „törhetünk át” a motivációnak erre a szintjére mindaddig, amíg először az Ő kegyelme, irgalma, szeretete nem indít minket. Nem tudunk addig szabadon gondolni Isten felségességére és dicsőségére, amíg azzal küzdünk, hogy kiérdemljük Isten elfogadását.

Növekedjete a kegyelemben

A növekedjete a kegyelemben kifejezést leggyakrabban a keresztyén jellemben való növekedés jelzésére használjuk. Bár azt gondolom, hogy ennek az értelmezésnek megvan a maga haszna. Azonban egy sokkal pontosabb értelmezés az Isten kegyelmének megértésében való folyamatos növekedésre. Főleg, ha személyesen önmagunkra vonatkoztatjuk, hogy egyre inkább tisztában legyünk folyamatos lelki csődünkkel és

meg nem szolgált, meg nem érdemelt, Istentől jövő kegyelemmel. Bárcsak mindannyian ilyen értelemben növekednénk a kegyelemben.

Ha ilyen módon növekszünk a kegyelemben, motivációnk is növekedni fog az Istennek való engedelmisségre, iránta való hálából és tiszteletből. Engedelmisségünk mindig tökéletlen lesz ebben az életben, ami a teljesítést illeti. Soha nem fogunk neki tökéletesen engedelmeskedni, amíg Ő tökéletessé nem tesz bennünket. Ugyanígy indítékaink sem lesznek következetesen tiszták; gondolatilag gyakran keveredik majd „a piros-pont-gyűjtő” mentalitás Isten iránt érzett őszinte szeretetünkkel és tiszteletünkkel.

Ne csüggedj hát el, ha rájössz, hogy indítékaid leginkább érdekfőzpontúak. Csak mozdulj el a kegyelem alapgondolata felé. Naponta gondolkodj el Isten kegyelmének életedre való alkalmazásán. Tanulj meg kívülről és gondolkodj el gyakran olyan Szentírás-részleteken, mint a Róma 12,1; 2Kor 5,14–15. Imádkozz a versekben olvasható igazságok megértéséért, és kérd Istent, hogy az Ő kegyelmével és szeretetével ösztönözzön. Ha észreveszed, hogy az érdekfőzpontúság irányít, tagadd meg, és teljesen bízd magad Isten kegyelmére és Jézus Krisztus érdemére. Amint ilyen módon növekszel a kegyelemben, valóban fel fogod fedezni, hogy Isten szeretete szorongat téged, hogy ne önmagadért élj, hanem Őérte, aki meghalt érted és feltámadt.

Földvári Károly sérthetlensége. Földvári Károly az 1848–49-es szabadságharcnak nevezetes hőse volt. Mint a 3. honvéd zászlóalj parancsnoka, Vác mellett fényes győzelmet aratott seregével az osztrákok felett 1849. április 10-én. Ebben a csatában két lovat (15 hónapig tartó honvédoskodása alatt pedig hetet!) lőttek ki alóla. Harmadik lovát, köpenyét és a kezében tartott nemzeti lobogót pedig 75 golyó találta, de ő maga sértetlen maradt, úgyhogy katonái azt beszéltek róla, hogy őt a golyó nem járja. Mikor aztán ez a hiedelem Földvári Károly füleihez eljutott, ő nevetve mondta, hogy: igaz; sőt még azt sem járja a golyó, aki őt követi a csatában.

Akik az Isten ügyének a harcosai, azoknak nem árt a Sátán támadása, mert nekik az Istenben való bizalom áttörhetetlen pajzs, sőt bevehetetlen vár.

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés a *Kéve* című kistérségi lap 100. száma megjelenésének ünnepségén

Bustya Dezső
Marosvásárhely
ny. lelkipásztor

A magvetés áldása

Alapige: Máté 13,2–9.23

Kedves Testvéreim! Tartozom azzal az indoklással, hogy miért olvastam fel egészében Jézusnak a magvetőről és a magról, valamint a különféle talajokról szóló példázatát, annak magyarázatánál pedig miért szorítottam csupán a *jó földön* betakarított termésre. Nos, az igehirdetőnek szabadságában áll a Szentírás egészéből bármilyen kis szakaszt, akár egyetlen szót vagy mondatot is kiszakítani; úgy azonban, hogy az üzenet átadása a teljes Írás összefüggésében történjék. Így szeretném most a magvető példázatának egyetlen gondolatát: *a jó termést* kiemelni, s az igehirdetés egész gondolatmenetét e köré felépíteni.

Azt mindenki tudja, hogy Jézusnak ez a tanítása *példázat*, nem pedig ténylegesen megtörtént esemény. Magyarázók kiemelik, hogy Jézus egész tanítása parabolikus jellegű. Ezek a tanítások mindig konkrét helyzetben hangzanak el, s ezektől el nem szakíthatók. Amikor ezeknek éppen a jelenben egy adott gyülekezethez való mondani-valóját keressük, ezt úgy kell tennünk, hogy a magunk adott helyzetére alkalmazzuk az igét. Ezt szeretném tenni most én is ebben a rövid igehirdetésben. Három dologra kívánok bizonyosságtételben rámutatni: *a magra*, *a talajra* és az emberi munka *eredményére*.

I.

A magvető példázatát az Isten országáról szóló hét példázatnak az elején találjuk. Van magyarázó, aki a hét példázatot a következő cím alá helyezi: *Jézus gazdaságának élettörvényei* (Kecskeméthy). Jézus jórészt mezőgazdasággal foglalkozó emberekhez beszélt; mondanivalóját az ő mindennapi tevékenységükhöz mérte. Tudta, milyen kincset jelent a gazdaembernek *a mag*. Minden gazdálkodó tudja, hogy a földművesnek nem szabad a termés egészét sem eladnia, sem felélnie. Hagyni kell vetőmagot, hogy a következő évben is legyen termés. Tapasztalt gazdák a termés legjavát teszik el vetőmagnak, mivel ebből remélhető a leggazdagabb eredmény.

Isten legdrágább *gabonamagva az Ige*, elsősorban úgy, mint élő Ige, testté lett Ige, ahogyan ebben a világban Isten egyszülött Fia megjelent miérettünk. Ő az, akinek bele kellett vettetnie az emberi szívekbe. Talán eddig tart a példázat, mint a természetből vett hasonlat vagy kép. Innen már különböztetnünk kell. A mag sorsa ugyanis a földben már jórészt a talajtól függ. A tápanyagban dús, a csapadékot jól tartalékoló talaj befolyásolja az elvetett magot. Vagyis: a legjobb vetőmag sem teremhet sok és jó gyümölcsöt kihasználta, száraz, megfelelően nem táplált, nem öntözött, nem gondozott talajban.

Isten igéje, mint mag: egészen más. Míg a természetben a talaj formálja az elvetett mag további sorsát, Isten országában másképpen áll a helyzet; ott a szívekbe vetett igemag alakítja, formálja az ember egyéniségét, hitét, szeretetét, áhítatát Isten felé és diakóniáját az embertársak felé.

Mit mond a mag üzenete számunkra? Azt, hogy legyen még erősebb bizodalunk a *magban*, Isten igéjében. Lelkipásztorokként, presbiterekként, de az egyetemes papság elve szerint minden megkeresztelt, konfirmált egyháztagnaként is magvetők vagyunk. A hívő családapák és anyák nemzedékeken át nem csupán a felhalmozott tapasztalatokat adták át gyermekeiknek, hanem *az ige szavaival* tanították őket. Ma is ezt kell tennünk. Nem egy bizonyos vallásról szóló tételeket, rendszerezett tanítást kell a szívekbe vetnünk, hanem Krisztust, az élő Igét. Ilyen értelemben kölcsönösségről kell beszélünk. Nem úgy van, hogy egy ember, az igehirdető lelkipásztor a magvető, s az őt hallgató gyülekezet a szántóföld, amelynek az a dolga, hogy a magot befogadja. Mi valamennyien azt a megbízást kaptuk, hogy hirdessük az evangéliumot az egész világnak. Ugyanazon személy igét befogadó és igét szóró magvető lehet, sőt azzá kell lennie. Nagyon szeretném, ha ezt a gondolatot továbbgondolnátok, kedves palástot viselő és nem viselő keresztyén Testvéreim! Csak az lehet magvető, aki maga már befogadta a testté lett Igét, Krisztust, és akinek az életében Isten drága gabonamagva jó gyümölcsöt termelt. De akivel ez megtörtént, annak a maga körében szintén magvetőnek kell lennie.

Ez Isten gabonájának, *magjának* páratlan ajándéka és feladata számunkra!

II.

Alapigénkről prédikálva bizonyára minden igehirdetőnek az a tapasztalata, hogy a legtöbbet a *különféle talajokkal* foglalkoztunk. Valóban hálás téma a különböző talajokkal, más-más tulajdonsággal, gyarlósággal rendelkező embercsoportokat jellemezni. Lássátok, ismerjetez magatokra, ilyenek vagytok! Némely embernek a szíve olyan, mint az útfél: sokan járnak rajta, keményre taposták. Hát persze, hogy az ilyen helyre esett mag nem hozhat gyümölcsöt. Az ilyen ember *csak hallja* az igét, de az nem jut el benne a *megértésig*. Ezt szemlélteti Jézus azzal, hogy a kemény talajra hullott magvakat, amik a felszínen maradnak, az égi madarak kapkodják fel...

Nem különb a sorsa a köves, sziklás talajba, meg a tövises közé hullott magnak sem. Az egyik esetben az a szántóföld áll a szemünk előtt, amely Palesztinában gyakori volt: az egy-két ujjnyi föld alatt már sziklás talaj volt. A hamar kicsírázó magnak nem volt a gyökerét hová aláengednie, s így a kikelt növény hamar elszáradt, termés nélkül. Ilyenek azok az igehallgatók, akik vasárnap szinte ujjongó örömmel fogadják a prédikációt: jaj de szép, de jól mondta a tiszteletes úr; de már hétfőn, ha a szomszéd káromkodik, vagy Istent kigúnyoló viccet mond, szó nélkül elhallgatja. Nem kell ide Krisztusért hordozott üldöztetés, a vetés csirájában elsorvad így is. Máshol pedig a *világ gondja és a gazdagság csalárdsága* fojtja meg az igét, mint a tövises a nemes gabonát...

Míndezekre, mondom, sok szót vesztegetünk. Holott inkább annak kellene örülnünk, hogy nemcsak keményre döngölt útfél van, nemcsak köves és tövises földdel találkozunk! Van *jó föld* is. Nem olyan természetes ám ez!

Lehetséges egyáltalán, hogy az ember bűne miatt megátkozott földön legyen „jó föld”, jó talaj is? Engedetlenségünk miatt a föld valóban inkább tövist és bogáncskórót terem, mint kenyérgabonát. Így van ez az embervilágban is! A Mindenható maga mondja, hogy az ember szívének minden gondolata gonosz az ő ifjúságától fogva; és nincs, aki jót cselekedjék, nincsen csak egy is! És mégis lehet jó földdé az ember szíve? Ha igen, úgy az nem tőlünk van, Testvérek! Szentlélekistennek a műve! („Hiszük, hogy az

új ember szíve Te szent kezéd míve.”) Isten Szentlelke felkelti bennünk a bűnbánatot, elhárítja a tartóztató akadályokat. A Szentlélek „műveli meg” útszéli, keménnyé lett szívünket, a Szentlélek veti ki belőle az önzés, a hiúság, a botránkozás köveit; Ő gyomlálja ki belőlünk a világi gondok és testi kívánságok töveit. Isten Lelke teszi jó talajjá a szívünket.

Ha az imént azt mondtam, hogy bízunk a magban: Isten ígéjében, most erre teszem a hangsúlyt: Bízunk abban, hogy az Ige és Szentlélek együtt munkálkodik. Te csak végezd hittel a magvetést, buzgón a reád bízott munkát; a talaj megmunkálását pedig bízd rá Isten kegyelmére és Szentlelkére!

III.

És most szóljunk az eredményről, hiszen a magvető fáradozása az aratásért, a termés betakarításáért történik. Jézus szavai szerint: „Aki... jó földön van bevetve, ez az, aki az igét hallja és érti; aki tehát hoz is gyümölcsöt, és terem egy százat, más hatvanat, más pedig harmincat.”

Íme, a hittel, szorgalommal, Istenbe vetett bizodalommal végzett munkának a gyümölcse!

Újból szeretném hangsúlyozni, hogy Jézus ezzel a példázattal nemcsak szemléltet. Bátorítani akarja tanítványait, akik a magvetés szolgálatát élethivatásként kapták Uruktól. Az üzenet arról szól, hogy igehirdetésünk minden látszólagos sikertelensége, sőt minden kudarca ellenére sem hiábavaló, értelmetlen fáradozás! Ellenkezőleg: gazdag eredménnyel jár majd, mivel ez a szolgálat Isten akarata. Mint a szántóvető embernek, a lelki magvetést végzőknek is reménység alatt kell a magot elvetniük, bizva az Ézsaiás próféta könyvében adott ígéretben: „Mert ahogyan az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőnek, ilyen lesz az én ígém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.” (És 55,10–11)

Még annyit hadd mondjak el, hogy Jézus egyes példázatai számunkra túlzásoknak tűnnek. Egyik neves magyarázó az ilyeneket nem *paraboláknak*, hanem *hiperboláknak* nevezi. Ilyen a magvető példázata is. A „Szentföldön”, Palesztinában az elvetett mag általában 7-8-szoros termést ad; a tízszeres már egészen rendkívüli hozamnak számít. Amikor Jézus itt 30, 60, sőt 100-szoros termést mond, ezzel valami rendkívülit akar kijelenteni. Emberi viszonyok között ez lehetetlen. De Jézus itt is arra tanít, hogy ami az emberek közt lehetetlen, az lehetséges Istennél.

A mostani istentiszteleten az egybegyűltek hálásan emlékeznek arra, hogy két esztendővel ezelőtt elindult egy szerény magvetés: egy gyülekezeti lapnak az első száma. Aztán az elvetett mag kisarjadt, terebélyesedett; kistérségi híradóvá lett; s ma éppen arra emlékezünk, hogy a termés, a gabonaszálakból összetevődő KÉVE immár a századik számához jutott. Az elvetett mag százszorost termett. Istené a dicsőség! A Mindenható iránt kifejezett hálánk indítson még hűségesebb magvetésre, ismervén az igét: „... a ti fáradozásotok nem hiábavaló az Úrban!” (1Kor 15,58) Ámen.

(Elhangzott a csittszentiváni templomban a *Kéve* című kistérségi lap 100. száma megjelenésének alkalmából tartott ünnepségen.)

Esketési ígehirdetés

Tamás Endre Ottó

Kézdimárkosfalva

Adok nektek egy szívet és egy utat

Alapige: Jeremiás 32,39

A házasság kialakulásának több változata van. Az egyik változata az, amikor az ifjak, mint régi iskolatársak vagy ismerősök, akik sokszor elmentek egymás mellett közőmbösen, de egyszer mint a szikra úgy pattan ki szívékből a szerelem és ennek a szikrának házasság lesz a következménye. A másik változat az, amikor hirtelen, egy váratlan pillanatban találkoznak, megismerik és megszeretik egymást.

Kedves ifjú testvéreim! A ti életetekben a házasság kialakulásának ez utóbbi változata teljesedett be. A mindenható Isten útjai kifürkészhetetlenek, hiszen lehet, hogy sohasem álmodtat kedves menyasszony testvérem, hogy az Úr által rendelt segítő társad olyan messziről érkezik hozzád.

A Szentírás csodálatos példáját adja ennek a földrajzi határokat nem ismerő házasságkötésnek. Emlékezzünk vissza a régi ószövetségi történetre, amikor Ábrahám az ő szolgáját elküldte Beérsebaból, Mezopotámiából, hogy feleséget hozzon az ő fiának, Izsáknak. A ti esetetekben, jóllehet a vőlegény nem ezzel a céllal érkezett Erdélybe, hogy feleséget vigyen majd haza az ő hazájába, de Istennek az akarata azonban más, mint az emberi gondolatok és elképzelések, s így ezen az úton fellángolt a szerelem tüze.

Igénknek két fontos üzenete szólít meg minket ebben az ünnepi órában.

1. „Adok nékik egy szívet.” Mit jelent ez? Természetes, hogy a két szív a helyén marad, mint addig, a két szív ugyanúgy dobog, mint addig. Az Istentől ajándékba kapott szív itt érték meghatározó. Tudniillik az értelem, az érzelem, az akarat együtt határozzák meg a mi életünket. Ha hiányzik az érzelmek helyes mozgatója a ti életetekből, akkor az rossz irányba fog haladni. Ezért igénk első üzenete az, hogy Isten egy Őt és egymást szerető szívet ad nektek. Fontos az, hogy nem a pénz szerelme, nem a mulandó érzelmek határozzák meg a ti életeteket, hanem Krisztus, aki az ajándékba adott szívvel az Isten és az egymás iránti hűségre akar benneteket eljuttatni.

2. Igénk második fontos üzenete: „Adok nékik egy utat.”

Eddig mindkettőtöknek megvoltak a magatok egyéni tervei, céljai. Külön-külön járatok a magatok sokszor göröngyös, sokszor a kedvesség köveivel kirakott útjait. Isten máától kezdve nektek egy utat ad. Ez az út nem más, mint a Krisztus útja, amelyről hallottatok a ti születeitől. Most azonban Isten maga adja ajándékba nektek ezt az utat, amelyen nyilvánvaló lesz a teremtési életrend igazsága: „Elhagyja a férfi az ő atyját és anyját és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté.” (1Móz 2,24) Kedves menyasszony testvérem, te is itthagyd szeretett szüleidet, családodat és a te férjeddal együtt elindulsz azon az úton, amelyet Isten rendelt a te és a te férjed számára.

Istennek célja van e két ajándékkal! „És adok nékik egy szívet és egy utat, hogy mindenkor engem féljenek.” Ti nem úgy indultok el a házasság útján, mint ahogyan az egyik magyar énekünk mondja: „Elmegyek, elmegyek, milyen úton indulok még nem tudom...” Ti tudjátok, hogy Isten akarata ezen az úton az, hogy Őt féljétek. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a ti házatok valóban a szeretet háza kell legyen, hogy mindazok, akik titeket meglátogatnak, megérezzék azt, hogy Isten kezébe teszitek le minden bol-

dogságokat és minden szomorúságokat. Ugyanis nem minden nap rózsaszínű. De ha Isten kegyelmével indultok és személyesen megbeszélitek problémáitokat, akkor még a szomorú napok is derűssé válnak, mert Krisztusnál nincs olyan élethelyzet, amelyből Ő ne adna szabadulást. Ehhez viszont az szükséges, hogy Őt féljétek, benne bízzatok, hogy „jól legyen dolgotok, nektek és a ti fiaitoknak” Itt az ige a ti gyermekeitekre, az utánatok következő nemzedékre utal.

Isten gazdag ajándéka a gyermekáldás. Az ige szerint akkor lesz a ti gyermekeiteknek is boldog élete, ha őket is Krisztushoz vezetitek. Ha – kedves menyasszony testvérem – megtanítod gyermekedet az anyanyelvén imádkozni, és – vőlegény testvérem – elviszed a ti gyermekeiteket az Isten házába.

Isten az Őszövetségben azt ígérte Illés próféta által egy özvegyasszonynak, hogy a korszóbeli olaj és a vékabeli liszt meg nem kevesül, el nem fogy addig, amíg tart a szárazság. Korunk a lelki szárazságnak az ideje, a gyűlöletnek, a szeretetlenségnek az időszaka, de én hiszem azt, hogy a ti házasságotok a krisztusi szeretettel fog példát mutatni. Így a legszebb ajándékok: az egy szív és az egy út Isten ügyét fogja szolgálni. Ebben legyen nektek segítségetekre a mindenható Isten! Ámen.

Temetési igehirdetés

Ötvös József

Marosvásárhely–Vártemplom

Aki jó bizonytságot nyert

Alapige: Zsidók 11,1–3

Előttünk most is ott a kép: egy törékeny nő, aki kilencven évét meghazudtoló egyenes tartással jár, és mellette egy fiatal, akivel egymásba kapaszkodva, mindig együtt érkeznek a templomba, koncertre, színházba, kiállításra – a város mozgó színpoltjának örök párosa. Tudta mindenki – ismerős és ismeretlen egyaránt –, anya és lánya: özv. Gellért Zoltánné és Gellért Márta. Időnként az ismert Ady vers jutott eszünkbe:

„Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpültünk,
(...) egy Igen, s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk.”

(Krisztus-kereszt az erdőn)

Azt hiszem, most is látjuk még az időbe mosódó, de múlhatatlan képet, és kérdezzük: honnan volt annyi erő, hit ehhez a tartáshoz?

Visszatekintve a múltba szép és küzdelmes képek elevenednek meg. 1932–1970 között egy bihari faluban volt tanítónő, kántor, papné. Sok szép és sok megpróbáló évet hordoz magában az a közel négy évtized. Több nemzedéket nevelt emberségre, magyar szóra, tisztességre és bátorságra, szeretetre és méltóságra. A falu jelenlegi polgármestere, aki tanítványa volt, jelezte, hogy Érszólóson is megszólalnak emlékére a harangok. Ott halt meg huszonegy éves szép fiatal leánya, a temetés utáni napon pedig bement az iskolába, hogy neveléssel, tanítással kösse le magát. Kérdezzük: honnan volt annyi erő, hit és kitartás ebben a törékeny asszonyban?

Amint kimondjuk, hogy élt kilencvenhárom évet, megállapítjuk: szép idő. Valóban, annyi szépség van benne. Ő még látta a város főterén Bodor Péter kútját, halála évében pedig arról elmélkednek, hogy hol lehetne újból felállítani. Ő még látta és hallotta Bernády polgármester urat, főgondnokot, és megérte, hogy a város újraalapítójának szobrát felavatták. Ő még személyesen ismert olyan mártír lelkipásztorokat, mint Sass Kálmán, akinek nevét hosszú időn át tilos volt kimondani. Ő még játszott a Vártemplom műemlék orgonáján, amikor az még szépen szólt a bejárati ajtó fölötti karzaton, és megérte, hogy a gótikus szentélyben újból megszólaljon istentiszteleteken, koncerteken. És ők mindketten mindig ott voltak. Kérdezzük: honnan ez a hit és erő egy ekkora úton?

Amint végigpergetjük vázlatos életútját, megállapíthatjuk: nehéz idő. Temesváron született, 1914-ben, azaz beleszületett egy háborúba. Végigélte a másik háborút és annak menekülési végét. Túlélte a kommunizmust, amely a papnéknak nem kegyelmezett, de egyetlen papnéként a Szilágyságban, megmaradhatott a tanügyben. Igaz, kiváló minősítése volt. Itt nőtt fel Marosvásárhelyen, és mindvégig lokálpatriótaként szerette a várost. Innen ment Székelyudvarhelyre tanulni, majd idejött *haza* nyugdíjas éveire. Amikor elment a városból, alig harmincezer ember élt itt, amikor visszajött háromszornégyszer annyi, és mégis ismerték. Kérdezzük: honnan volt erő és hit öbenne?

Kedves Testvéreim!

A hit legtömörebb megfogalmazása található a felolvasott három versben. Az első nagy vigasztaló igazság így hangzik: „a hit a remélt dolgokban való bizalom” Ez a nagyon megritkult, de erős nemzedék Ady szellemében nőtt fel, erősödött meg, aki így tanította őket: „Hős harc az élet, s megélni szép.” Ma már azt is hozzátesszük: hős, de kemény, sőt, csúnya harc volt itt az élet, de ők szépen éltek meg. Ugyanabban a városban született, mint Kós Károly, de ugyanúgy nem ott nőtt fel; talán ezért is jutott eszembe Kós Károly szép visszatekintéses ars poeticája: a legszebb élet, amit magamnak el tudtam képzelni. Annak a hősharcú nemzedéknek volt valami az indíttatásában, valami olyan hit, erő, ami sohasem tudta megölni bennük a reményt, „a remélt dolgokban való” bizalmat.

A bibliai tanításban egy szép megállapítás, értékelés is megszólal: „ennek a hitnek alapján nyertek Istentől jó tanúbizonyságot a régiek” Mi tudjuk, van egy emberektől nyert tanúbizonyság, amely róluk, a régiekről így szól: szerették, becsülték, tisztelték őket emberségük miatt, tartásuk miatt, megbízhatóságuk miatt. Van egy emberektől nyert tanúbizonyság róla: határozott egyéniség volt, aki sokat tett, áldozott az érszőlősi faluközösségért, aki segítette és nevelte őket. De élete, szolgálata, magatartása és hite alapján nyugodtan ismételhettük meg a felolvasott ígét: „Istentől jó tanúbizonyságot” nyert. Ennek csak egyik foszlányképe az, hogy kilencven éves kora fölött is minden vasárnap ott volt a Vártemplom első padjában.

Végtisztességtevő Gyülekezet!

A felolvasott harmadik bibliai vers így szól: „hit által értjük meg, hogy... a nem láthatókból állt elő a látható” Ennek van egy sokszor átélt szép útja, ünnepéye: karácsony, amikor a szemmel nem látható mennyei világból érkezve láthatóvá vált az isteni szeretet. Papnéként, édesanyaként, tanítónőként hányszor élte ő át ezt a láthatatlanból előállt láthatót; ezért sem félt a haláltól és így imádkozott élete végén: „Édes, jó Istenem, altass el!” De van egy másik szép út, amikor a sírból, a láthatatlanságból állt elő a látható, a feltámadott Jézus. És hányszor élte át gyermekként a Kistemplomban, ahol konfirmált, a székelyudvarhelyi templomban, ahol lévita-kántori kinevezését kapta, az érszőlősi templomban, ahol papnéként az éneket vezette, a Szabadság úti templomban, és végül a Vártemplomban.

Az Úr Jézus Krisztus így köszön el szeretteitől, tanítványaitól: „még egy kis idő, és a világ többé nem lát engem, de ti megláttok, mert én élek és ti is élni fogtok. Azon a napon megtudjátok, hogy én az Atyámban vagyok.” (Jn 14,19–20) Mi hisszük, hogy Gellért Erzsébet tiszteletesasszony már az Atyánál van, de még látjuk, amint egymásba kapaszkodva mennek a lányával...

(Elhangzott a marosvásárhelyi református temetőben 2007. február 24-én, özv. Gellért Zoltánné szül. Nagy Erzsébet, egykori érszólósi tiszteletesasszony temetésén.)

Vagy-vagy. Antiochus Epiphanes szír király (Kr. e. 175–164.) meghódította Egyiptomot. De a rómaiak a szorongatott népnek védelmére siettek. A szenátus felszólította a szír királyt, hogy üresítse ki Egyiptomot. Azonban Antiochus Epiphanes egyre halogatta a válaszadást, hogy kibúvót találhasson. Erre a római követ körvonalat rajzolt botjával a habozó király körül és tudtára adta, hogy nem hagyhatja el a kört anélkül, hogy világos feleletet ne adna: békét akar-e vagy háborút? Ez a határozott fellépés megdöbbsentette a hódító uralkodót és teljesítette a kérését.

Minket is kisebb-nagyobb körbe állított az Isten. Ez a kör az élet. Itt kell nekünk eldönteni, hogy országának honpolgárai akarunk-e lenni, vagy pedig ellenségei. És eszerint ítéld majd egykor felettünk az örök bíró.

Tanulmány a restaurálásról

Tagozatok védelme, helyreállítása, kőrestaurálás, szobrászati munkák*

Faragott kő, mint építő- és díszítőanyag

A szerkezeti és díszítőanyagként felhasznált faragott kövek az építészeti alkotásoknál a kőzetekkel velejáró jó tulajdonságok révén a tartósság és szilárdság, az örökösen megmaradó érzetét adta mind az építetőknek, mind a kivitelező mestereknek.

Korunkban szinte magától értetődő és természetes az, hogy a kőfaragványok mintegy azonosultak, összeforrottak a románkori és a gótikus építészettel, kváderfalakkal és boltozatokkal, oszlopokkal, kapukkal és kőrácsos ablakokkal, valamint a reneszánsz és barokk egyházi épületek külső és belső díszjeivel, berendezési tárgyjaival, vázákkal, sír- emlékekkel, keresztelőkutakkal és pasztofóriumokkal.

Mint egész Európában, Magyarországon is számos középkori templom épült szerkezetében teljesen kőből, a falak pontosan illeszkedő kvádereivel, mély árnyékú párká- nyokkal, gazdag oszlopfőkkel, csupa kőből faragott építészeti és díszítőelemekkel.

A faragott köveknek, mint építő- és díszítőanyagoknak 12–13. századi uralmát tanúsít- ják Ják, Lébény, Pannonhalma, Karcsa, BÉlapátfalva templomai, Zsámbék és Vértes- szentkereszt romjai, s e néhány példa is meggyőz minket arról, hogy egy egyedülálló korszakkal állunk szemben. De főként kőben szegényebb vidékeken ugyanebben a kor- ban teljesen téglából is épülnek templomok, ahol csak egyes épületrészek, kapuk, oszlo- pok és boltozatbordázatok készülnek kőből. Gótikus templomaink között is találunk még teljesen faragott kőből épülteket, bár a kőfaragványok szerepét a gótikában rend- szerint a szerkezeteknek azon helyeire összpontosítják, ahol azoknak elsősorban statikai szerepük van, mint a sarokarmirozások, pillérek, nyíláskeretek, boltozatbordák stb. A falak általában már nem faragott kváderekből, hanem alaktalan bányakövekből vagy vegyesfalazatból készülnek. A 14. és 15. században általánosan kiterjedővé vált építő- tevékenység arra vezetett, hogy a helyi, közeli kőanyagok felhasználása szokássá vált, nagy méreteket öltött a silányabb homokkövek, a másodlagos vulkáni kőzetek, tufák és puha mészkövek felhasználása is. Ez azért is érthető, mert a gótikus kőfaragványok szinte mindegyikében mésszel bevontak és színesen festettek voltak, úgy, hogy a kövek eredeti struktúrája és színe érvényre nem jutott, látható nem volt. E gyakorlattal szem- ben a reneszánsz az esztétikus, jó minőségű köveket részesítette előnyben, amit a fenn- maradt kőfaragványok is igazolnak.

A reneszánsz hatások utáni manierizmus nálunk már a korai barokk építészettel esik egybe. Már ekkor, de főként a 18. században a helyi anyagok új térhódításával a silá- nyabb kövek felhasználása szinte felmérhetetlen tömegűvé válik.

E rövid áttekintésből arra következtethetünk, hogy a felhasznált kőanyagok kivá- lasztásának különféle szempontjait a legtöbb esetben felismerhetjük. Természetesen a kőanyag beszerzésének lehetőségei mellett a tervezett funkció, az építetető gazdagsága és a kőfaragómesterség műhelygyakorlata az építőmester képességeivel együttesen köz- rejátszottak az alkotás létrejöttében.

Ezért egyes korokban egy bizonyos meghatározott funkcióit hordozó faragványok kőanyagai különböző, esetleg egymástól távol eső helyeken is gyakran azonosak, vagy legalábbis tulajdonságaikban egymáshoz közel állóak. Ez érthető, mert minden célra tu-

* In: *Egyházi épületek és műtárgyak gondozása*. Bp. 1971.

lajdonképpen egyik kőanyagfajta sem alkalmas. Már a kőzet tömör vagy lyukacsos volta, a faraghatóság és kopásállóság mint adottságok befolyásolják az anyag kiválasztást, melyek mellett figyelembe kell vennünk a szállítási és fejtési lehetőségeket is, mert egyes kőzetek csak tömbökben, mások csak rétegesen vagy palásan fejthetők. E mellett minden korszakban felhasználták ugyanabból a bányából származó jöminőségű, időt álló köveket és silány, gyors pusztulásra ítélteteket is.

Bármilyen kőanyagról is legyen szó, tudomásul kell vennünk azt, hogy minden kőfaragvány az időtállóság és a védettség fokozatai szerint, a károkozó tényezők számtalan variációival és sokrétű egymásra hatása következtében – gyorsabban vagy lassabban – pusztul. Elemi csapások, tűzvészek és háborúk lökésszerűen fokozhatják a romlás folyamatát, de sohasem feledkezhetünk el arról, hogy a pusztulás legfontosabb tényezői nem az időben kotlátozott, erőszakos behatások, hanem a lassan, állandóan ható folyamatok.

A kövek pusztulásának összetevői

Legjelentősebbek a fizikai, légköri károkozók, a hőingadozás okozta dilatációs feszültségek, a fagykárak ártalmi és a csapadékvizek vándorlása a kövek pórusaiban, kötőanyagokat és sókat oldva, amelyek a felületen koncentrálnak, feltáskásodásokat, leveles rétegleválásokat és mállásokat okoznak. E természetes légköri károk mellett az ipari füstgázok és különféle égéstermékek kőzetbomlasztó vegyi hatásai, a korom és porlerakódások okozta kéregképződések lényegesen felfokozzák a fizikai romlást, a vegyi átalakulásból és a keletkező sók kristályosodásából következő térfogatnövekedéssel. A füstgázokkal szennyezett levegőrétegeken áthaladó csapadék, eső, az égéstermékek káros anyagait visszahozzák, s ezek között a kénes savak főként a mészkövekre a legártalmasabbak. A savaknak kőzetekre gyakorolt hatását kutató laboratóriumi vizsgálatok során újabban kiderült, hogy a gyenge és híg savaknak a követ korrodáló hatása erősebb, mint a tömény savaké.

A szerves, biológiai károkozók hatása ugyan csekélyebb, mint az előzőekben említett pusztulást okozó tényezők, mégis a kártevő mikroorganizmusokat, a kövek pórusaiban és repedéseiben élő, életfolyamataik során szerves savakat termelő élőlényeket az újabb kutatások mindjobban figyelembe veszik.

A faragott kövek pusztulás-okainak felsorolásából nem maradhatnak el a szakszerűtlenül végzett helyreállítások sem. Ez a jószándékkal készült felújítási kísérletek nagy százalékára, a köfelületeket vízzáróvá tevő védőrétegekre és festékekre éppúgy vonatkozik, mint a cementes foltozásokra, valamint a vasból készült csapok és kapcsok korrozio okozta feszítő hatására. Ide tartoznak a mechanikus visszafaragás következtében keletkező nyúzott felületek, a homokfúvással végzett tisztítás és a savakkal történő lemosások káros kihatásai is. A műemlék értékű kőfaragványok állagának változását, romlását, néhány esztendei megfigyeléssel is észrevehetjük. Egyes esetekben régi fényképek, rajzok, leírások, vagy egyéb adatok lehetőséget adnak arra is, hogy ezeket a mai állapottal összevetve, a pusztulás ütemének grafikonját felvázolhassuk. A külföldi szakirodalomra is támaszkodva szinte minden esetben bizonyíthatóvá vált az, hogy nagyszámú középkori faragvány aránylag jó állapotban vészelte át az évszázadok sorát és a pusztulás üteme a 13–14. századtól a 19–20. századig egyenletesnek mondható; ezzel szemben az utóbbi 50–100 évben a kövek pusztulása a természetesnél sebesebbé, progresszívve és sok esetben patológikussá vált.

Kőkonzerválás problematikája

A hosszú évek óta világszerte folyó kutatások a kövek pusztulásának okait lényegében már minden ponton felderítették. Ma az anyagismeretből, a pusztuló kövön megmutató tünetekből, a környezet sokrétű hatásának megfigyeléséből meg tudjuk határozni a romlás okait, felismerhetjük a kő „betegségét”. A gyógyítás, a megmentés, a konzerválás terén sajnos ilyen átfogó konkrét eredményekről még nem számolhatunk be.

A kőkonzerválás ma a műemlékvédelemnek egyik fontos, tudományosan és gyakorlatilag megoldatlannak tekinthető problémája. A kutató és kísérletező laboratóriumokban folyó vizsgálatok, a vegyészek és geológusok tudományos megállapításai és egyes eredményes kísérletek azonban azzal biztatnak, hogy a kövek pusztulásfolyamatainak lényeges lassítása az elmélet és gyakorlat szakembereinek szoros együttműködésével néhány éven belül elérhető lesz. De a kőkonzerválás még ebben az esetben is különleges restauratori szakmunka marad, azt kisiparosokra, építési vállalkozókra, vállalatokra rábízni a jövőben sem lehet, mert egy kőplasztika ugyanolyan érzékeny és szakszerű kezelést igényel, mint egy múzeumi tárgy. Emellett nem feledkezhetünk el arról, hogy egyszeri, végleges kezelés nincsen és soha nem is lesz, mert minden tisztítás, konzerválás és impregnálás csak karbantartó jellegű, amelyet bizonyos időközökben, legalább 3–5 évenként újra és újra meg kell ismételni, mert eredményességéről másképp szó sem lehet.

Ma már nyilvánvaló az, hogy minden olyan kőkonzerválási kísérlet hibás, amely a felületet vízzáróvá teszi anélkül, hogy a felületi kéreg alatti, mállásnak indult réteget szilárdítani tudná. Kőkonzerválásra a paraffinok, viaszok és fluátok alkalmazása nem vált be. Véleményünk szerint ugyanezt mondhatjuk a ma divatos katalizátoros műgyanta-készítményekre, amelyek között kiváló ragasztóanyagok vannak, de konzerválás céljára való felhasználásuk inkább veszélyes lehet, mint hasznos. A nemzetközi szakirodalom és saját kísérleteink alapján már megállapíthatjuk azt, hogy egyrészt a vízzel vagy alkohollal hígítható szilikátok, másrészt az éteres hígítású cellulózananyagok adják a jövőben a kőkonzerválás alapanyagait.

Károkozók és az ellenük való védekezés

Minden esetben azonban már sokat tehetünk, menthetünk meg akkor, hogyha a kőfaragványok károsodásának az előzőekben felsorolt okait és módozatait ismerve, azok kifejlődését lassíthatjuk, hatásukat mérsékelhetjük.

A fizikai légköri károkozók sorában első helyen a csapadékokat és a hajszálcsoveség révén felhúzódó talajnedvességet kell megemlítenünk. Száraz kövek esetében a hőingadozás okozta feszültségek és a fagyhatások lényegesen mérsékeltebbek, szinte ártalmatlanok, és emellett víz jelenléte nélkül a követ alkotó anyagok kémiai reakciója, sók képződése és kristályosodása nem lehetséges. Ezért mindenkor a legfontosabb teendő – amennyire csak megoldható – a víz távoltartása, a vízelvezetés biztosítása.

Az olyan típusú kövek, melyekből a felvett víz gyorsan eltávozzhat, mint pl. egyes közepkemény mészkövek, mésztufák és vulkáni tufák, vagy egyáltalán nem nedvszívók, mint kristályos és tömör keménymészkövek, általában fagyállóbbak, mint a tömött szövetű, apró szemszerkezetű homokkövek, amelyek szivacsszerűen veszik magukba a vizet, s azt nehezen párologtatják el.

Minden nedves kőben, a pórusokban kifelé, a szabad felület felé vándorló víz kötőanyagokat és sókat oldva, a felületen porral, korommal és egyéb anyagokkal kötődve egy külső kérget alakít ki. E természetes kéregképződést megakadályozni nem tudjuk, de csökkenthetjük azzal, hogy lehetőleg távol tartunk minden nedvességet és nem fokozzuk a kéregképződést vízzáró anyagok felületi felhordásával, vagy olyan festésekkel, amelyek a kőbe jutott vizet nem engedik elpárologni.

A köveket pusztító vegyi hatásokat főként égéstermékek, füstgázok okozzák, amelyek ipari üzemek közelében, egy rosszul elhelyezett kémény miatt közvetlenül, vagy a csapadékvizek révén közvetve hatnak. Mint köztudomású, a levegő, a bioszféra szennyezettsége a világ sok táján már komoly problémát jelent, károsodásokat okozva nem csak az élőlényekben és a növényzetben, hanem a holtak hitt anyagokban, a kövekben is. Főként nagyvárosokban és ipari telepek mellett mérhetőek fel e károk, de sajnos, már alig van olyan terület, amely ezektől mentes lenne. Gondoljunk csak a mezőgazdaságban is mind nagyobb mennyiségben felhasználásra kerülő vegyi anyagokra, a mindenütt fellelhető kisüzemek és erőgépek, valamint a lakótelepek égéstermékeire. Ezek ellen persze szinte semmit sem tehetünk, de ne fokozzuk ezeknek hatását azzal, hogy kőfelületek tisztításához lúgos vagy savas vegyszereket használunk, mert már egyszeri helytelen kezeléssel helyrehozhatatlan kárt okozhatunk. Semmiképp nem árt hat a nyári időben végzett lemosás tiszta vízzel, kis nyomású vizsugárral, műanyag vagy gyökérkefékkel lazítva a szennyeződésekkel.

A biológiai pusztításoknak szembetűnő hordozója a növényzet, amely víztároló képességével, a gyökérzet feszítő erejével szemmel látható károkat okoz. Említettük a mikroorganizmusok káros hatását is. Az ezek elleni védekezés oly speciális ismereteket kíván, hogy az e téren végzett kísérletekre – a gyakorlati megvalósítás akadályai miatt – részletesebben nem térünk ki.

A szakszerűtlen helyreállítások rendkívül széles skáláját teljes egészében e tanulmány keretében átfogni nem is tudjuk, mert ezeknek sok válfaja mellett azok kihatásai nemcsak a kövek pusztulását siettetik, hanem történeti értékvesztések, helytelen elvi magatartást is példáznak.

Szakszerűtlen helyreállítás-számba vesszük ma a 19. század purista helyreállításait, a romantikus szemlélet okozta bontásokat és átalakításokat, eredeti részletek feláldozását azért, hogy helyükre új kerülhessen. Ismerünk olyan esetet, amikor egy rendkívül nívós és értékes barokk márvány szószéket csak azért bontottak el, hogy helyébe egy neogótikus készüljön, ami egyet jelent a barokk szószék szándékos elpusztításával. Ugyanúgy tiltjuk és elítéljük az eredeti kőfelületek mindennemű átfaragását is, mert ezzel elpusztulnak a kő felületén látható eredeti megmunkálásnyomok, a kőbalta vagy véső barázdái, amelyek sok esetben korhatározó dokumentumként hitelesítik a faragványt. Ezért, amikor egy középkori kőfaragvány felületéből akár csak néhány millimétert lefaragnak vagy lecsiszolnak, történeti érték vesz el, s ráadásul a kő pusztulásának folyamata is meggyorsul.

Meg kell említenünk azokat az indokolatlan és szakszerűtlen átfestéseket is, amikor a festések vízzáró réteggé elzárják a kövek pórusait és a cementlével történő átkenéseket, mert ezek is siettetik a kőfelület alatti mállásokat. Ugyanez vonatkozik azokra a javításokra is, amikor hiányokat cementes masszakkal javítanak ki „jó erősen” *Szabályként mindig azt kell szem előtt tartanunk, hogy a javításhoz felhasznált anyag, habarcs vagy massa szilárdsága az eredeti kő keménységét ne haladja meg, és tulajdonságai közelállóak legyenek a kőhöz.* Amennyiben a kő nedvszívó, úgy a kiegészítés sem lehet vízzáró, mert ez is az eredeti rész károsodásához vezet.

Merevítő vasak és kapcsok szakszerűtlen beépítése is jelentős károkat okoz, mert a korrózió következtében fellépő térfogatnövekedésük a kőfaragványokat szétrepeszti. Ezért minden esetben *csak rozsdamentes fémeket, lehetőleg vörösrzemet használjunk.*

A kőfaragványok restaurálásának válfajai

Számos kedvező magatartású, és jó állagú kőfaragvány megtartása és helyreállítása csak néhány munkafázist jelent. Ezek között mindig elsők a tisztítás és konzerválás

munkafolyamatai, amelyekkel a kőfaragványt vagy plasztikát eredeti szépségében tehetjük szemlélhetővé, néha egyszerűen úgy, hogy évszázados meszelésrétegeket gondosan lefejtünk a faragványról. Az eredeti festéseket minden esetben meg kell tartani. Bizonyos esetekben egy lepusztult, erősen rongált állapot konzerválása is indokolt, főként a történeti hitelesség érdekében, de még esztétikai szempontból is, mert a leromlott állapot is lehet szép.

Kőfaragványok, kőszobrászati emlékek helyreállítása sorában gyakran alkalmazzuk a visszahelyezést, az anastylosis módszerét, amely lehet helyszíni vagy múzeumi. Helyszíni akkor, amikor egyes kőfaragványokat korábbi időkben elbontottak, vagy áthelyezett darabjait visszahelyezzük eredeti helyére, lehetőleg úgy, hogy eredeti rendeltetésüket is visszakapják. A múzeumi, a bemutatást célzó anastylosis a kortörténetileg vagy művészeti értékű töredékeket úgy építi össze, hogy a szerkezeti és formai összetartozás megteremtésével a töredékek bizonyító erejű esztétikai élményt nyújtsanak a hiányzó részek vagy a részletformák kiegészítése nélkül.

Szabadon álló tér-plasztikák (szobrok) restaurálásánál az eredeti formaképzés visszaállítása, a zavaró hiányok kiegészítése gyakori követelmény. Az építészeti-szobrászati alkotások egységes képét apróbb hiányok rendszerint nem bontják meg, de hogyha egy sokalakos kompozícióból szervesen odatartozó részek hiányoznak, úgy a nagyobb mérvű kiegészítés vagy pótlás, másolatok készítése is indokolt.

Kőszobrászati emlékek rekonstrukciójánál az elvégzendő feladatok magukban foglalják a tisztítást, a konzerválás és a restaurálás munkafolyamatait, melyekhez a tudományos kutatásnak további komplex tevékenysége járul.

Külön rá kell mutatnunk arra, hogy minden kőfaragványnak vagy töredéknek jelentős szerepe lehet művészettörténeti vagy építészettörténeti szempontból, ezért megmentésük, fenntartásuk és megőrzésük mindenképpen nagyon fontos a műemlékvédelem szempontjából.

Szakál Ernő
szobrászművész

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Kenessey Béla (1858–1918) márványoszlopa
a sírhely helyreállítása előtt

A Budapesti Református Teológiai Akadémia tanára,
majd az 1895-ben megnyitott kolozsvári református teológia első igazgatója,
az Erdélyi Református Egyházkerület főjegyzője és 1908-tól püspöke volt.
Íróként és lapszerkesztőként az egyházi irodalmat gazdagította.